

Utbildningsnämnden

Tid

Onsdagen den 20 mars 2024 kl. 13:00-17:00

Plats

Utbildningsförvaltningens konferenslokal, plan 1

Meddela eventuellt förhinder till Iréne Jonsson irene.jonsson@kalmar.se

Enligt uppdrag

Iréne Jonsson

Föredragningslista

Val av protokolljusterare.

1. Fastställande av dagordning.
2. Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats år 2023 (bilaga).
Förslag till beslut: Utbildningsnämnden godkänner upprättad patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats år 2023.
Föredragande: Karin Linge.
3. Skador och tillbud förskolebarn och elever 2023 (bilaga).
Förslag till beslut: Utbildningsnämnden lägger rapporten till handlingarna.
Föredragande: Karin Linge.
4. Ekonomisk månadsrapport efter februari 2024 (bilaga).
Föredragande: Jennie Ljunggren.
5. Uppföljning jämställdhets- och mångfaldsprogram 2023 (bilaga).
Föredragande: Emma Edh, Cecilia Slottner Höglund.
6. **Diskussions- och informationsärenden:**
 - a) Jämställdhets- och mångfaldsprogram för utbildningsnämnden 2024 (bilaga).
Föredragande: Emma Edh, Cecilia Slottner Höglund.
 - b) Svar på remiss av reviderad skolkulturstrategi, Relevant (bilaga).
Föredragande: Emma Edh.

- c) Svar på revisorernas granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor (bilaga).
Föredragande: Adam Andersson.
 - d) Lägesrapport Central elevhälsa och återrapportering skolpliktsärenden.
Föredragande: Eva Lindvall, Linda Hovenäs.
 - e) Information om arbetet mot kränkande behandling på förskolor och skolor.
Föredragande: Clas Wolke.
 - f) Information om Skolinspektionens beslut efter kvalitetsgranskning av Gröndalsskolan.
Föredragande: Josefin Danielsson.
 - g) Lägesrapport med anledning av IT-angreppet.
Föredragande: Mats Linde.
 - h) Tillgänglighetsrådet.
 - i) Avrapportering verksamhetsbesök/nätverksträffar.
 - j) Personalnytt, organisations- och lokalförändringar.
Föredragande: Mats Linde.
7. Anmälningssärenden (bilaga).
8. Delegationsbeslut (bilaga).
9. Övriga frågor.

Kalmar kommun

Patientsäkerhetsberättelse

Elevhälsans medicinska insats (EMI)

Kalmar kommun

År 2023

Karin Linge
Skolöverläkare
Verksamhetschef och medicinskt ansvarig för EMI Kalmar kommun

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är redovisa strategier, mål och resultat för arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar	5
Samverkan för att förebygga vårdskador	6
Informationssäkerhet	6
En god säkerhetskultur	6
Bemanning, kunskap och kompetens	7
Delaktighet i vården	8
Tillförlitliga och säkra system och processer	8
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	8
Egenkontroll	8
Händelser, risker och vårdskador	10
MÅL OCH STRATEGIER FÖR KOMMANDE ÅR.....	11

SAMMANFATTNING

Elevhälsans medicinska insats (EMI) i Kalmar kommun har under 2023 arbetat för att upprätthålla en hög patientsäkerhet i organisationen. För att uppnå detta krävs en god bemanning, hög kompetens hos personalen, en tydlig struktur för hur patientsäkerhetsarbetet bedrivs och rutiner för hur risker, avvikelser och synpunkter fångas upp.

Bemanningen inom EMI varit god under året och personalen har den kompetens som krävs för uppdraget. Kompetensutvecklingsinsatser har gjorts för att bibehålla och ytterligare öka kunskapsnivån hos personalen inom EMI.

Patientsäkerhetsarbetet bygger på att all personal inom EMI bidrar till en ökad säkerhet genom att rapportera risker och avvikelser och genom egenkontroller. Analys av inkomna rapporter visar att rutinerna för detta fungerar på ett tillfredsställande sätt. Man ser inte tecken på större, strukturella brister som kräver mer genomgripande förändringar av rutiner och arbetsätt.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Övergripande mål och strategier

Elevhälsans uppdrag är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans medicinska insats (EMI) i Kalmar kommun arbetar fortlöpande för att upprätthålla en så hög grad av patientsäkerhet som möjligt.

Målet är att bedriva en god och säker vård där risker elimineras genom tidig identifiering och förebyggande arbete. Vi arbetar också för att så många elever som möjligt skall ta del av de hälsofrämjande och förebyggande insatser som vi erbjuder i form av hälsosamtal och vaccinationer.

För att minimera risken för vårdskada är det viktigt att bemanningen är fullgod och att personalen har den kompetens som krävs för att bedriva en säker vård. Arbetsmiljön måste vara tillfredställande och det måste finnas tid för planering och kvalitetsarbete. De lokaler som används i verksamheten måste vara ändamålsenliga och uppfylla grundläggande krav på hygien och sekretess.

Strategier för att uppnå dessa mål är att:

- skolsköterska finns tillgänglig på alla skolor och att varje skolsköterska har ansvar för ett rimligt antal elever, cirka 500 elever per heltidstjänst enligt Kalmar kommuns riktlinjer.
- personalen har den kompetens som krävs och ges möjlighet till utbildning och kompetensutveckling.
- riktlinjer och rutiner följs genom systematisk egenkontroll.
- en fungerande avvikelserapportering finns och att den leder till åtgärder som sedan följs upp.
- det finns ett system för att ta till vara synpunkter, klagomål och förbättringsförslag både från EMI-personal, annan skolpersonal, elever och vårdnadshavare.

Under 2023 har målet varit att bedriva en god och säker vård inom elevhälsans medicinska insats och att vid behov göra förbättringar löpande utifrån de avvikelserapporter och synpunkter som inkom under året.

Organisation och ansvar

Vårdgivare

Utbildningsnämnden, Kalmar kommun är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom elevhälsan och ansvarar för att verksamhetschef för EMI utses.

Verksamhetschef

Verksamhetschef för EMI i Kalmar kommun är skolöverläkare Karin Linge som också är medicinskt ansvarig. Verksamhetschefen för EMI är ansvarig för att verksamheten bedrivs på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Verksamhetschefen ansvarar för att alla medarbetare har rätt kompetens och för att de får kontinuerlig fortbildning för att upprätthålla denna. Verksamhetschefen och medicinskt ansvarig har i detta arbete stöd av samordnande skolsköterska.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Legitimerad sjukvårdspersonal har ett eget ansvar för att utföra sitt arbete med god kvalitet, enligt vetenskap och beprövad erfarenhet och med hög patientsäkerhet. Varje medarbetare är skyldig att identifiera avvikelser och risker i verksamheten och att rapportera dessa.

Samverkan för att förebygga vårdskador

Intern samverkan:

- Elevhälsateam där skolans personal och centrala elevhälsans personal gemensamt identifierar elever som är i behov av elevhälsans insatser (utökade EHT).
- Samordning av insatser inom elevhälsan.
- Information om nya elever på skolorna så att dessa får ta del av elevhälsans rutinmässiga insatser som görs i hälsofrämjande och förebyggande syfte.
- Regelbundna möten mellan central elevhälsapersonal och verksamhetschefen för central elevhälsa.
- Kollegial handledning inom central elevhälsa där skolläkare, samordnande skolsköterska, skolpsykologer och MSU-pedagoger utbyter information och erfarenheter samt diskuterar ärenden tvärprofessionellt.

Extern samverkan:

- Fungerande rutin för remittering till och samverkan med annan vårdgivare när behov av detta finns.
- Regelbundna möten med externa samverkansparter såsom BHV, ungdomsmottagning, socialtjänst, primärvård och specialistkliniker.

Informationssäkerhet

Datajournalssystemet PMO genomgår fortlöpande förbättringar i syfte att öka kvaliteten och säkerheten. En gång per månad görs loggkontroller där man kontrollerar öppnade journaler och samkör dessa med behörighet på de aktuella enheterna.

Journalgranskning genomförs en gång varje läsår.

Risker gällande informationsöverföring identifieras via avvikelshanteringssystemet och åtgärdas vid behov.

En god säkerhetskultur

Inom EMI i Kalmar kommun arbetar vi ständigt för att upprätthålla en god säkerhetskultur. Vi strävar efter ett arbetsklimat där alla öppet kan lyfta patientsäkerhetsfrågor, rapportera och uppmärksamma varandra på risker, diskutera arbetsmetoder utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv och komma med idéer och förslag på sådant som kan öka säkerheten. Vi analyserar avvikelser utifrån ett icke skuldbeläggande perspektiv där vi identifierar strukturella risker och brister i rutiner.

Vi strävar efter en god arbetsmiljö som främjar ett patientsäkert arbetssätt. Arbetsbelastningen måste vara anpassad så att tid finns för eftertanke och reflektion kring säkerhet och risker i varje arbetsmoment.

Utvärdering av verksamheten sker löpande och innefattar hantering av avvikelserapporter och av inkomna synpunkter (från egen personal, övrig skolpersonal, elever, vårdnadshavare och andra intressenter). Genomgång av inkomna avvikelserapporter och rapporterade synpunkter sker veckovis så att akuta åtgärder kan vidtas vid behov. Genomgång och analys av de aktuella avvikelserapporterna sker vid regelbundna EMI-möten en gång per månad. Analys av avvikelser dokumenteras. Verksamhetschefen vidtar lämplig åtgärd beroende på avvikelsernas karaktär och gör vid behov anmälan enligt Lex Maria.

Bemanning, kunskap och kompetens

Bemanningsituation

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

Grunden för att bedriva ett patientsäkert arbete är att skolsköterska finns tillgänglig på alla skolor och att dessa har ansvar för ett rimligt antal elever. Enligt Kalmar kommuns riktlinjer innebär det cirka 500 elever per heltidstjänst.

Under 2023 har skolorna i Kalmar kommun haft en tillfredställande bemanningsituation när det gäller skolsköterskor. På några enheter har skolsköterskan dock ansvar för ett lite för högt antal elever i förhållande till riktlinjerna.

EMI-möten, utvecklingsdagar och handledning

EMI-möten för samtliga skolsköterskor med utbildningsinsatser för kompetensutveckling och kvalitetsdiskussioner anordnas en gång i månaden.

En gång om året anordnas utvecklingsdagar för skolsköterskor med kompetensutvecklande föreläsningar och diskussioner. 2023 års utvecklingsdagar hade ett blandat program innehållande bland annat:

- Sexuell och reproduktiv hälsa
- Dans för hälsa
- ANDTS och våldsförebyggande arbete
- Hjärnans kemi kopplat till tankar och känslor
- Digital elevhälsoenkät

Psykosocial grupphandledning för skolsköterskor genomfördes vid sex tillfällen, tre gånger under höstterminen och tre gånger under vårterminen.

Deltagande i kurser och konferenser

Skolsköterskorna inom EMI Kalmar kommun deltar årligen i Skolsköterskeföreningens skolsköterskekongress. Syftet med detta är att säkerställa att skolsköterskorna bibehåller och utvecklar sin kompetens då det är en mycket viktig faktor för att kunna bedriva ett patientsäkert arbete. 2023 anordnades skolsköterskekongressen i Stockholm och nästan alla skolsköterskor deltog.

Skolläkaren deltar årligen i Skolläkarföreningens konferens Skolläkardagarna för att inhämta aktuell information avseende elevhälsa och skolhälsovård, medicinska forskningsresultat, organisatoriska frågor och lagstiftning. 2023 hölls konferensen i Örebro och skolläkaren var närvarande.

Delaktighet i vården

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet.

Elevhälsans medicinska insats bedriver frivillig vård och samtycke från elev och vårdnadshavare är en förutsättning för insatser. Elever har rätt att själva söka elevhälsans personal och kontakt tas med vårdnadshavare i de fall där man bedömer att detta är lämpligt eller nödvändigt. Eleverna informeras om att skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer har tystnadsplikt och om vad detta innebär. De får också information om att tystnadsplikten kan brytas i vissa situationer till exempel vid misstanke om att barn far illa.

Information till och samverkan med elever och vårdnadshavare är en viktig del av elevhälsans arbete. Information skall vara anpassad efter elevens behov, ålder, kunskap och situation och kan till exempel beröra följande områden:

- Beskrivning av elevhälsans medicinska insats, roll och uppdrag
- Information inför vaccinering
- Information inför hälsobesök och inför eventuell uppföljning av hälsobesök
- Information om vidtagna åtgärder vid symtom eller skada

Det är viktigt att elevhälsans personal uppmärksammar faktorer som kan medföra svårigheter i informationsöverföringen till exempel behov av tolk.

Elever eller vårdnadshavare som har synpunkter på vården eller vill framföra klagomål kan göra det genom att kontakta skolsköterskan. Skolsköterskan rapporterar sedan synpunkt eller klagomål till verksamhetschefen som hanterar dessa och tar ställning till eventuell åtgärd. Rapporterade synpunkter lyfts sedan i skolsköterskegruppen.

Synpunkter och klagomål kan också framföras via Kalmar kommuns rapporteringssystem där man kan välja att vara anonym om man så önskar. Inkomna klagomål och synpunkter gällande verksamheten sammanställs och behandlas löpande en gång i månaden vid Ledningens genomgång.

Tillförlitliga och säkra system och processer

De rutiner och processer som säkerställer att arbetet bedrivs enligt lagar och föreskrifter och med hög kvalitet och säkerhet finns samlade i elevhälsans medicinska insats metodbok. Metodboken revideras årligen och vid behov för att säkerställa att processer och rutiner är aktuella och att eventuella ändringar av

lagar och förordningar uppmärksammas. Skolöverläkaren/verksamhetschefen och den samordnande skolsköterskan har ansvar för att revidera metodboken och det görs i början av höstterminen varje år.

Riskhantering

Att identifiera risker för vårdskador och att rapportera dessa är ett ansvar som alla inom elevhälsans medicinska insats delar. Det finns rutiner för hur elevhälsans medicinska personal går till väga för att rapportera risksituationer och avvikelser inom verksamheten och för hur dessa rapporter sedan hanteras.

Inkomna rapporter sammanställs veckovis och akuta åtgärder vidtas vid behov. Identifierade risker i verksamheten diskuteras och analyseras vid återkommande EMI-möten så att alla som arbetar inom organisationen blir medvetna om dessa och vid behov kan förändra sitt arbetssätt för att minimera riskerna. Vid behov görs även förändringar i rutiner och metoder. Riskanalyserna dokumenteras och förmedlas till alla som arbetar inom organisationen.

Avvikelse

Alla medarbetare uppmanas och påminns om att skriva avvikelserapporter så fort de ser något som de uppfattar som en risk eller när något händer som leder till eller skulle kunna leda till en vårdskada. Alla rapporterade händelser och avvikelser analyseras enskilt av verksamhetschef/medicinskt ansvarig och även gemensamt i skolsköterskegruppen. På så vis kan hela gruppen dra lärdom av det inträffade och identifiera liknande risker i det egna arbetet. Hela gruppen bidrar då till att verksamhetens säkerhet och kvalitet ökar. Avvikelse rapport och analys sammanfattas skriftligt så att alla medarbetare kan ta del av dokumentationen. Vid behov görs förändringar av de processer och rutiner som finns beskrivna i metodboken. Om annan verksamhet är inblandad i händelsen kontaktas ansvarig där för information. Om det rör sig om allvarlig vårdskada eller risk för allvarlig vårdskada så gör medicinskt ansvarig anmälan till IVO enligt lex Maria.

Klagomål och synpunkter

Klagomål och synpunkter som kommer till verksamheten tas emot av verksamhetschefen och lyfts i skolsköterskegruppen så att alla kan ta del av dem. Efter gemensam bedömning och analys vidtas lämplig åtgärd. Det kan handla om att arbeta med förändring och förbättring av verksamheten och att återkoppla till den som lämnat synpunkten.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

Verksamhetens mål är att bedriva en god och säker vård där risker elimineras genom tidig identifiering och förebyggande arbete. Vi arbetar också för att så många elever som möjligt skall ta del av de hälsofrämjande och förebyggande insatser som vi erbjuder i form av bland annat hälsosamtal och vaccinationer.

Egenkontroll

För att följa upp verksamhetens mål görs egenkontroller enligt nedan.

- Inrapportering till nationellt vaccinationsregister (sker löpande) och uppföljning av andel elever som fullföljer vaccination (en gång per år)

- Kontroll av hur stor andel elever som utnyttjar möjligheten att ha ett hälsosamtal med skolsköterska (en gång per år).
- Journalgranskning (en gång per år).
- Avvikelser (bedöms och analyseras löpande och sammanställs en gång per år)
- Synpunkter och förbättringsförslag (bedöms och analyseras löpande och sammanställs en gång per år).
- Kontroll av medicinskteknisk utrustning enligt gällande rutin (kalibrering en gång per år samt snabbtest inför användning).
- Kontroll av läkemedelsförråd (två gånger per år)

Under 2023 har samtliga elever i förskoleklass, årskurs 2, årskurs 4 och årskurs 7 erbjudits hälsosamtal och hälsobesök enligt föreskrifter i skollagen. 99,7 % av eleverna har tackat ja och haft hälsosamtal med skolsköterska.

Samtliga elever i årskurs 2, årskurs 5 och årskurs 8 har erbjudits vaccinationer enligt nationellt vaccinationsprogram. 99% av eleverna i åk 2 och 8 har tagit erbjudna vaccinationer (mot mässling, påssjuka och röda hund respektive difteri, stelkramp och kikhosta) och 95 % av eleverna i åk 5 har tagit erbjudna vaccinationer (mot humant papillomvirus).

Journalgranskning har genomförts och har visat att verksamhetens journaler håller en hög kvalitet när det gäller innehåll, form och säkerhet.

Avvikelsesrapportering har skett enligt de rutiner som finns för detta och en rad rapporter har inkommit gällande skilda områden. Slutsatsen av detta är att större, strukturella organisationsförändringar inte är aktuella eller nödvändiga i nuläget.

Inga synpunkter har inkommit.

Kontroll av medicinskteknisk utrustning och av läkemedelsförråd har skett enligt rutin.

Händelser, risker och vårdskador

Identifiering och utredning av händelser, risker och vårdskador ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Genomgång av inkomna avvikelserapporter sker veckovis så att akuta åtgärder kan vidtas vid behov. Analys av de aktuella avvikelserapporterna sker vid regelbundna EMI-möten en gång per månad och dokumenteras. Verksamhetschefen vidtar lämplig åtgärd beroende på avvikelstens karaktär och gör vid behov anmälan enligt Lex Maria.

Under 2023 har 32 avvikelserapporter inkommit rörande olika områden inom verksamheten.

9 rapporter gäller uteblivna insatser på skolor utanför vår organisation som upptäckts då elever flyttat till skolor i Kalmar kommun.

5 rapporter gäller utebliven eller ofullständig rapportering från BHV till mottagande skolsköterska.

4 rapporter gäller journalhantering där journaler från tidigare skola inte funnits tillgängliga.

1 rapport gäller en felregistrerad vaccination.

3 rapporter gäller otillräcklig överrapportering när elever har bytt skola inom kommunen.

2 rapporter gäller utebliven information till skolsköterska om att elev börjat på skola i kommunen.

1 rapport gäller en felaktig adress i ett remissvar beroende på att avsändaradressen i remissen var felaktig.

7 avvikelser gäller uteblivna insatser av olika slag. I tre av fallen är det oklart om det gäller uteblivna insatser eller om insatser har gjorts men inte dokumenterats. Flera av rapporterna berör händelser som ligger långt tillbaka i tiden och det går därför inte att nå fram till fullständig klarhet i vad som varit orsaken.

Ingen av de inträffade händelserna har medfört allvarlig vårdskada och ingen anmälan enligt Lex Maria har gjorts.

Utifrån egenkontroller och analys av de avvikelserrapporter som inkommit görs bedömningen att elevhälsans medicinska insats i Kalmar kommun under 2023 har bedrivit en god och säker vård. De avvikelserrapporter som inkommit berör olika områden och ger inte misstanke om strukturella eller organisatoriska brister. Rapporterna handlar om enskilda händelser och flera av dem gäller avvikelser som skett på skolor utanför verksamheten eller händelser som ligger långt tillbaka i tiden och som på grund av noggrannhet och goda rutiner upptäckts i efterhand.

Egenkontroll visar att verksamhetens mål uppfylls och att vi erbjuder alla elever de lagstadgade insatser som elevhälsans medicinska insats ska erbjuda. En mycket hög andel av eleverna accepterar också dessa. I princip alla tar del av erbjudna hälsosamtal och en mycket hög andel av eleverna får de vaccinationer som ingår i det nationella vaccinationsprogrammet.

MÅL OCH STRATEGIER FÖR KOMMANDE ÅR

Elevhälsans uppdrag är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Målet är att ge en god och patientsäker vård utifrån uppdraget.

Under 2024 kommer EMI att fortsätta att arbeta mot målet och bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Det innebär att genomföra egenkontroller och vid behov vidta nödvändiga åtgärder utifrån resultatet av dessa. Det innebär också att alla rapporterade risker, händelser, synpunkter, klagomål och förslag på förbättringar skall bedömas och analyseras på ett systematiskt vis.

Skador och tillbud Förskolebarn 2023

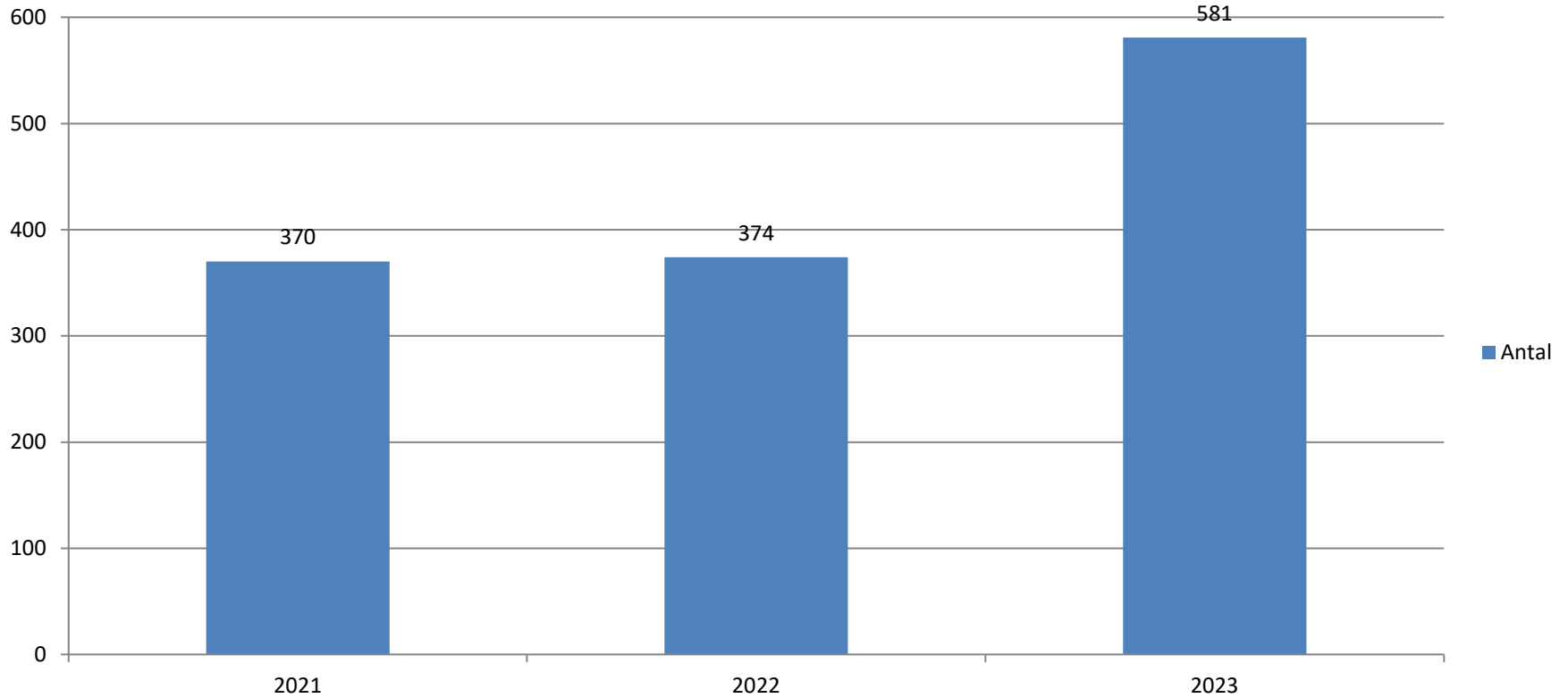
Jämfört med 2021 och 2022

Underlag från UN och SKDN har räknats samman

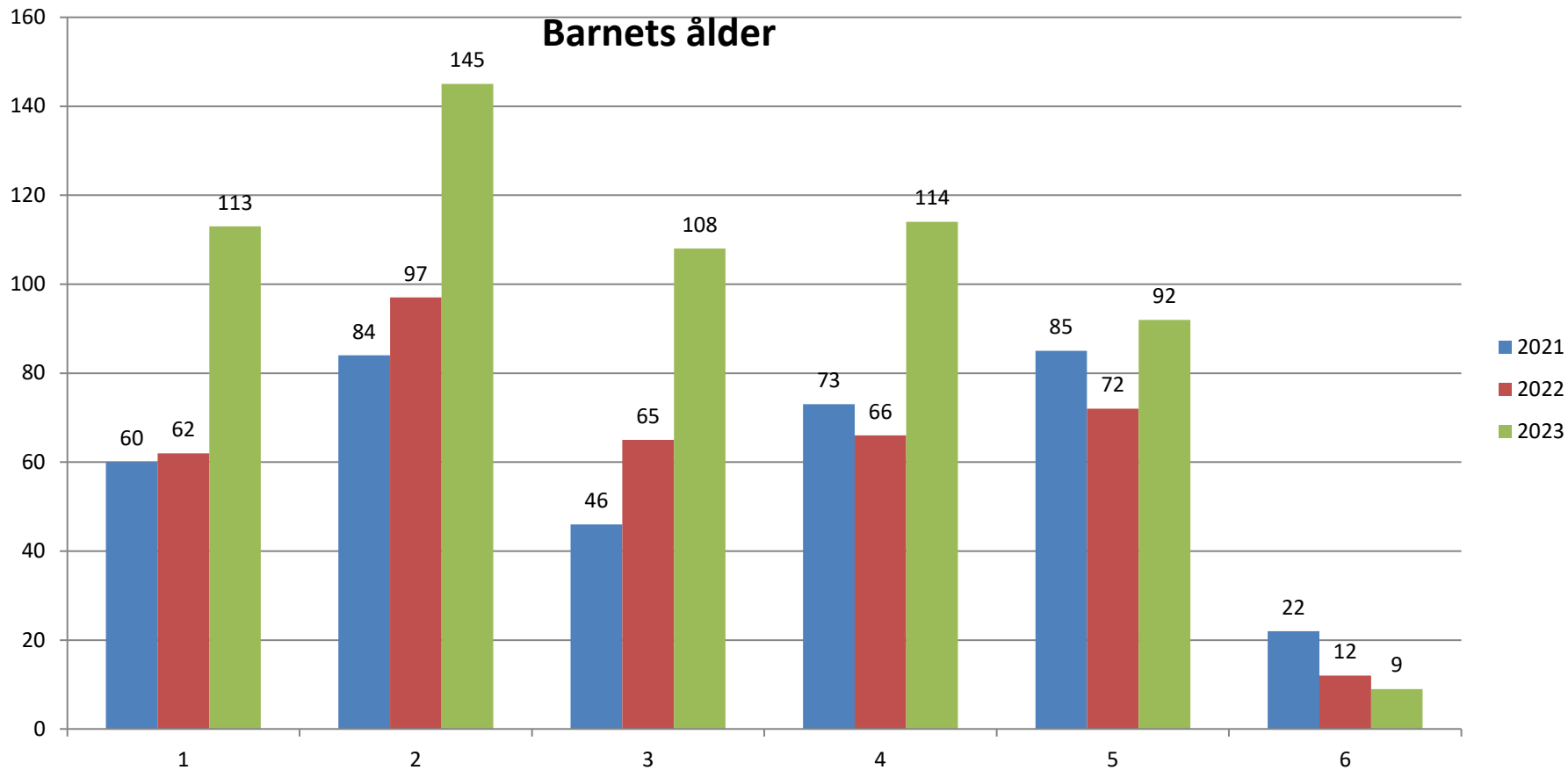

Kalmar kommun

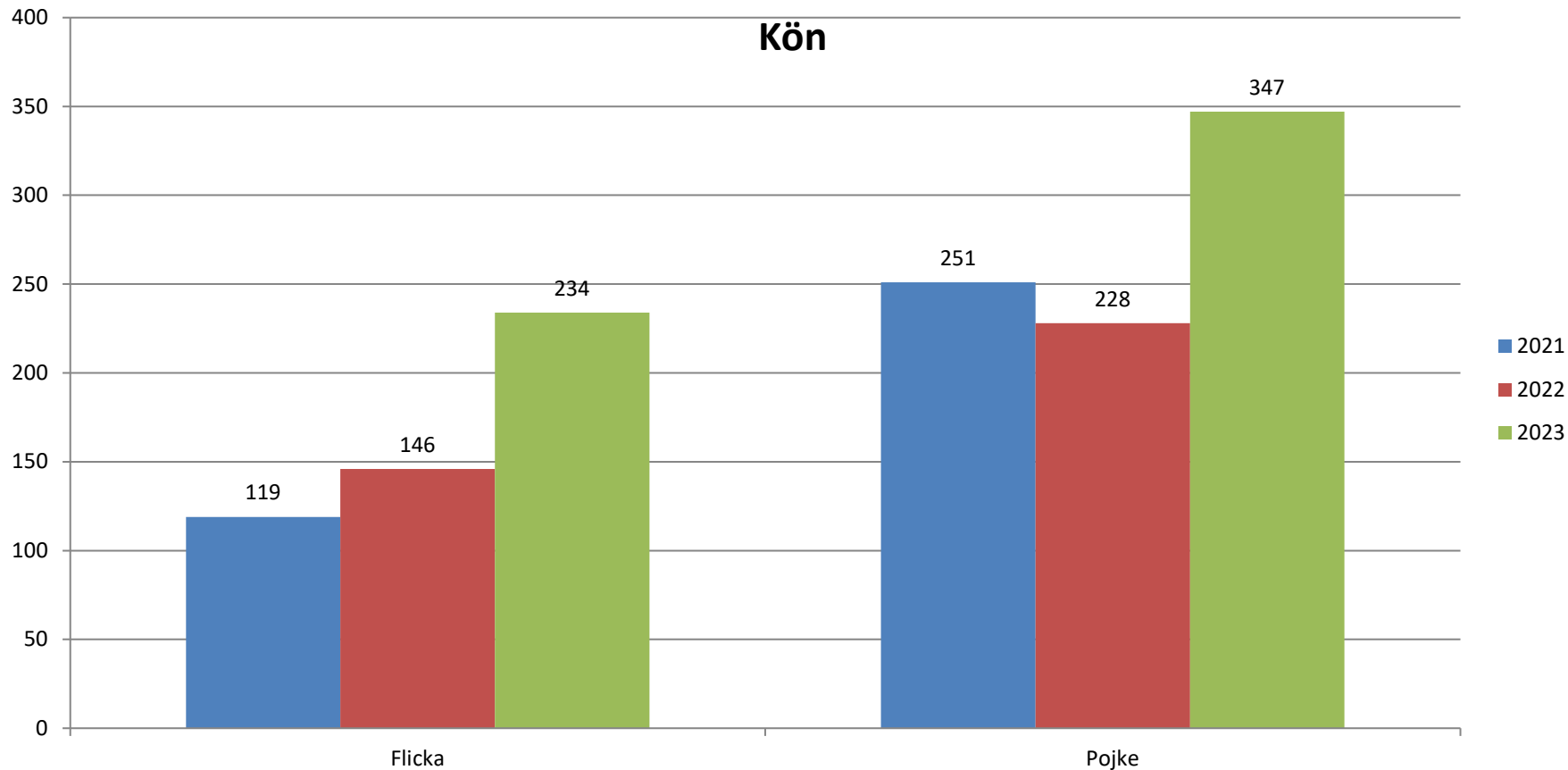
Totalt antal anmälda skador/tillbud

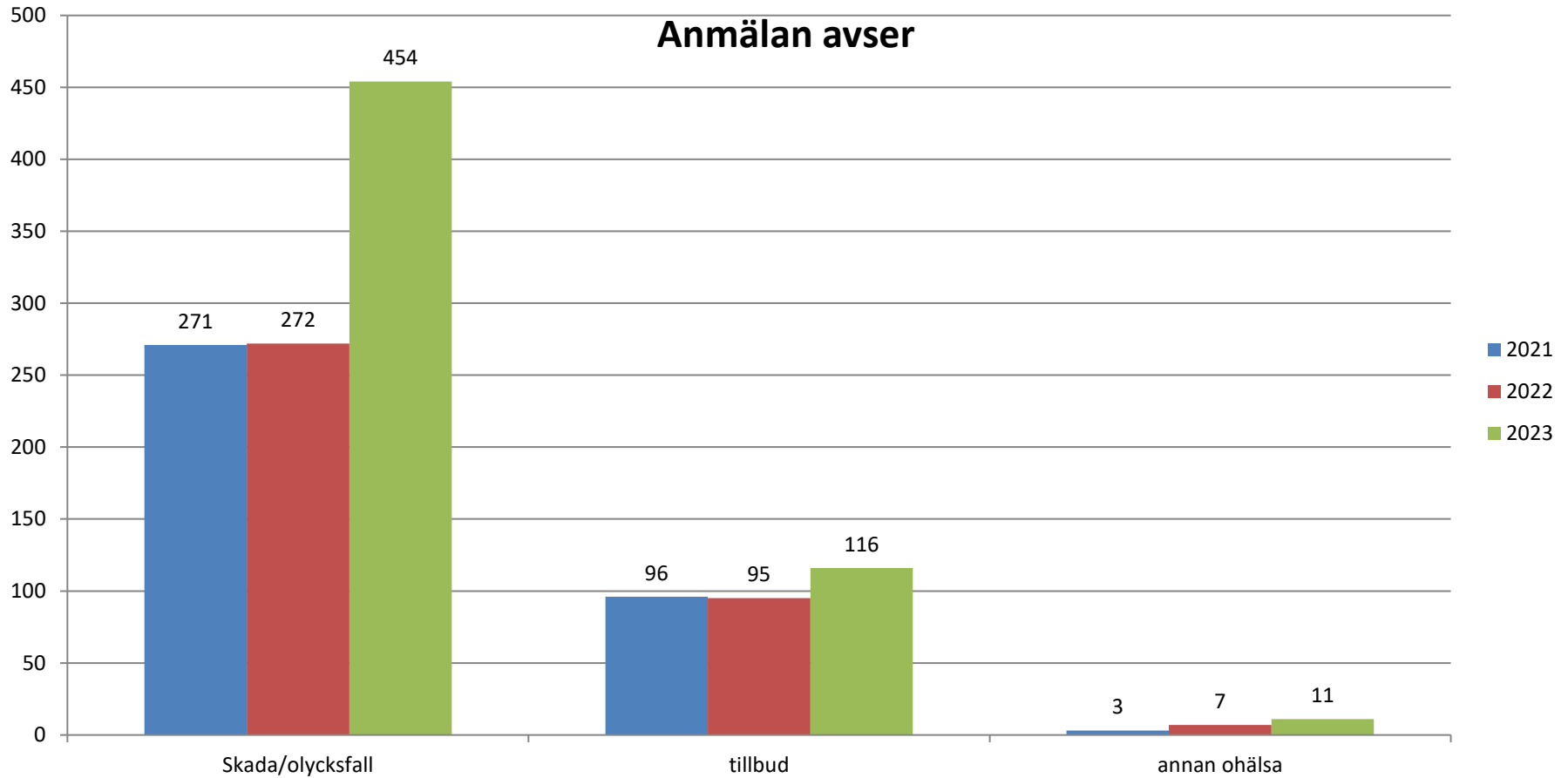
Barnets ålder

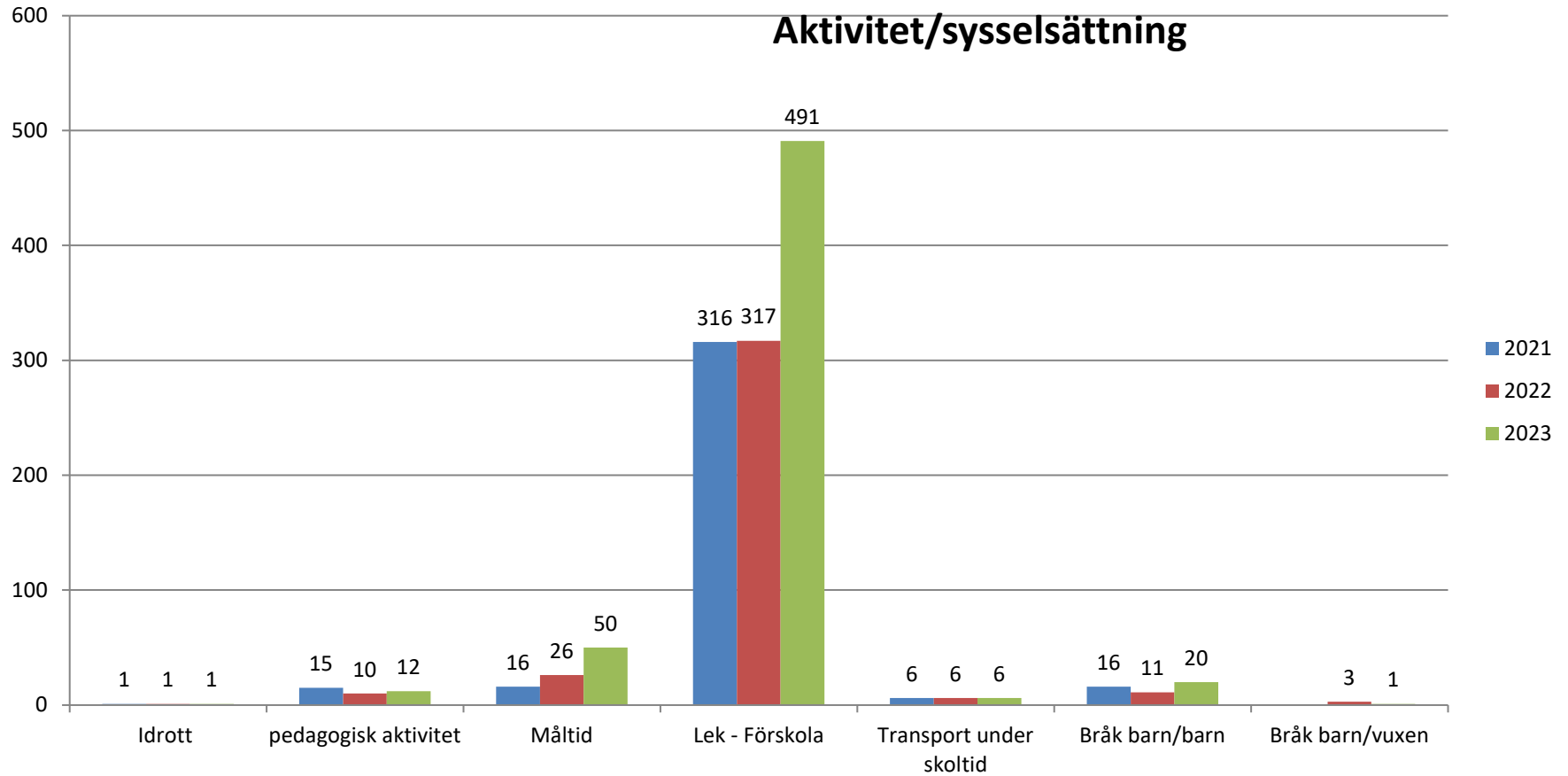
Kön

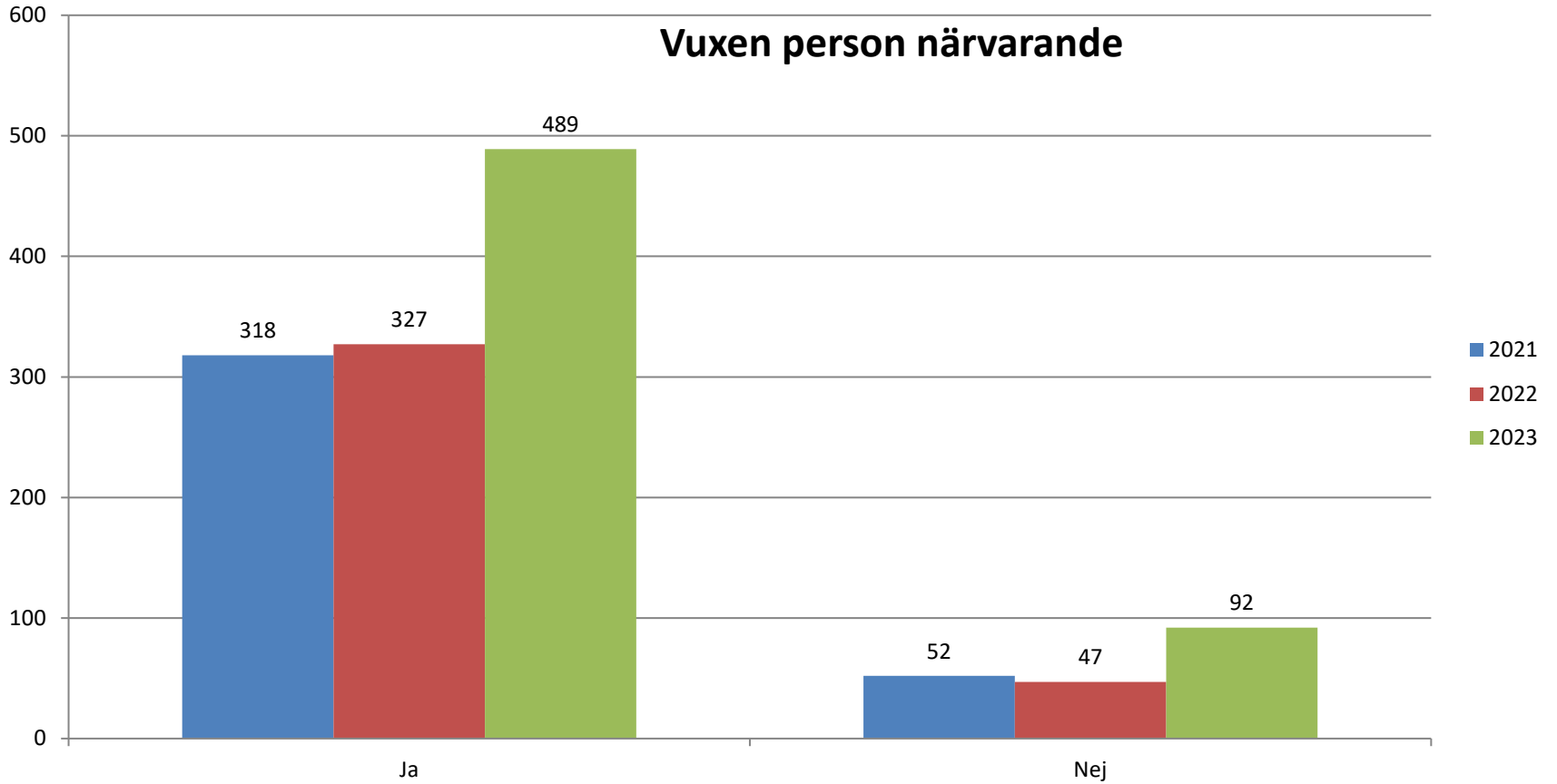
Anmälan avser

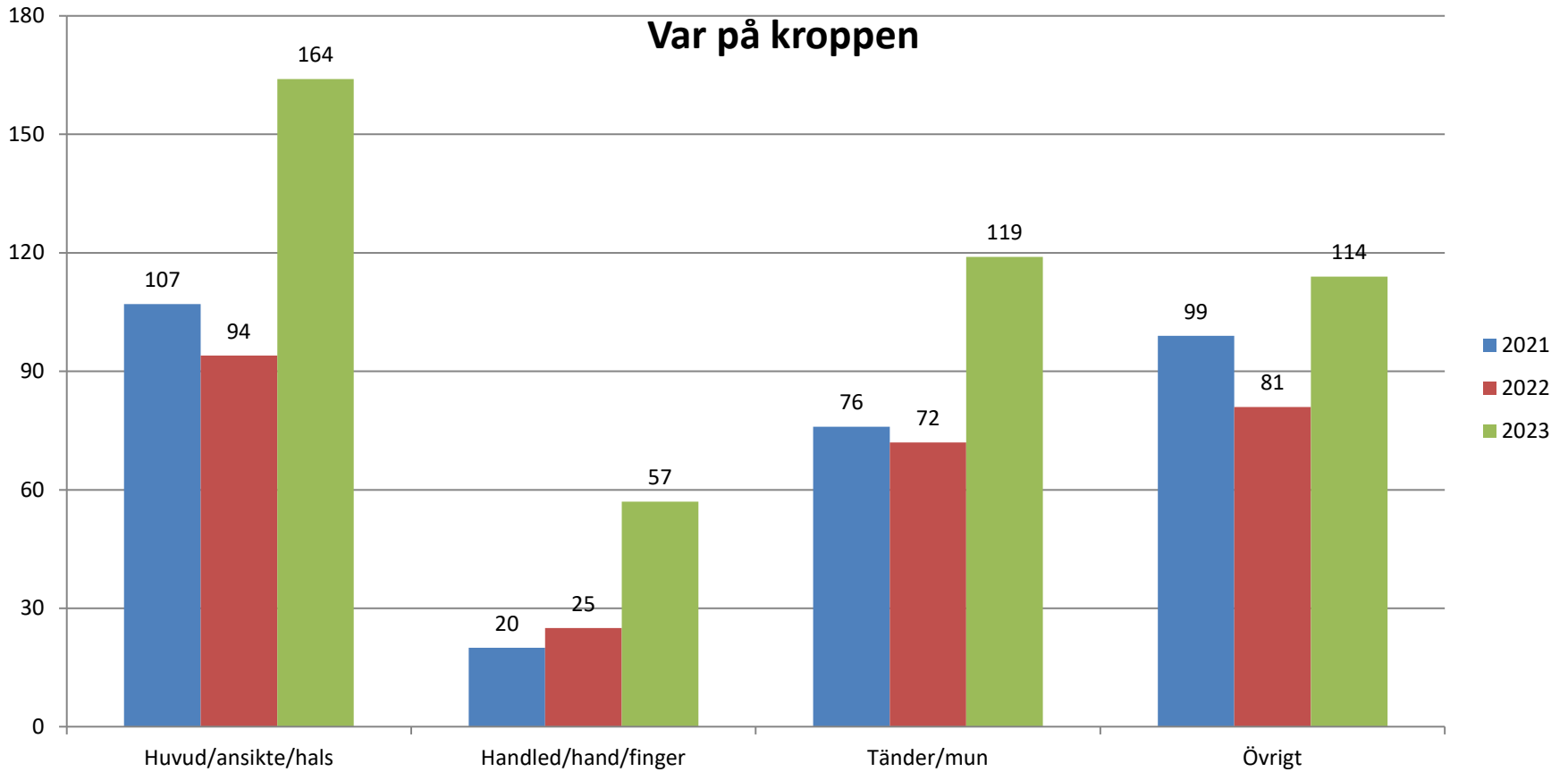
Aktivitet/sysselsättning

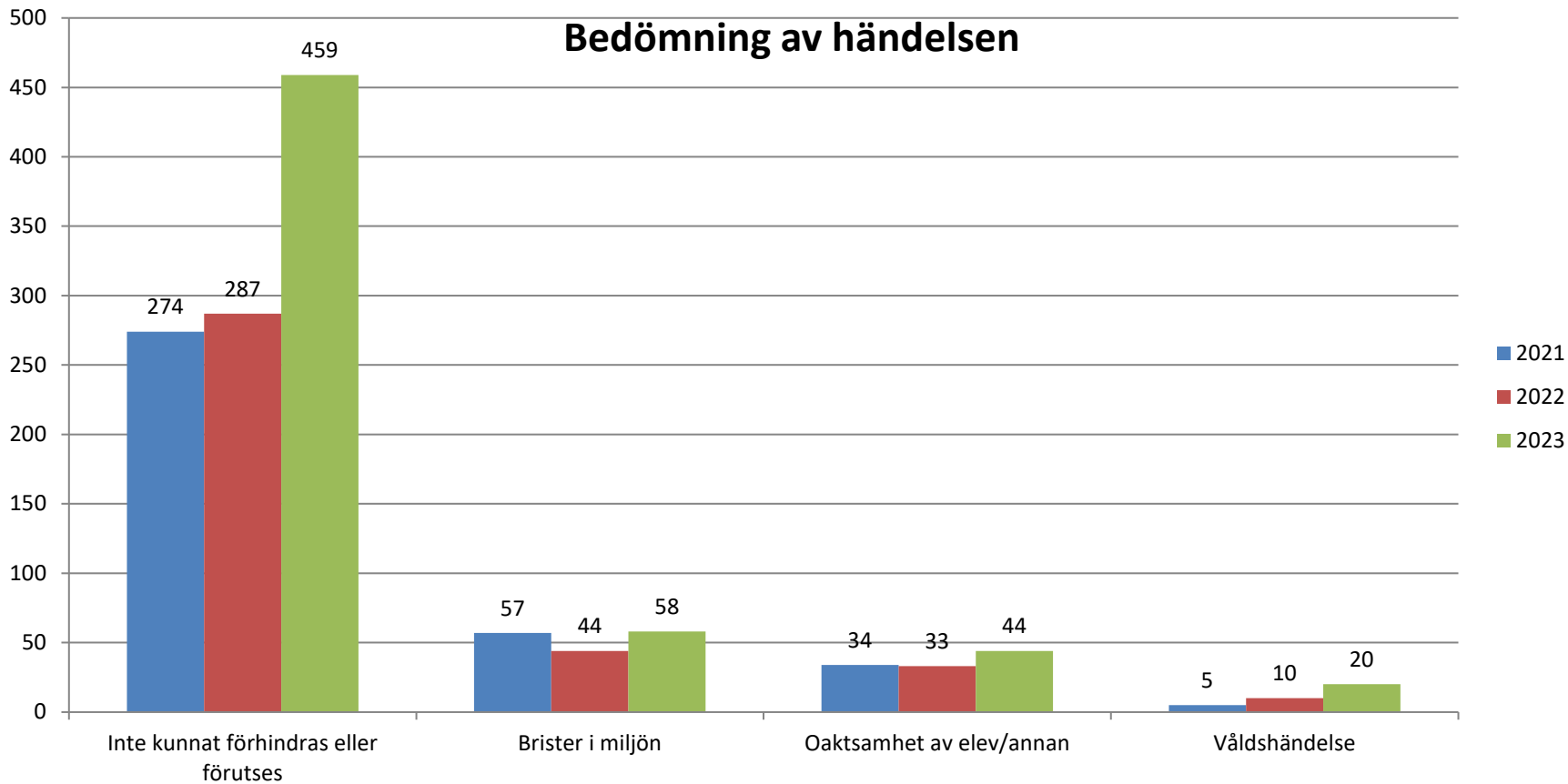
Vuxen person närvarande

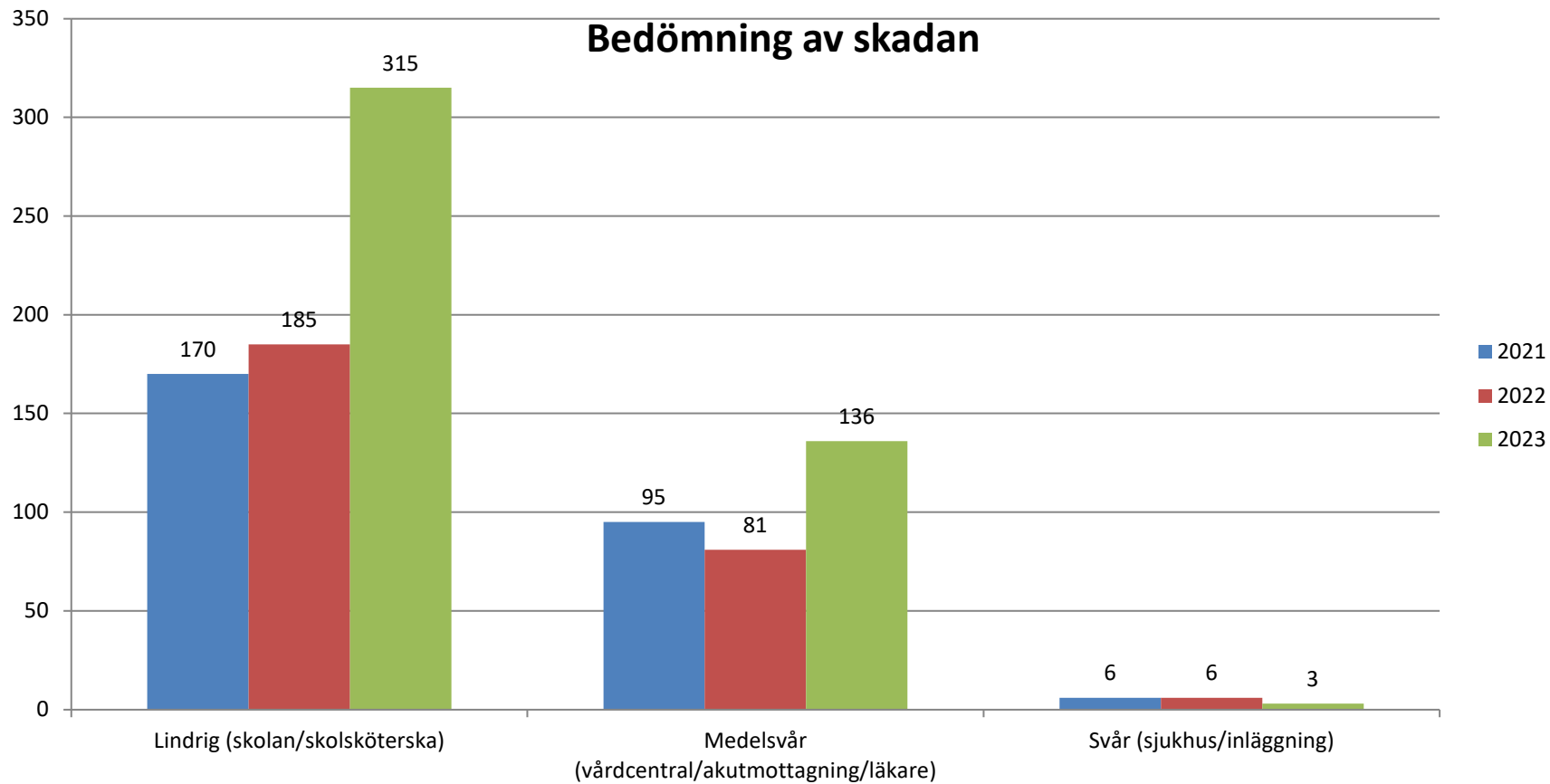
Var på kroppen

Bedömning av händelsen

Bedömning av skadan

Skador och tillbud Elever 2023

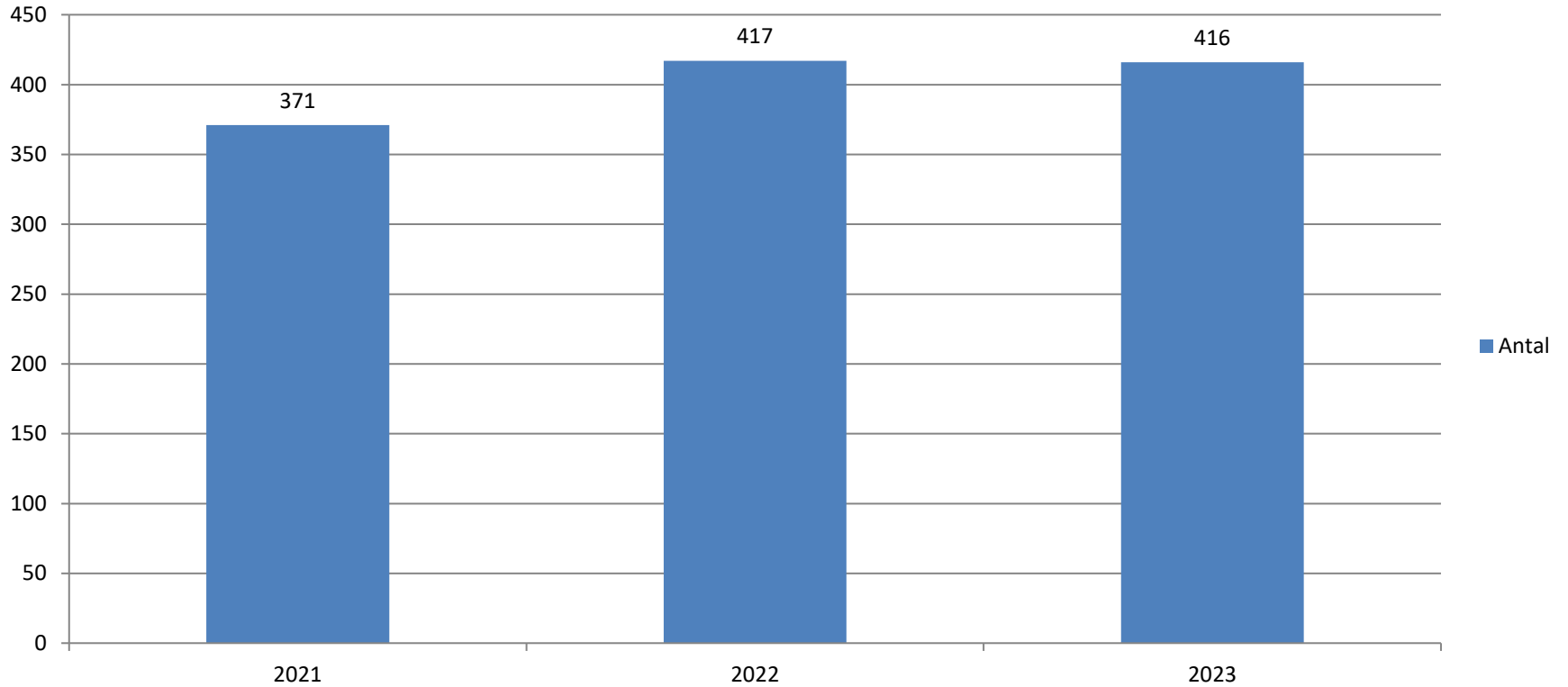
Jämfört med 2021 och 2022

Underlag från UN och SKDN har räknats samman

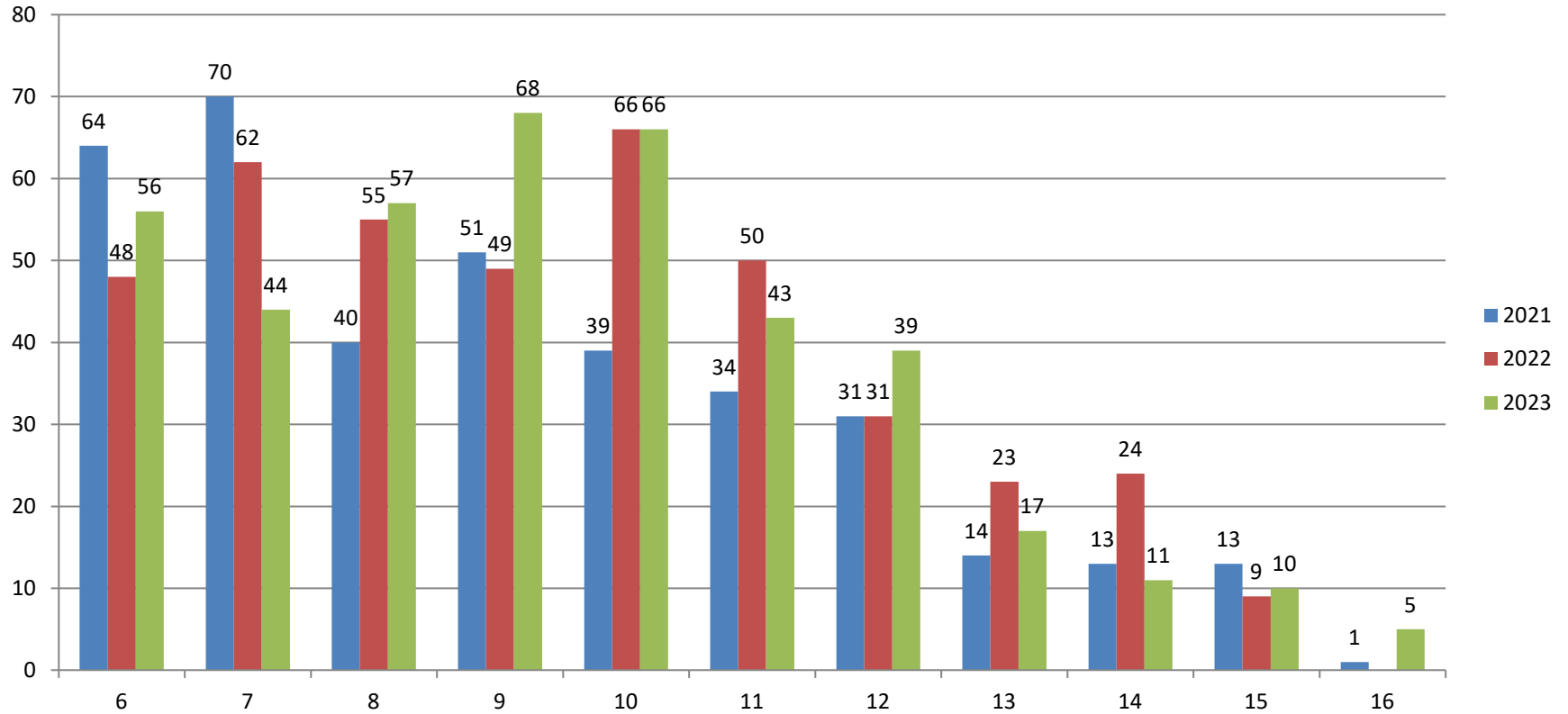

Kalmar kommun

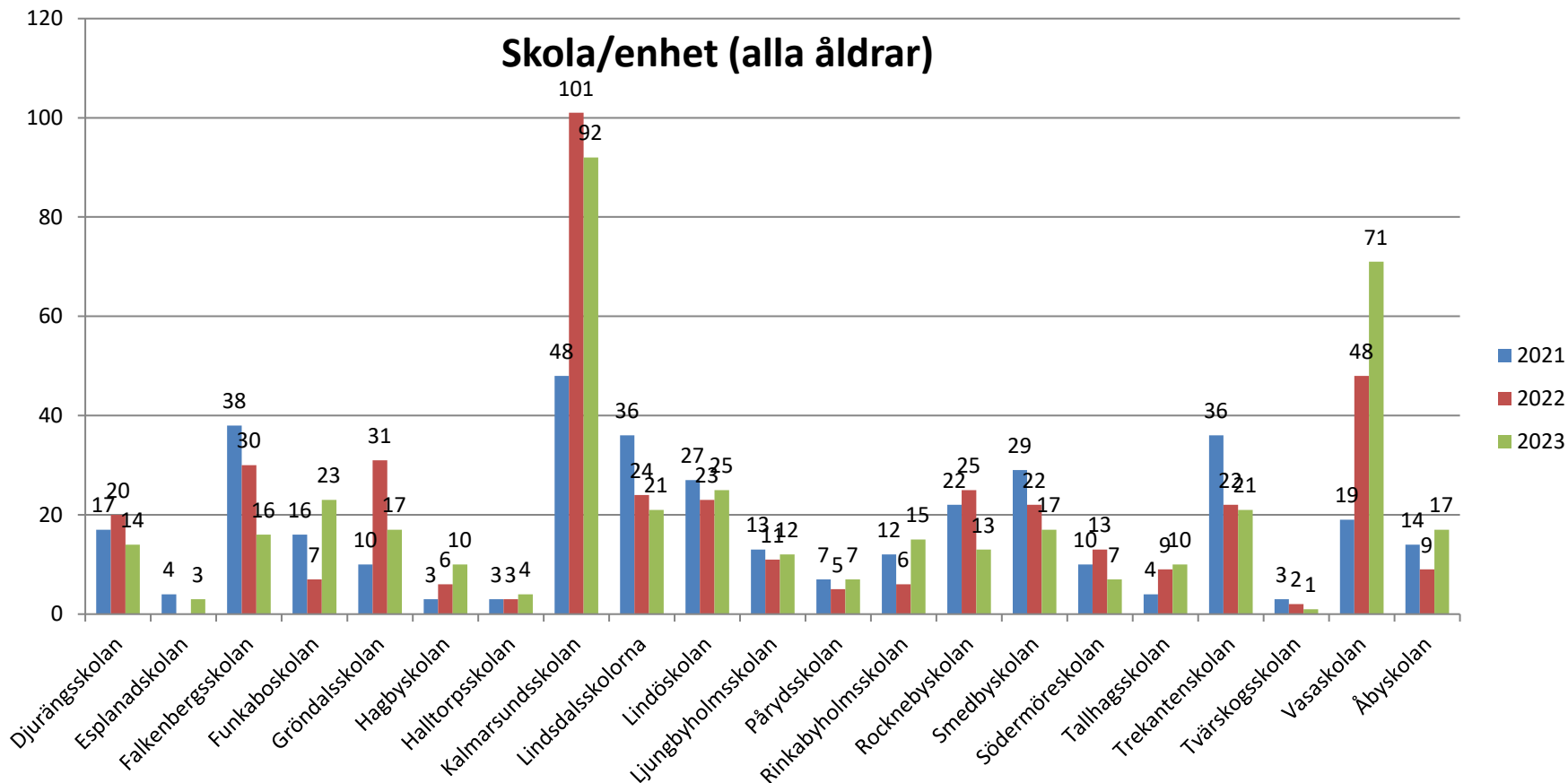
Totalt antal anmälda skador/tillbud

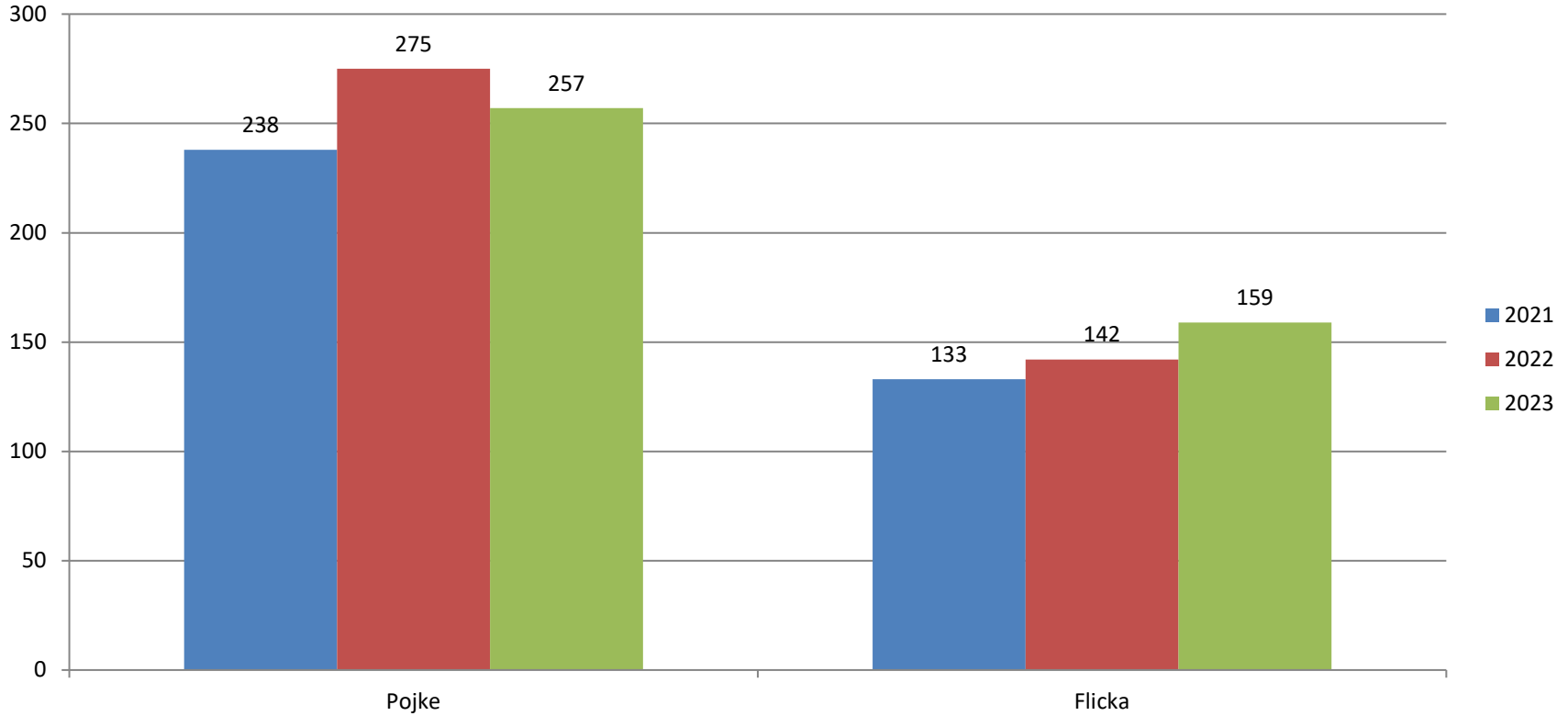
Elevens ålder

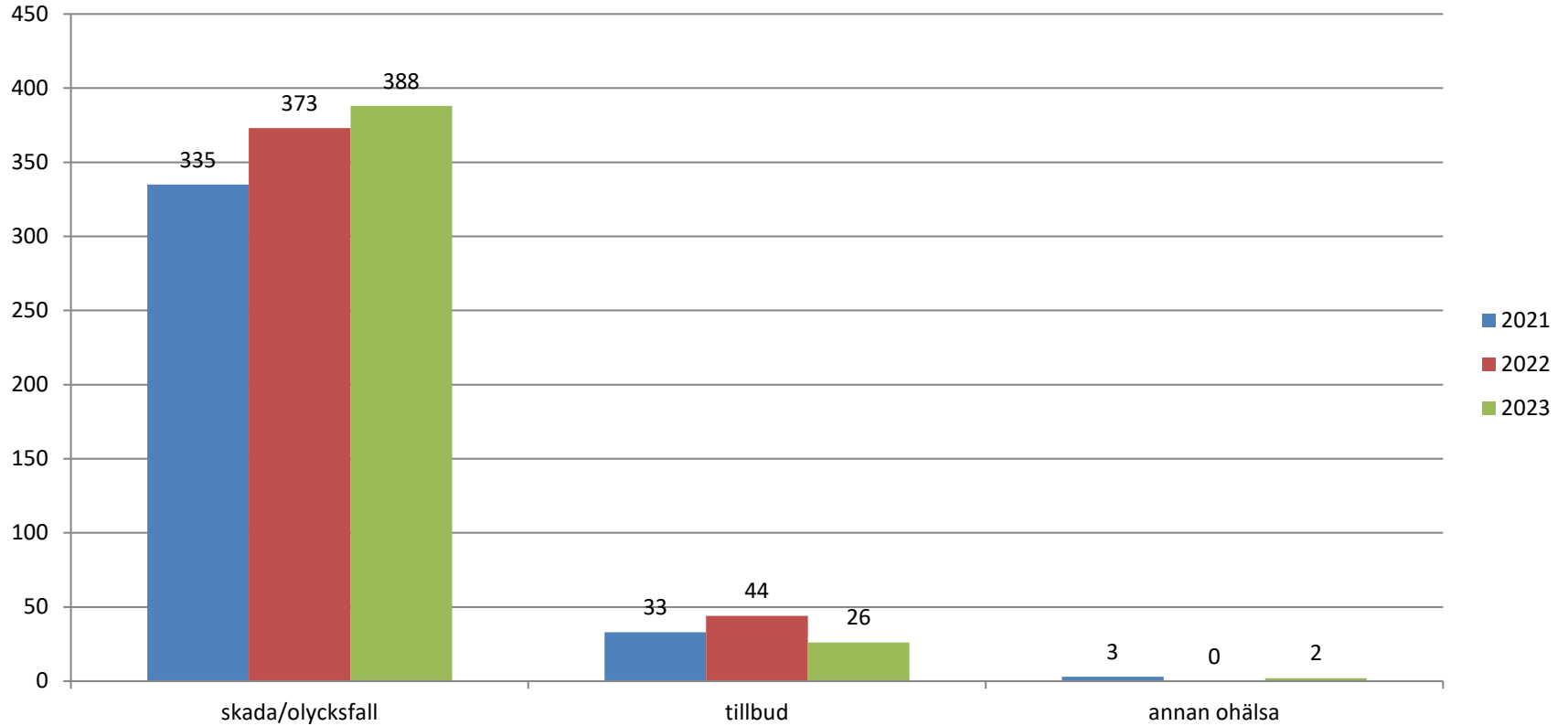
Skola/enhet (alla åldrar)

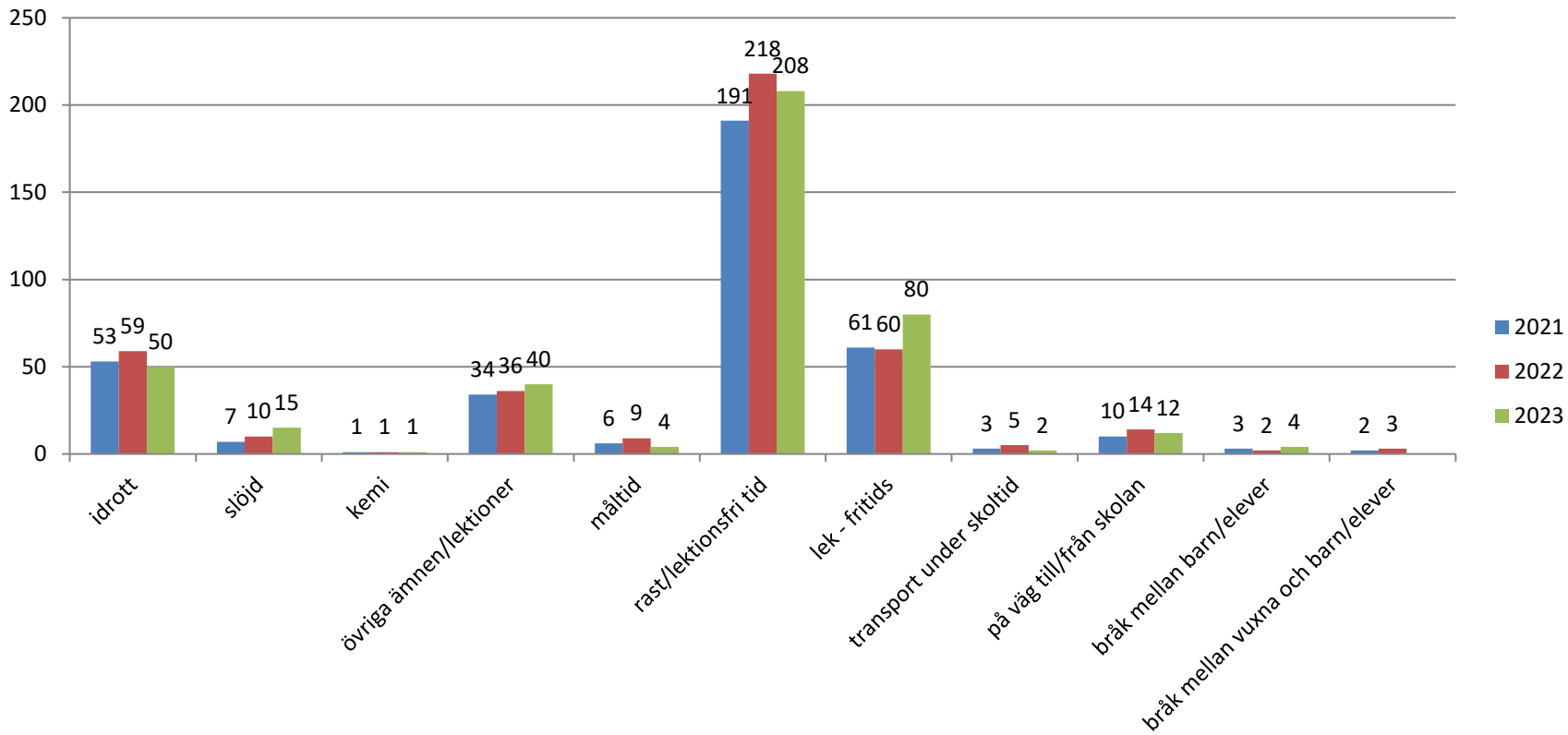
Kön

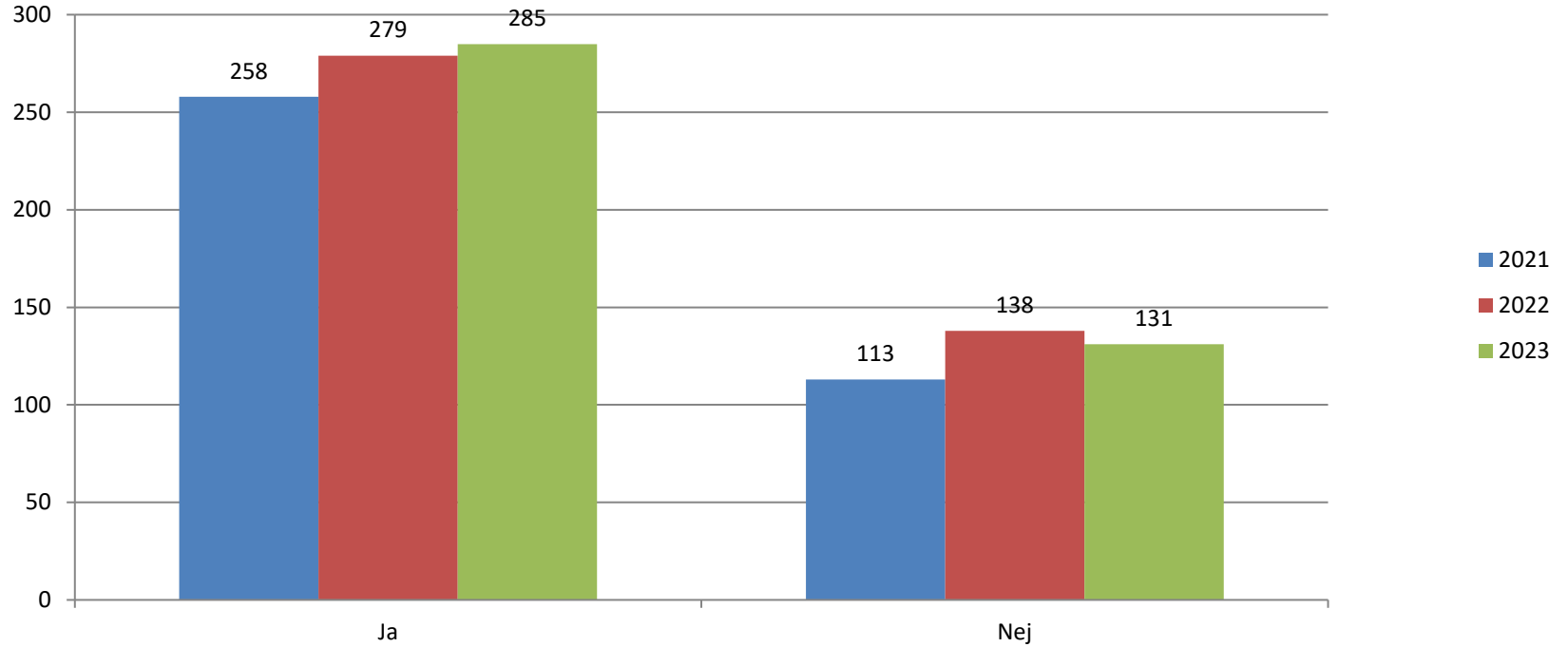
Anmälan avser

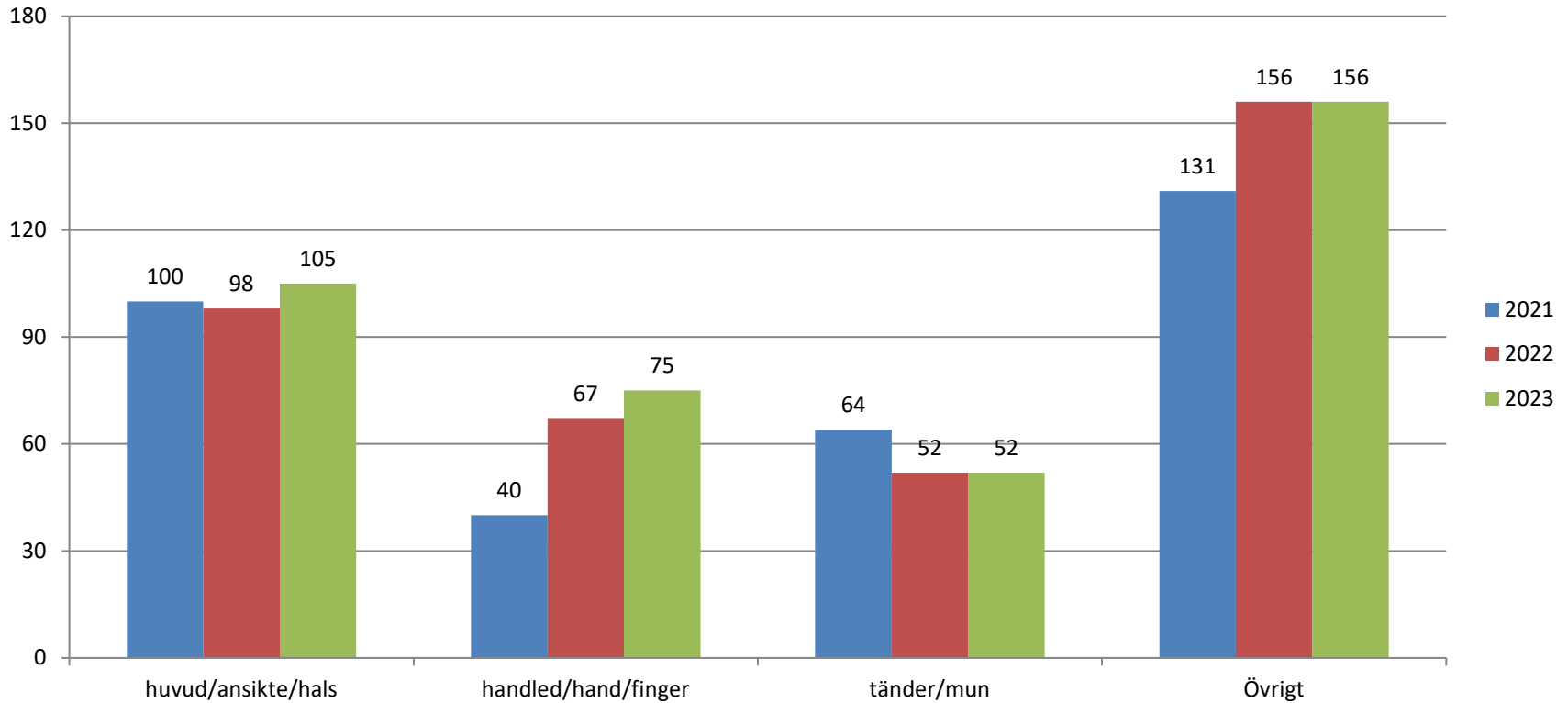
Aktivitet

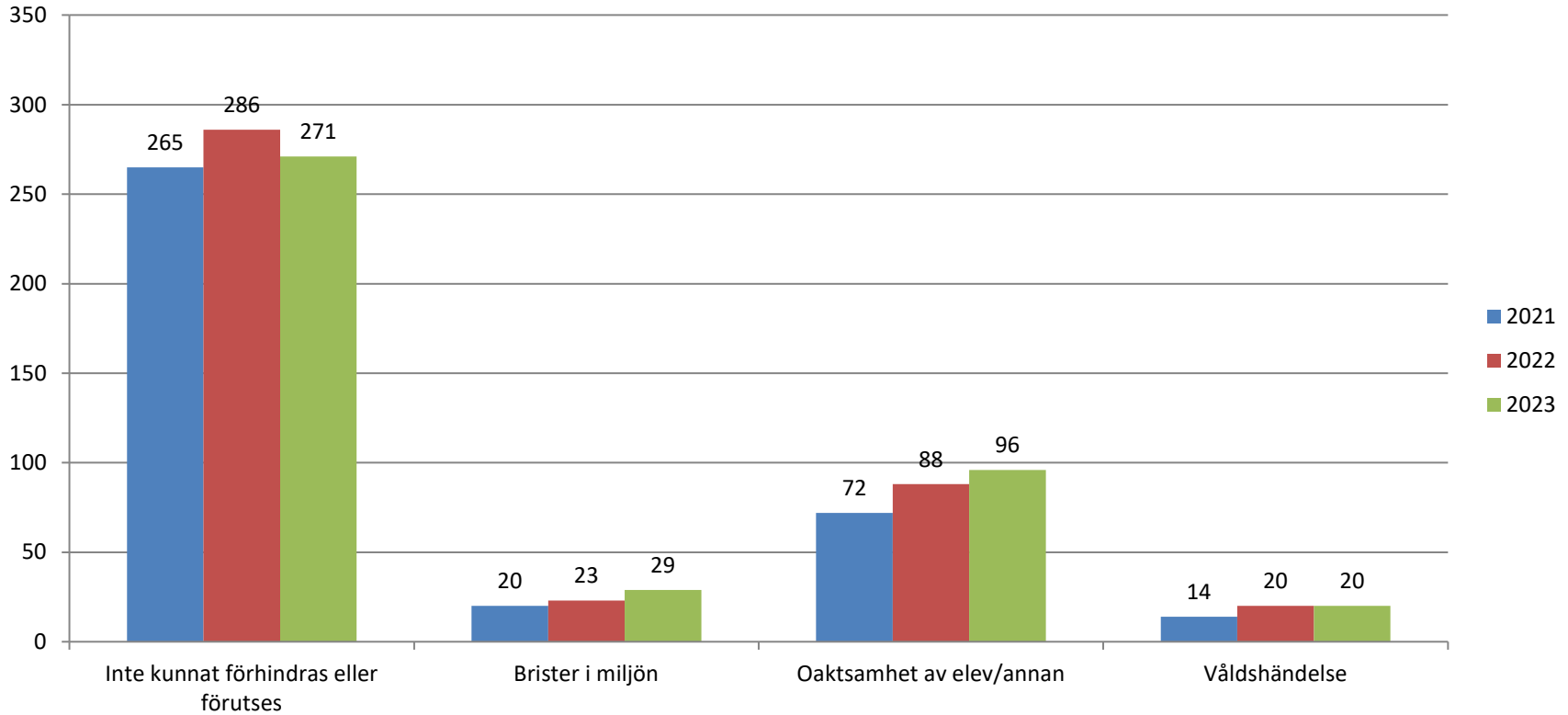
Vuxen person närvarande?

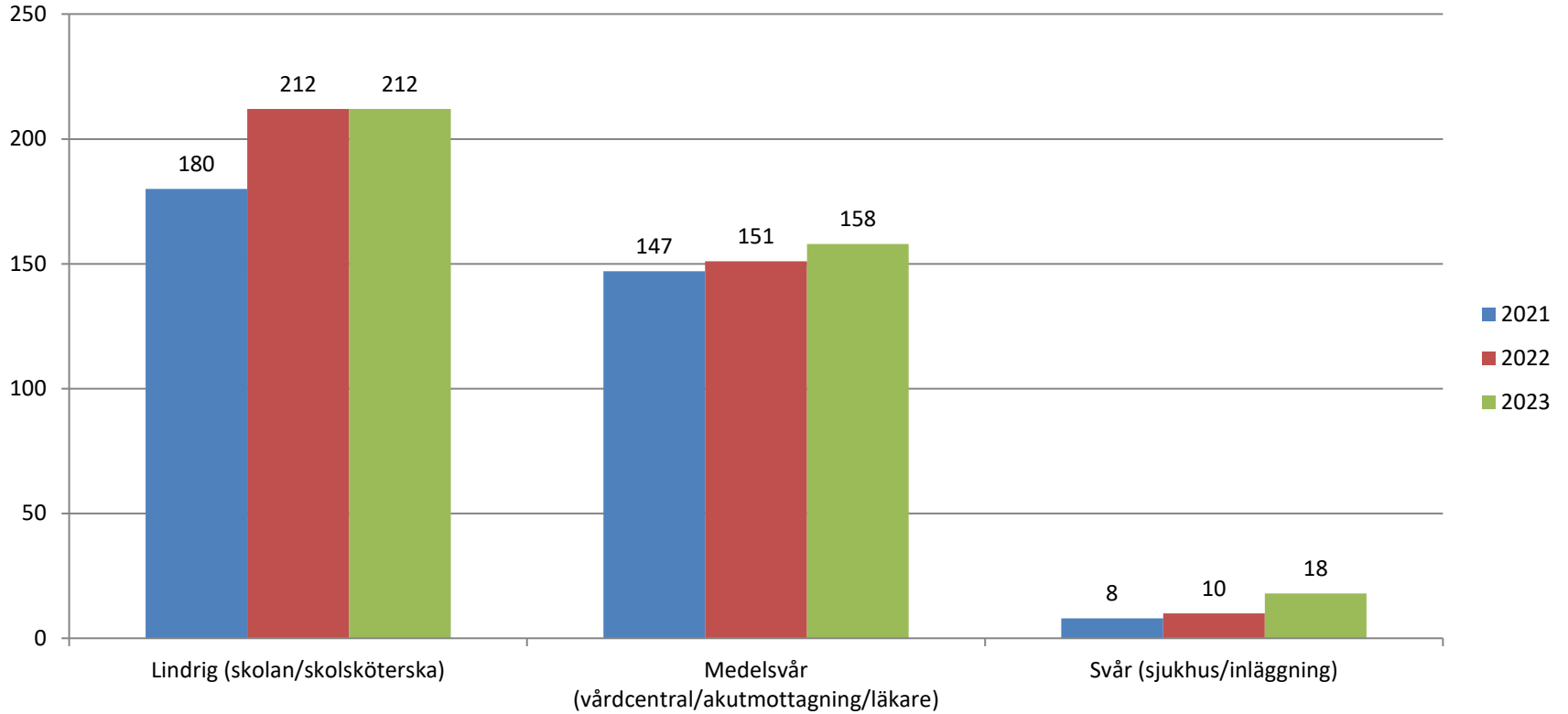
Var på kroppen?

Bedömning av händelsen

Bedömning av skadan

Utbildningsnämnden

Ekonomisk månadsrapport efter februari 2024

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden lägger rapporten till handlingarna.

Bakgrund

Månadsrapporten för februari innehåller ingen totalprognos för hela nämndens verksamhetsområde utan främst en redovisning av resultaten på enheterna för hela 2024. Resultaten avser respektive förskola och skolas resultat i löneprognosen. Ekonomerna har i februari haft avstämningsmöten med enheterna avseende löneprognoserna.

Löneprognoser innehåller enheternas bedömningar av de två viktigaste faktorerna för ekonomisk balans – antalet barn och elever samt lönekostnader och eventuella intäkter som avser personal till exempel statsbidrag, interkommunala intäkter, arbetsmarknadsstöd med mera.

Löneprognoserna bygger på personalbudgeten och är specificerad per medarbetare, tjänstgöringsgrad, budgeterad kostnad och prognostiserad kostnad per månad. Varje månad lägger respektive enhet in de lönekostnader som de har haft på personnivå. Kommande månader har ett prognosvärde och förändringar i tjänstgöringsgrader under året uppdateras kontinuerligt. Man arbetar därmed hela tiden med både innevarande vårtermin och kommande hösttermin, inte bara de månader som gått.

Varje månad stäms prognosen av, av förvaltningskontorets ekonomer, och uppdateras med eventuella intäkter och andra kostnader som har med personal att göra. Slutligen finns även avstämningen avseende fler eller färre barn/elever mot budget med.

Syftet med löneprognoserna är att varje enhet ska ha bra kontroll på huruvida man har råd med den organisation som man planerar för eller om man måste vidta åtgärder för ekonomisk balans.

Prognos resultat 2024

Denna prognos ger ett negativt resultat på -9,9 mnkr mot budget. På vissa enheter pågår arbete för att nå budget i balans. I slutet av mars/början av april träffar ekonomerna varje rektor för en mer grundlig genomgång av ekonomin. Då görs också en djupare genomlysning av de centrala verksamhetskostnaderna, statsbidrag och övriga centrala konton.

Om enheternas prognostiserade resultat inklusive upparbetad resultatutjämningsfond beräknas överstiga minus 300 tkr ska åtgärdsprogram upprättas på förskolorna och skolorna. Det kan handla om fler elever och barn än planerat, ökade vistelsetider men även att reella organisationsförändringar måste göras. Det fanns sammanlagt tre enheter som hade åtgärdsprogram vid ingången av 2024, Falkenbergsskolan, Rocknebyskolan och förskolan Smedby, varav de två förstnämnda ser ut att kunna hämta hem hela eller större delen av underskottet. Under 2024 ser ytterligare 10 enheter ut att hamna på negativa utgående resultatutjämningsfonder. Dessa arbetas med att finna åtgärder för ekonomisk balans, och för många avser det negativa resultatet främst vårterminen. Merparten av förskolorna och skolorna visar dock positiva utgående resultatutjämningsfonder.

Efter februari visar före detta Södermöre kommun dels enheter ett underskott på -10,7 mnkr, av dessa avser -8,5 mnkr endast vårterminen. I och med att införlivandet i utbildningsnämndens organisation gjordes vid en tidpunkt då budget för nuvarande läsår redan var lagd blir vårens resultat en följd av både föregående budgetår och pågående läsår. Insatser som görs under året får till största del genomslag över sommaren. 2024 får därför endast en positiv effekt för halva perioden. Däremot finns indikationer på att ett par enheter från den södra kommundelen kommer starta upp redan kommande läsår med en ekonomi i balans. Vad gäller höstterminens underskott för dessa enheter om -2,2 mnkr så pågår insatser enligt plan med målsättning om positiv effekt redan till kommande budgetår.

Tidigare utbildningsnämndens enheter visar ett underskott på -9,2 mnkr. Även här avser en stor del av underskottet enbart vårterminen och ca -0,8 mnkr är så kallade planerade underskott.

Tallhagsskolan, Vasaskolan och Kalmarsundskolan visar på allt mindre underskott och arbetet mot budget i balans kan således sägas vara på rätt väg. Fortsatt arbete pågår och förväntningen är att läsåret 2025/2026 är ett läsår med en ekonomi i balans.

Centrala konton visar för närvarande ett överskott på +10,0 mnkr. 6,0 mnkr avser förvaltningschefens strategiska medel, främst avsedda att kompensera vid ogynnsamma strukturella förutsättningar. +3,0 mnkr avser statsbidrag som kommer komma utbildningsnämnden till nytta, men som ännu inte riktats mot någon, av de i budget, redan planerade satsningarna. +1,0 mnkr avser buffertmedel avsatta i budget för oförutsedda händelser – en post som i nuläget inte beräknas gå åt. Större delen av dessa medel kommer alltså komma verksamheterna till fördel på ett eller annat sätt under året och även med möjlighet att bidra till positiv förändring i enskilda enheters resultat.

Resultatutjämningsfonder	Ingående RUF	Årets resultat mot budget	Justering RUF mellan enheter	Justering central RUF till enheter	Utgående RUF
SKOLMOTTAGNINGSENHETEN	3 768	816			4 584
ANNAN PED VHT	1 045	536			1 581
ROCKNEBYSKOLAN	-502	417			-85
TREKANTENSKOLAN	516	401			917
FALKENBERGSSKOLAN	-297	300			3
FÖRSKOLAN BJÖRKENÄS	1 277	270			1 547
FÖRSKOLAN RINKABYHOLM	6 699	200			6 899
FÖRSKOLAN ROCKNEBY	589	107			696
FÖRSKOLAN LINDÖ	3 344	0			3 344
ESPLANADSKOLAN	2 379	0			2 379
FÖRSKOLAN DJURÄNGEN	5 914	0			5 914
FÖRSKOLAN VIPPELORPET	1 314	0			1 314
LINDÖSKOLAN	1 400	0			1 400
FÖRSKOLAN LJUSSTADEN	577	0			577
FÖRSKOLAN TREKANTEN	306	0			306
FÖRSKOLAN LINDEBERGA-SJÖÄNGEN	1 235	0			1 235
FÖRSKOLAN ÖGONSTENEN	3 554	0			3 554
FUNKABOSKOLAN	3 122	0			3 122
FÖRSKOLAN VALLMON	1 120	0			1 120
FÖRSKOLAN TROLLET	1 035	0			1 035
FÖRSKOLAN LJUNGBYHOLM	0	0			0
GRÖNDALSSKOLAN	9 173	0			9 173
ÅBYSKOLAN	4 263	0			4 263
FÖRSKOLAN SMEDBY	-962	0			-962
SMEDBYSKOLAN	10 267	0			10 267
DJURÄNGSSKOLAN	1 537	0			1 537
RINKABYHOLMSSKOLAN	1 929	-300			1 629
FÖRSKOLAN SVÄRDSLILJAN	1 087	-332			755
FÖRSKOLAN PULPETEN-SMEDJAN	1 531	-371			1 160
FÖRSKOLAN LÄCKEBY	2 911	-464			2 447
LINDSDALSSKOLORNA	0	-725			-725
FÖRSKOLAN OXHAGEN-MALMEN	0	-843			-843
HAGBYSKOLAN	0	-1 155			-1 155
VASASKOLAN	0	-1 232			-1 232
PÄRYD O TVÄRSKOGSSKOLAN	0	-1 816			-1 816
SÖDERMÖRESKOLAN	0	-2 000			-2 000
LJUNGBYHOLMSSKOLAN	0	-2 232			-2 232
KALMARSUNDSSKOLAN	0	-2 913			-2 913
HALLTORPSSKOLAN	0	-3 560			-3 560
TALLHAGSSKOLAN	144	-5 000			-4 856
SUMMA ENHETER	70 277	-19 896	0	0	50 381
CENTRALA KOSTNADER	27 061	10 000			37 061
TOTALT UF	97 339	-9 896	0	0	87 442

Mats Linde
Förvaltningschef

Jennie Ljunggren
Gruppchef ekonomi

Åsa Carlsson
Ekonom

Uppföljning av jämställdhets och mångfaldsprogrammet 2023

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner uppföljningen av 2023 års jämställdhets- och mångfaldsprogram.

Uppföljning 2023 Barn- och ungdomar

Sammanfattning

Vi ser i betygsstatistiken och måluppfyllelsen för årskurs 6–9 att resultaten är lite lägre än förväntat. Negativ utveckling när det gäller måluppfyllelsen i årskurs 9, där vi inte når uppställda mål gällande indikatorn meritvärde. Men Kalmar kommuns elevers meritvärde i åk 9 ligger över rikssnittet. För indikatorn behörighet till gymnasiet, uppnås nästan målet, 0,1% ifrån uppsatt mål. Och här ser vi en positiv trend att det inte finns några skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Både pojkars och flickors resultat ligger över rikssnittet.

Vi ser skillnader mellan andelen pojkar och flickor i åk 9 som uppnått betygsgränser i alla ämnen, men skillnaden är mindre mellan könen 2023 jämfört med 2022. Vidare visar utbildningsförvaltningens analys på små skillnader i genomsnittlig betygspoäng mellan flickor och pojkar i ämnen matematik, idrott och hälsa och teknik. Däremot finns stora skillnader i genomsnittlig betygspoäng mellan flickor och pojkar i ämnen svenska, slöjd och hem och konsumentkunskap och bild.

Både vårdnadshavare i förskolan och elever på fritids ger höga och positiva svar på frågan om de upplever att lärare behandlar alla elever och barn lika oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet. Färre elever i grundskolan svarar positivt på frågan jämfört med 2022, siffran har sjunkit med nästan 10%.

Mål 1. Allas lika rättigheter och möjligheter ska öka.

Verksamheten ska aktivt och medvetet arbeta med jämställdhetsperspektiv så att alla flickor och pojkar ges utrymme att pröva och utveckla sin förmåga och intressen oberoende av könstillhörighet.

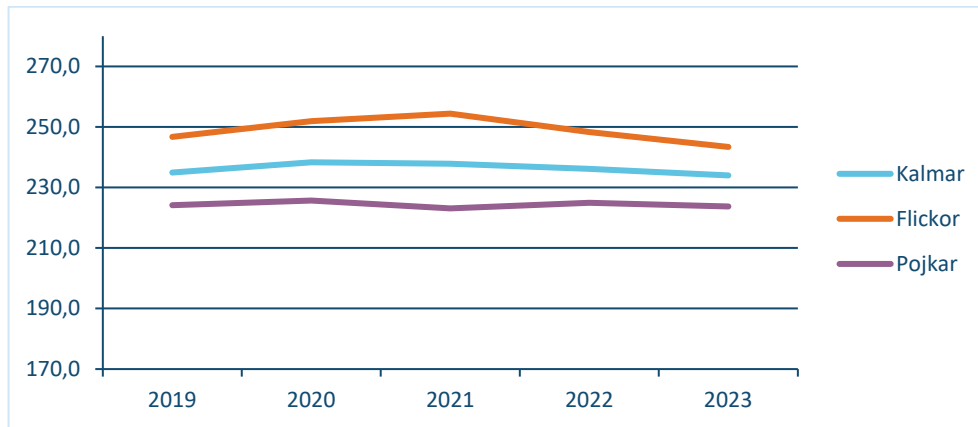
Indikator 1: Skillnad mellan flickors och pojkars meritvärde i åk 6, i åk 9 samt behörigheten till gymnasiet.

Läsåret 22/23 skiljer det 17,9 poäng i genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 mellan flickor och pojkar i Kalmar kommun till flickornas fördel. Pojkarna presterar över rikssnittet när det gäller genomsnittliga meritvärde. Läsåret 21/22 skilde det 21,2 poäng mellan flickor och pojkar, en positiv trend.

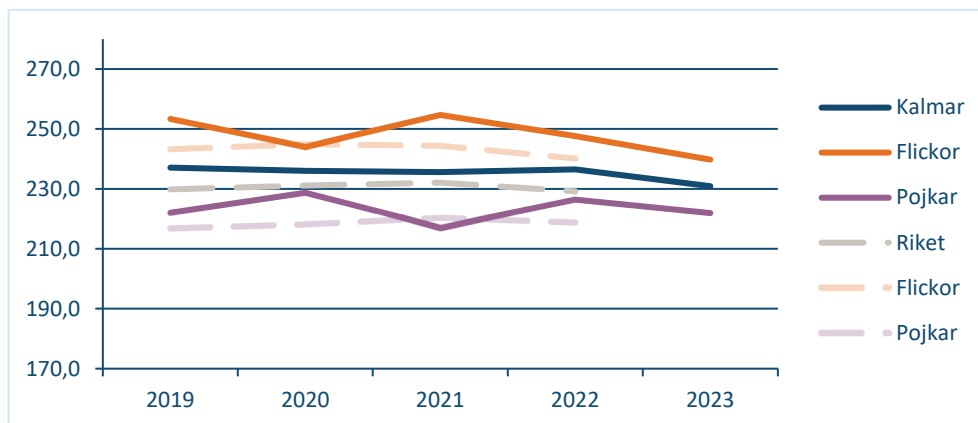

För årskurs 6 var snittet för flickor 243,4 poäng och 223,7 poäng för pojkar, 19,7 poängs skillnad. Jämför vi detta med 2022 så ser vi även här positiv trend då skillnaden var 23,4 poäng.

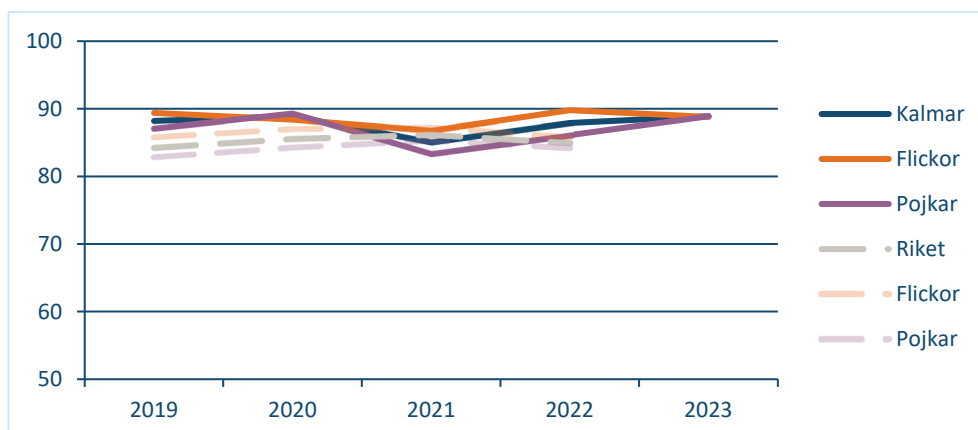
2023 var det 88,9% av eleverna som slutade åk 9 och var behöriga till gymnasiet, det fanns ingen skillnad mellan pojkar och flickor. 2022 var skillnaden 4% mellan könen, och till flickornas fördel, en positiv utveckling

*Meritvärden i åk 6

*Meritvärden i åk 9

*Behörighet till Gymnasiet

Betygsstatistiken 2023 visar att 72 elever är inte behöriga till yrkesprogrammet på gymnasiet, detta är 10% lägre jämfört med 2022.

Indikator 2: Andel barn/elever som tycker att lärare/personal behandlar alla elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet i skolan, fritidshemmet och på förskolan.

Inom grundskolan ser vi en negativ trend när det gäller elever som tycker att lärare behandlar alla elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller ha annan könsidentitet. 79,4% av eleverna tycker det jämfört med 89,7% 2022. Förskolan och fritids ligger båda högt, även om fritids har en negativ trend med 2,5% lägre resultat 2023 jämfört med 2022. I förskolan är det 96,1 % av vårdnadshavarna som tycker att personalen ger alla barn samma möjligheter oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet, en minskning med 1,2 % jämfört med 2022.

Mål 2. Likvärdigheten i utbildningen ska öka.

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja fortsatt lärande och kunskapsutveckling, med utgångspunkt i bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Indikator: Skillnad i genomsnittligt meritvärde mellan elever med föräldrar med hög utbildningsnivå jämfört med elever med föräldrar med lägre utbildningsnivå.

Skillnaderna kvarstår och är fortsatt höga mellan jämförelsegrupperna. Arbetet med skolornas kompensatoriska arbete behöver fortsätta utvecklas.

Forskning pekar också på att tidigt stöd i språkutvecklingen bidrar till att göra skolan mer begriplig för alla elever men särskilt pojkar.

Central organisation med jämställdhets- och mångfaldsutvecklare visar ett strategiskt och långsiktigt arbete, för att ge barn och elever utrymme att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet. Genom kontinuerlig kompetensutveckling, ökar kunskap och nivå på medvetenhet i förskola och skola.

Återkommande insatser:

- Jämställdhets och mångfaldsutvecklarna stöttar grundskolor och förskolor i arbetet med att göra utbildningen och undervisningen mer jämställd.
- Basutbildning i normkritik med fokus på jämställdhet.
- Tio förskolor arbetar systematiskt och hållbart i ”Jämställd förskola” Trollet, Pulpeten/Smedjan, Lindeberga/Sjöängen, Djurängen, Rinkabyholm, Ögonstenen, Björkenäs, Ljusstaden, Rockneby, Hagby/Halltorp.

Avslutat projekt under 2023:

Projekt relationslådan avslutades under 2023 genom att jämställdhets och mångfaldsutvecklarna implementerade lådan för rektorer, utvecklingslärare och centrala ämnesgrupper i no och so. Lådorna levererades sedan till respektive skola. Relationslådan innehåller lektionsplaneringar utifrån fem övergripande teman, förstå dina rättigheter och skyldigheter, kropp och pubertet, relation till mig själv, relationen till andra och sexualitet och samtycke. Syfte med relationslådan är att främja elevernas hälsa och välbefinnande, stärka förmågan att göra medvetna och självständiga val, bidra till förståelse för egna och andras rättigheter, förmedla betydelse av samtycke, omfatta kunskaper om maktstrukturer, kopplade till kön, hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2024 kommer arbete med relationslådan att utvärderas.

Uppföljning 2023 medarbetare

Uppföljningen inleds med en sammanfattning av måluppfyllelsen angående jämställdhets- och mångfaldsarbetet för medarbetare 2023. Därefter redogörs det mer ingående för resultatet av åtgärderna för varje mål.

Sammanfattande uppföljning gällande medarbetare

Det har skett en minskning av antalet chefer som använder sig av kravprofiler vid rekrytering. Medarbetarnas upplevelse av att det är lätt att ta ut föräldraleddighet samt ledighet för vård av barn (VAB) visar i medarbetarenkäten på ett stabilt högt resultat. Gällande diskriminering och kränkande särbehandling visar medarbetarenkäten ett stabilt högt resultat. Sjukfrånvaron för kvinnor i förvaltningen har minskat och totalt är sjukfrånvaron lägre både inom förvaltningen och inom förskolan. Skillnaderna i sjukfrånvaro mellan könen är lägre 2023 än 2022 inom förskolan.

Mål: Användningen av kompetensbaserad rekrytering ska öka

Kalmar kommun ska använda sig av kompetensbaserad rekrytering. Vid kompetensbaserad rekrytering är det viktigt med en tydlig kravprofil. Genom att använda sig av kravprofiler kan vi också främja mångfalden på våra arbetsplatser. Genom den årliga kundenkäten som skickas ut till förvaltningens rektorer kan vi följa upp målet. 20 av 27 chefer svarar att de rekryterat nya medarbetare under 2023.

I kundenkäten svarade 5 chefer att de har använt sig av kravprofiler i samtliga av rekryteringarna. 4 chefer svarade att de inte hade använt sig av kravprofilen i någon av rekryteringarna. Övriga chefer menar att de använt sig av kravprofiler till en viss grad.

Under 2023 har rekrytering av förskollärare och barnskötare samordnats inför terminsstarterna. Vid dessa rekryteringsprocesser har kravprofiler använts. Även vid cheftjänster och karriärtjänster har kravprofiler använts vid samtliga rekryteringar.

Enligt 2023 års program skulle antalet chefer som använder sig av kravprofiler minskat. 2022 uppgav 46% chefer att de använt sig av kravprofiler i samtliga rekryteringar och 2023 var det 23% av cheferna. Resultatet visar att antalet chefer som använder kravprofiler har minskat under 2023.

Mål: Alla medarbetare ska kunna förena förvärvsarbete med föräldraskap

Medarbetarnas upplevelse av att det är lätt att ta ut föräldraleddighet samt ledighet för vård av barn (VAB) ska öka. Den kommungemensamma medarbetarenkäten visar ett medel på 4,4 i upplevelsen av att det är lätt att ta ut planerad föräldraleddighet. Det är samma resultat som 2022. På frågan om upplevelsen av att det är lätt att ta ut ledighet för vård av barn (VAB) är medel 4,3. Det är samma resultat som 2022. (1 är lägst värde och 5 är högst).

Resultatet visar att utbildningsförvaltningen har stabilt höga resultat, men att ingen ökning har skett under 2023.

Enligt 2023 års program har det under 2023 fortsatt att implementeras arbetsätt och göras insatser för att på bästa möjliga sätt använda den vikariepool som finns. Arbetet med kvalitetssäkring kommer att fortsätta i och med att en väl fungerande vikariepool är viktigt för att medarbetare ska kunna ta ut föräldraleddighet och ledighet för VAB.

Mål: Alla medarbetare ska veta vart de ska vända sig om de skulle bli utsatta för diskriminering, kränkningar eller trakasserier.

Den kommungemensamma medarbetarenkäten 2023 visar ett medel på 4,6 som vet var de ska vända sig om de blir utsatta för diskriminering, kränkningar eller trakasserier. (1 är lägst värde och 5 är högst). Det är samma resultat som 2022. Resultatet visar att utbildningsförvaltningen har stabilt höga resultat, men att ingen ökning har skett under 2023.

Det finns ett bildspel som kan vara till hjälp för chefer i att kommunicera den kommungemensamma rutinen gällande kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier, för att den ska bli känd för och efterföljas av samtliga medarbetare.

Mål: Skillnader i sjukfrånvaro utifrån kön ska minska.

I 2023 års program var tre enheter identifierade och utvalda när det gäller insatser för att minska sjukfrånvaron. Samtliga enheter tillhör förskolans verksamhet som är kvinnodominerad. En minskad sjukfrånvaro på dessa enheter skulle därför också innebära en minskad sjukfrånvaro för kvinnorna i förvaltningen. Av de tre prioriterade enheterna har alla en betydligt minskad sjukfrånvaro jämfört med 2022 (se tabell prioriterade enheter s. 8).

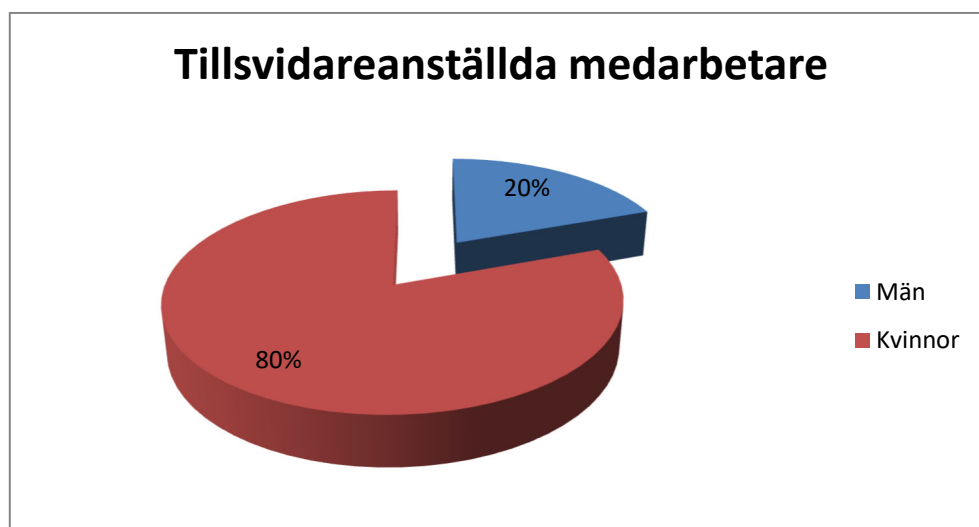
På förvaltningsnivå har sjukfrånvaron sjunkit totalt från 6,3 % 2022 till 5,9% under 2023. Kvinnor har en högre sjukfrånvaro än männen även om den har sjunkit från 6,8 % 2022 till 6,5% 2023. Däremot ligger männen redan på en lägre nivå och sjunker från 4,3% 2022 till 3,8% 2023. Inom förskolan har skillnaden mellan könen sänkts från 2,4% 2022 till 1,7% 2023. Inom grundskolan har skillnaden mellan könen ökat från 0,5% 2022 till 1,4% 2023.

Enligt 2023 års program ska aktiviteter och konkreta åtgärder arbetas fram under året. Tydliggöra uppdraget samt ta fram verktyg som kan underlätta för medarbetare i syfte att minska arbetsbördan, lyfta fram samarbete med HR genom bl.a. Friskorienterat arbetssätt, företagshälsovården, kontakta medarbetare som sjukskriver sig redan första dagen för att höra hur det är, uppmuntra till fysisk aktivitet och rörelse även på raster, insatser för ökad trivsel på arbetsplatsen.

Kartläggning 2023

Antal medarbetare, sysselsättningsgrad och ålder

Nedanstående uppgifter utgår från tillsvidareanställda medarbetare (exklusive vilande anställningar) 2023-12-31. Bilden nedan visar fördelningen mellan kvinnor och män inom hela utbildningsförvaltningen. 2023 var andelen män 20% (20,1% 2022) och andelen kvinnor var 80% 2023 (79,9% 2022).

Nedanstående tabell visar uppgifter för verksamheter som har fler än 30 medarbetare. Ledning och administration visas dock inte i denna tabell. I stället presenteras uppgifter gällande medarbetare i ledningsfunktion, nedbrutet i respektive yrkesroll separat i nästkommande tabell.

	Antal tillsvidareanställda		Genomsnittlig sysselsättningsgrad		Medelålder	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Förskola	629	36	98,9 %	100 %	42,7	38,1
Fritidshem	42	24	100 %	98,3 %	44,1	42,4
Förskoleklass	48	10	99,0 %	100 %	44,3	37,2
Grundskola	496	219	98,2 %	97,6%	45,9	47,5
Särskola	65	30	99,1%	100 %	45,8	39,9
UF	1384	347	98,7 %	98,1 %	44,7	45,7

	Antal tillsvidareanställda	
	Kvinnor	Män
Rektor	25	8
Bitr. skolledare	33	10
Totalt	58	18

Frisknärvaro och sjukfrånvaro

Frisknärvaro innebär andel medarbetare som inte har några sjukdagar alls under ett kalenderår. Frisknärvaron under 2023 är högre för män än för kvinnor i förvaltningen, och männens frisknärvaro har ökat från 28,4% 2022 till 37,6% 2023. Frisknärvaron för kvinnorna är på 26,2 % 2023 vilket är samma resultat som 2022.

Tabellen nedan visar också på sjukfrånvaro i procent av arbetstid (för samtliga anställningsformer). Sjukfrånvaron för både kvinnorna och männen har sänkts under 2023. Sjukfrånvaron är högre för kvinnor (6,5%) än för män (3,8%). Inom utbildningsförvaltningen har skillnaden mellan könen ökat från 2,5% 2022 till 2,7% 2023.

Utbildningsförvaltningen	Kvinnor	Män	Totalt
Frisknärvaro 2022	26,2 %	28,4%	26,6%
Frisknärvaro 2023	26,2 %	37,6%	28,5%
Sjukfrånvaro 2022	6,8%	4,3%	6,3%
Sjukfrånvaro 2023	6,5%	3,8%	5,9%

Tabellen nedan visar frisknärvaron för verksamheter som har fler än 30 medarbetare. Kvinnorna inom förskoleklass står för högst frisknärvaro 2023 och gjorde det även 2022. Kvinnorna i anpassad grundskola har lägst frisknärvaro (15,2%) och för männen är det de i förskolan som har lägst frisknärvaro (15,8%).

Frisknärvaro	2022			2023		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Förskola	21,1%	13,2%	20,6%	18,6%	15,8%	18,4%
Fritidshem	21,9%	34,0%	27,4%	26,9%	41,2%	32,6%
Förskoleklass	50,0%	46,7%	49,3%	50,0%	33,3%	47,4%
Anpassad grundskola	19,4%	19,2%	19,3%	15,2%	34,4%	21,4%
Grundskola	31,4%	32,1%	31,6%	36,1%	39,8%	37,1%

Statistiken nedan visar att under 2023 har kvinnor högre sjukfrånvaro både i förskolan och i grundskolan. I grundskolan har kvinnornas sjukfrånvaro ökat något under 2023 till 4,4 % (4,2% 2022). Männens sjukfrånvaro i grundskolan har sänkts till 3,0% (3,7% 2022). Inom grundskolan har skillnaden mellan könen ökat från 0,5% 2022 till 1,4% 2023.

I förskolan har kvinnorna högst sjukfrånvaro med 8,5% 2023 (8,9% 2022).

Männens sjukfrånvaro i förskolan har ökat lite 2023 till 6,8% (6,5% 2022).

Inom förskolan har skillnaden mellan könen sänkts från 2,4% 2022 till 1,7% 2023.

Sjukfrånvaro	Kvinnor	Män	Totalt
Förskolan 2022	8,9%	6,5%	8,8%
Förskolan 2023	8,5%	6,8%	8,4%
Grundskolan 2022	4,2%	3,7%	4,0%
Grundskolan 2023	4,4%	3,0%	3,9%

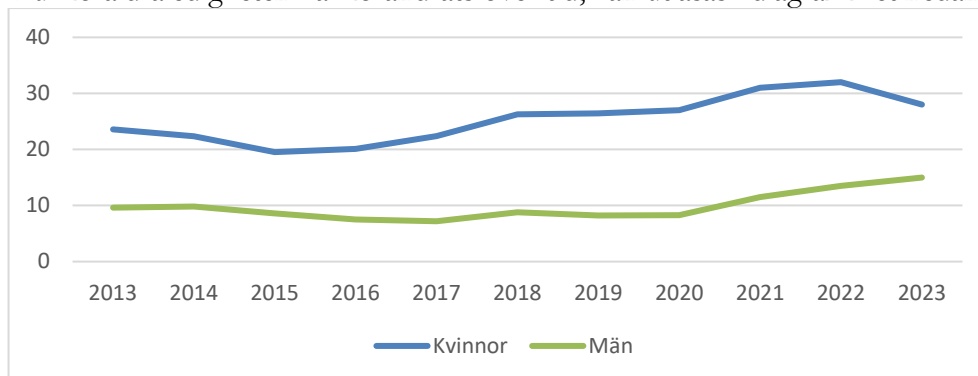
Tabellen nedan visar de tre identifierade och utvalda enheterna när det gäller insatser för att minska sjukfrånvaron. Alla enheterna har betydligt minskat sin sjukfrånvaro under 2023. Vid en jämförelse av den sammanlagda sjukfrånvaron 2023 på förskolan (totalt) är siffran lägre mot föregående år.

Prioriterade enheter	Sjukfrånvaro totalt 2022	Sjukfrånvaro totalt 2023
Enhet 1	11,54%	6,26%
Enhet 2	11,82%	6,65%
Enhet 3	12,71%	8,48%
Förskola	8,8%	8,43%
UF	6,3 %	5,9%

Föräldraledighet

Diagrammet nedan visar antal föräldraledighetsdagar som en tillsvidareanställd medarbetare i genomsnitt tar ut (exkl. partiell föräldraledighet). Totalt sett sjönk uttag av föräldraledigheten med 3 dagar och i genomsnitt togs det ut 25 dagar under per anställd 2023. Kvinnorna tog ut 4 dagar färre dagar jämfört med föregående år, vilket innebär att de i genomsnitt tog ut 28 dagar under 2023. Männen ökning låg på 2 dagar vilket innebär en genomsnittlig ledighet på 15 dagar under 2023.

Hur föräldraledigheten har förändrats över tid, kan utläsas i diagrammet nedan.

Könsbundna skillnader i lön

Utöver den kommungemensamma kartläggningen sker en analys för jämställda löner på förvaltningsnivå. Detta gör arbetsgivaren i samverkan med fackliga företrädare. Om det framkommer att det finns osakliga löneskillnader kommer en handlingsplan att upprättas.

I samband med förvaltningens avstämning för löneöversynen 2023 konstaterade parterna för arbetstagarna samt arbetsgivarna likt föregående år att det inte förekom några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män som utför samma eller likvärdigt arbete.

Mats Linde
Förvaltningschef

Emma Edh
Verksamhetsutvecklare

Cecilia Slottner Höglund
HR-specialist

Jämställdhets och mångfaldsprogram för utbildningsnämnden 2024

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden fastställer jämställdhets- och mångfaldsprogram för utbildningsnämnden 2024.

Bakgrund

Programmet syftar till att bidra till utveckling av utbildning, undervisning och lika rättigheter och möjligheter till lärande och utveckling för flickor och pojkar, samt beskriva insatser för arbetstagare i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet.

Jämställdhets- och mångfaldsarbete för barn och ungdomar

Mål - Allas lika rättigheter och möjligheter ska öka.

Beskrivning: Verksamheten ska aktivt och medvetet arbeta med ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn och elever ges utrymme att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Indikator 1: Skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde i årkurs 6 och 9.

Mätning: Siris och Nationella prov.

Indikator 2: Andel barn/elever i skolan, fritidshemmet och på förskolan som tycker att lärare behandlar alla elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet.

Mätning: Elevers och vårdnadshavares syn på verksamheten.

Resurser: Inom befintlig budget. Centrala Jämställdhets- och mångfaldsutvecklare.

Mål - Likvärdigheten i utbildningen ska öka.

Beskrivning: Undervisningen ska anpassas till varje barns/elevs förutsättningar och behov. Den ska främja barnets/elevens fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i barnens/elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Indikator: Skillnad i genomsnittligt meritvärde mellan elever med föräldrar med hög utbildningsnivå jämfört med elever med föräldrar med lägre utbildningsnivå

Mätning: Siris.

Resurser: Inom befintlig budget. Jämställdhets- och mångfaldsutvecklare.

Förslag på aktiviteter till båda målen: Utvecklingsuppdrag från rektor till jämställdhets- och mångfaldsutvecklare, utmärkelse Jämställd förskola/skola. Kompetensutvecklingsinsatser till alla skolformer, basutbildning i normkritik med fokus på jämställdhet.

Jämställdhets- och mångfaldsarbete för medarbetare

Förvaltningen ska kännetecknas av en jämlik syn på de anställda. Alla anställda har samma värde, rättigheter och skyldigheter. Nedan beskrivs de mål och åtgärder som arbetsgivaren och representanter för arbetstagarna har tagit fram i samverkan i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet.

Mål: Användningen av kompetensbaserad rekrytering ska öka

Beskrivning: Kompetensbaserad rekrytering ska användas vid tillsättning av tjänster, i syfte att främja mångfalden. Med hjälp av en kravprofil som endast innehåller färdigheter och egenskaper som är kopplade till tjänsten, minskar risken för att fördomar får betydelse. Att rekrytera utan personligt brev kan ytterligare förstärka syftet med att främja mångfalden.

Åtgärder: HR kommer tillsammans med personalgruppen att se över kravprofilerna under vt-24. Under ht-24 planerar HR en workshop i rekrytering för rektorerna. HR uppmanar nya chefer samt nuvarande chefer att hålla sig uppdaterade genom att gå chefsutbildningen med tema kompetensbaserad rekrytering som ges återkommande.

Ansvarig för åtgärd: Ansvariga chefer och HR-specialist.

Mätning och uppföljning: I förvaltningskontorets kundenkät till cheferna.

Mål: Alla medarbetare ska kunna förena förvärvsarbete med föräldraskap.

Beskrivning: Medarbetarnas upplevelse att det är lätt att ta ut föräldraledighet samt ledighet för vård av barn ska öka.

Åtgärder: Vikariepoolen kvalitetssäkras genom att det finns en förvaltningsövergripande introduktion för de som ska börja arbeta i vikariepoolen. Arbetet med kvalitetssäkring kommer att fortsätta i och med att en väl fungerande vikariepool är viktigt för att medarbetare ska kunna ta ut föräldraledighet och ledighet för VAB.

Ansvarig för åtgärd: Systemförvaltare med ansvar för Time Care Pool.

Mätning och uppföljning: Genom medarbetarenkäten.

Mål: Alla medarbetare ska veta vart de ska vända sig om de skulle bli utsatta för diskriminering, kränkningar eller trakasserier.

Beskrivning: Andel medarbetare som inte vet vart de ska vända sig om det inträffar ska minska.

Åtgärd: Det finns bildspel om de gemensamma rutiner som finns avseende kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och represalier. Bildspelet skickas årligen ut till rektorerna.

Ansvarig för åtgärd: HR-specialist samt ansvariga chefer.

Mätning och uppföljning: Genom medarbetarenkäten.

Mål: Skillnader i sjukfrånvaro utifrån kön ska minska.

Beskrivning: Förskolans verksamhet ska prioriteras när det gäller insatser för att minska sjukfrånvaron. Förskolans verksamhet är kvinnodominerad och en minskad sjukfrånvaro inom förskoleverksamheten skulle därför också innebära en minskad sjukfrånvaro för kvinnorna i förvaltningen.

Åtgärd: Aktiviteter och konkreta åtgärder kommer att arbetas fram tillsammans med förskolans rektorer. HR är med i arbetet.

Ansvarig för åtgärd: Förvaltningschef samt rektorer.

Mätning och uppföljning: Sjukfrånvarostatistiken följs med hjälp av Hypergene.

Mats Linde
Förvaltningschef

Emma Edh
Verksamhetsutvecklare

Cecilia Slottner Höglund
HR-specialist

UTKAST

Utbildningsnämnden

Svar på remiss av reviderad skolkulturstrategi, RELEVANT

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar:

Kommunstyrelsen antar utbildningsnämndens yttrande som sitt och överlämnar det som Kalmar kommuns yttrande gällande Region Kalmar läns remiss av reviderad skolkulturstrategi, Relevant.

Bakgrund

Skolkulturstrategin Relevant antogs ursprungligen i november 2013 av styrelsen för Regionförbundet i Kalmar län. Det övergripande målet och syftet med strategin var och är att öka samverkan mellan kommunerna, de regionalt finansierade kulturverksamheterna och Linnéuniversitetet samt att säkerställa alla elevers rätt att vara konsumenter av, deltagare i och producenter av all slags kultur. Skolkulturstrategin aktualiserades under 2022 för att förtydliga hur frågan om skola och kultur, och kultur för barn och unga är prioriterade, både på nationell och internationell nivå. Revidering av strategin har pågått under hösten 2023, där strategins syfte och mål har tydliggjorts. Genom en reviderad version av skolkulturstrategin Relevant får parterna som ingår i strategin ett uppdaterat underlag för sitt arbete med kultur i skolan.

Yttrande

Utbildningsnämnden ser positivt på revideringen av skolkulturstrategin Relevant och föreslår ett godkännande, men ger som förslag att förtydliga beskrivningen av de kulturresor som förskolor och skolor kan boka, vad betyder ”i mån av plats” i praktiken? Verksamheten har svårt att boka kulturresor.

Konsekvenser

Förslaget bedöms inte få några negativa konsekvenser för den ekologiska, sociala eller ekonomiska hållbarheten. Det bedöms inte heller få några negativa konsekvenser ur jämställdhetsperspektivet, barn- och elevperspektivet, eller miljöperspektivet.

Mats Linde
Förvaltningschef

Emma Edh
Verksamhetsutvecklare

Enligt sändlista

Begäran om yttrande över förslag till den reviderade versionen av skolkulturstrategin Relevant

Region Kalmar län har reviderat den nu gällande skolkulturstrategin Relevant. Regionstyrelsen i Region Kalmar län har beslutat att skicka ut remissversion för möjlighet till yttrande

Vad är skolkulturstrategin Relevant?

Skolkulturstrategin Relevant har funnits i Kalmar län sedan 2013 och är en modell och strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län. Relevant har sin utgångspunkt i den nationella läroplanen samt regionala, nationella och internationella mål och lagar om barns rätt till kultur.

Lämna remissyttrande senast **28 juni 2024**

Fram till den 28 juni 2024 kan alla som vill lämna remissyttrande.

Region Kalmar län önskar att remissyttrande lämnas i PDF-format via e-post till registrator@regionkalmar.se

Märk remissyttrandet med diarienumret RS 2023/1782.

Vad händer sen?

När remisstiden gått ut sammanställs alla remissyttranden och beaktas inför färdigställande av slutversion. Slutgiltigt beslut av skolkulturstrategin Relevant paneras fattas av regionfullmäktige under hösten 2024.

Slutversionen av skolkulturstrategin Relevant kommer tillgängliggöras på Region Kalmar läns hemsida samt spridas till berörda aktörer.

Frågor

Frågor om remissen besvaras av Cecilia Alm, kulturutvecklare; basenhet Näringsliv och kultur, cecilia.alm@regionkalmar.se

Bilaga

Remissversion, reviderad skolkulturstrategi Relevant

Sändlista – Remiss av reviderad skolkulturstrategi Relevant

Remissperioden pågår till den 28 juni 2024 och är öppen för alla som vill lämna remissyttranden över förslag till reviderad skolkulturstrategi Relevant.

Borgholms kommun
Emmaboda kommun
Hultsfreds kommun
Högsby kommun
Kalmar kommun
Mönsterås kommun
Mörbylånga kommun
Nybro kommun
Oskarshamns kommun
Torsås kommun
Vimmerby kommun
Västerviks kommun
Kommunförbundet i Kalmar län
Linnéuniversitetet
Biblioteksutveckling Region Kalmar län
Byteatern Kalmar länsteater
Capellagården
Filmregion Sydost
Kalmar konstmuseum
Kalmar läns arkivförbund
Kalmar läns hembygdsförbund
Kalmar läns hemslöjdsförening
Kalmar läns museum
Kalmar läns musikstiftelse

Litteraturnod Vimmerby
Riksteatern Kalmar län
Svenskt Rockarkiv
The Glass Factory
Virserums konsthall

§

Ärendenummer RS 2023/1782

Remiss av reviderad skolkulturstrategi, RELEVANT

Beslut

Regionstyrelsen godkänner reviderad skolkulturstrategi Relevant och beslutar att densamma ska skickas ut på remiss enligt sändlista.

Sista svarsdag för remissen är den 28 juni 2024.

Bakgrund

Skola och kultur är ett kulturpolitiskt prioriterat område på kommunal, regional och statlig nivå. I nationella kulturpolitiska mål uttrycks att kulturpolitiken särskilt ska uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur. Även i Barnkonventionen och i den nationella läroplanen för grundskolan (Lgr22) återfinns skrivningar som beskriver barn och ungas rätt att ta del av och utöva kultur.

I den regionala kulturplanen ”Kultur att växa i” 2023 – 2024 benämns skola och kultur som ett särskilt prioriterat område på regional nivå. Majoriteten av länets kommuner har en antagen skolkulturplan eller kulturgaranti för skolan. Inom det regionala nätverket Kulturarenan, bestående av konsulenter och pedagoger från de regionala kulturverksamheterna, bedrivs ett viktigt arbete gällande samverkan med kommunernas skolkultursamordnare och skolkulturombud.

I arbetet med kommande regional kulturplan för 2025 – 2028 föreslås barns rätt till kultur som ett av fyra kulturpolitiskt prioriterade områden. Det prioriterade området kan möjliggöras genom bland annat god tillgång till kultur under skoltiden.

Skolkulturstrategin Relevant antogs ursprungligen i november 2013 av styrelsen för Regionförbundet i Kalmar län. Det övergripande målet och syftet med strategin var och är att öka samverkan mellan kommunerna, de regionalt finansierade kulturverksamheterna och Linnéuniversitetet samt att säkerställa alla elevers rätt att vara konsumenter av, deltagare i och producenter av all slags kultur. Skolkulturstrategin aktualiserades under 2022 för att förtydliga hur frågan om skola och kultur, och kultur för barn och unga är prioriterad, både på nationell och internationell nivå.

En revidering av strategin har pågått under hösten 2023, där strategins syfte och mål har tydliggjorts. Vidare har layouten förändrats, uppdatering till aktuell läroplan för grundskolan har gjorts och strukturen för uppföljning av strategin har förtydligats. Strategin kommer inte tidsättas, utan revideras vid behov.

Genom en reviderad version av skolkulturstrategin Relevant får parterna som ingår i strategin ett uppdaterat underlag för sitt arbete med kultur i skolan. Revideringen innebär också en återstart i form av ökad dialog och uppföljning av det prioriterade området skola och kultur vilket kan fungera som ett stöd för fortsatt samverkan.

Efter skolkulturstrategin har varit ute på remiss och den slutliga versionen har fastställts av regionfullmäktige hösten 2024 uppmuntras kommunerna till att anta skolkulturstrategin, tillsammans med kommunala skolkulturplaner, i kommunstyrelsen i respektive kommun.

I processen för revidering av skolkulturstrategin Relevant har en enkel prövning av barnets bästa genomförts. Barnets bästa har beaktats i revideringen i enlighet med Barnkonventionen.

Ärendet har behandlats på sammanträde med regionala utvecklingsnämnden den 17 januari 2024. Nämnden har föreslagit regionstyrelsen att godkänna reviderad skolkulturstrategi Relevant och beslutar att densamma ska skickas ut på remiss enligt sändlista.

Regionstyrelsens arbetsutskott lämnade § 22 den 19 januari 2024 följande förslag till regionstyrelsen:

”Regionstyrelsen godkänner reviderad skolkulturstrategi Relevant och beslutar att densamma ska skickas ut på remiss enligt sändlista.

Sista svarsdag för remissen är den 28 juni 2024”.

Överläggning

Efter avslutad överläggning beslutar regionstyrelsen enligt arbetsutskottets förslag.

Protokollsanteckning

Samtliga ledamöter från Moderaterna lämnar följande protokollsanteckning:

”Liksom den kulturplan som nyligen gick ut på remiss är tjänstemannaförslaget genomarbetat, men avsaknaden av politiska inslag är tydlig.

Trots att flera frågor som berör ärendet varit uppe under mandatperioden, såsom skolbio som kulturresa, att utöka antalet kulturresemål samt att diskutera alternativ med KLT som skulle möjliggöra att de många landsbygdsskolor med dålig eller obefintlig reguljär busstrafik i anslutning också ska få möjlighet att resa, finns inget av detta med i det förslag som nu går ut på remiss. Detta till trots försäkringar i många lägen om att nya idéer såsom nyss nämnda ska tas i beaktande.

I mötet med kommunerna inför framtagandet av den kommande kulturplanen var kulturreorna en av de hetaste frågorna. På pappret låter det väldigt bra men för lejonparten av länets skolor utanför stadskärnorna är en kulturresa idag närmast en utopi. Är det så vi vill ha det? Det ska verka bra medan verkligheten säger något annat. Eller vill Region Kalmar län på riktigt öka barn och ungas tillgång till kultur?

Då förhoppningen att sittande majoritet ska vilja eller orka ändra eller lägga till något utöver det tjänstemännen producerat är liten, sätter vi viss förhoppning till att kommunerna gör jobbet. När remissvaren sedan inkommit och sammanställts kommer vi att återkomma.”

Handlingar

1. Protokollsutdrag från regionstyrelsens arbetsutskott § 22 den 19 januari 2024
2. Ojusterat protokollsutdrag RUN daterat den 17 januari 2024
3. Tjänsteskrivelse RUN daterad den 10 januari 2024
4. Relevant – En strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län, remissversion
5. Sändlista – Remiss av reviderad skolkulturstrategi Relevant

Protokollsutdrag till: regional utvecklingsdirektör
Remissinstanser enligt sändlista

Relevant

– En strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län

Relevant – en strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län

Skolkulturstrategin Relevant ska, med barn och ungas rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet, främja samordning och utveckling av befintlig skolkulturverksamhet samt möjliggöra prioritering av gemensamma resurser; lokalt, regionalt och nationellt. Alla barn och unga i Kalmar län ska ha likvärdig möjlighet, oavsett socioekonomiska och demografiska faktorer såsom kön, bakgrund, funktionsförmåga eller var de går i skolan, att under skolgången kunna delta i, uppleva och skapa kultur.

Målet med skolkulturstrategin är att säkerställa alla elevers rätt att delta i, uppleva och skapa kultur. Detta ska ske genom ökad samverkan mellan Kalmar läns kommuner och de regionalt finansierade kulturverksamheterna samt i nära samspel med lokala, regionala och nationella professionella kulturaktörer, Region Kalmar län samt Linnéuniversitetet.

Relevant tar utgångspunkt i den nationella läroplanen samt regionala, nationella och internationella mål och lagar om barn och ungas rätt till kultur och är en strategi och modell som klargör roller och uppdrag för samverkan runt kultur i skolan i Kalmar län.

Parter

Skolkulturstrategin Relevant reglerar samverkan mellan Region Kalmar län, kulturverksamheter med regionala uppdrag, kommunerna i Kalmar län och Linnéuniversitetet. Om en överenskommelse skrivs mellan Region Kalmar län och en regional kulturverksamhet gäller samverkansuppdraget i strategin även för denna verksamhet.

Region Kalmar län har regionala överenskommelser med:

- Byteatern Kalmar Länsteater
- Capellagården
- Filmregion Sydost
- Kalmar Konstmuseum
- Kalmar läns Arkivförbund
- Kalmar läns Hembygdsförbund
- Kalmar läns Hemslöjdsförening
- Kalmar läns museum
- Kalmar läns Musikstiftelse – Länsmusiker
- Litteraturnod Vimmerby
- Riksteatern Kalmar län

- Svenskt Rockarkiv
- The Glass Factory
- Virserums Konsthall

Kalmar läns kommuner

- Borgholm
- Emmaboda
- Hultsfred
- Högsby
- Kalmar
- Mönsterås
- Mörbylånga
- Nybro
- Oskarshamn
- Torsås
- Vimmerby
- Västervik

Linnéuniversitetet

- Fakulteten för konst och humaniora
- Nämnden för lärarutbildningen

Utgångspunkter för samverkan

Strategins mål och syfte

Skolkulturstrategin Relevant:s mål är att säkerställa att alla elever i förskola, grundskola, gymnasium och anpassad skola i Kalmar län har rätt att vara deltagare i, konsumenter och producenter av kultur. Detta görs genom samverkan mellan länets kommuner, de regionala kulturverksamheterna, Region Kalmar Län och Linnéuniversitetet.

Relevant är en strategi och modell för samverkan där parternas uppdrag formuleras så att den främjar måluppfyllelse för skolans läroplan, barnkonventionen samt möjliggör att den regionala utvecklingsstrategin och den regionala kulturplanens prioriteringar och mål kan uppnås.

”Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud”. (Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet -22)

Förutsättningar

För många barn och unga är skolan den viktigaste arenan för mötet med ett brett spektrum av konst, kultur och kulturarv (fortsättningsvis kallat kultur). Detta innebär att skolans och kulturföreträdarnas agerande i relation till varandra är avgörande för elevers likvärdiga tillgång till och möjlighet att uppleva, delta i och skapa kultur.

Förutsättningarna för en bättre samverkan runt kultur i skolan stärks på nationell nivå genom Barnkonventionen, Skolverkets läroplan (lgr-22), förordning (2007:1436) om stadsbidrag till kulturell verksamhet i skolan (Kulturrådets skapande skola-bidrag) och Kultursamverkansmodellen. I Kalmar län regleras kulturens villkor genom den regionala utvecklingsstrategin, den regionala kulturplanen, överenskommelser mellan Region Kalmar län och regionala kulturverksamheter samt via de kommunala kulturplanerna.

För att möjliggöra barn och ungas rätt till kultur, där kultur i skolan ingår, behöver kommunala, regionala och statliga medel och insatser samverka. I detta flernivåsamverkanssystem har de olika nivåerna olika funktioner.

Kommunala medel, strukturer och rutiner är avgörande för det löpande arbetet med kultur i skolan. Kommunernas arbete med kultur i skolan är grunden för att kunna erbjuda alla barn och unga att uppleva, delta i och utöva kultur.

Regionala medel främjar tillgången till ett varierat och professionellt kulturutbudet via de regionala kulturverksamheter. Region Kalmar län fördelar regionala och statliga medel via Kultursamverkansmodellen och bidrar med regionala kulturverksamheter och, via ett flertal av dessa verksamheter, ett subventionerat utbud. Vidare erbjuder Region Kalmar län KulturreSOR via tåg och buss inom den ordinarie linjetrafiken, i mån av plats.

Statliga medel inom kulturområdet bidrar till en nationell kulturell infrastruktur och möjliggör ett brett utbud av olika kulturformer och uttryck i hela landet. Genom stödet Skapande Skola, där skolhuvudmän kan söka bidrag för professionell kultur i skolan, möjliggörs extra satsningar utöver kommunernas ordinarie skolkulturbudget.

Styrdokument och lagar

Barn och ungas rätt till kultur finns reglerade i lagar på nationell och internationell nivå, bland annat genom FN:s konvention om barnets rättigheter, eller Barnkonventionen som den även kallas. Sedan 1 januari 2020 är Barnkonventionen lag i Sverige och den består av 54 artiklar och fyra grundprinciper.

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

I artikel 31 lyfts särskilt alla barns rätt till att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet samt att konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations och fritidsverksamhet. (Artikel 31, Barnkonventionen)

I propositionen *Tid för kultur* (2009), som ligger till grund för våra nuvarande nationella kulturpolitiska mål, belyses barn och ungas rätt till kultur och att detta ökar deras förståelse av sig själva, av omvärlden och bidrar till reflektion och kritiskt tänkande. I propositionen nämns också deltagande i kulturlivet som ett viktigt verktyg för barn och unga ur ett samhällsperspektiv och att kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer är en kompetens som kan göra barn och unga bättre rustade för morgondagens behov och förväntningar.

De nationella kulturpolitiska målen

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Lärande och måluppfyllelse

Strategin strävar mot en hållbar utveckling av lärandet i enlighet med läroplanen och de regionala utvecklingsmålen. Strategin bidrar direkt till att uppfylla läroplanens mål om kunskaper och insikt i kulturarvet samt användandet av olika estetiska uttrycksformer och kännedom om samhällets kulturutbud.

Strategin ökar skolans möjligheter att arbeta kreativt och att "utveckla kontakten med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den lärande miljön". (lgr-22, sid 17)

Forskning

Vad estetiska uttryckssätt kan tillföra lärandet i skolan är en fråga som undersöks i forskningsartikeln *Estetiska läroprocesser*. I artikeln ger Ulla Alexandersson och Ann-Katrin Swärd exempel på hur estetiska läroprocesser knyter samman både känslor, erfarenhet och kunskap till en helhet vilken skapar en lärmiljö där elevernas kunskapsutveckling gynnas. Relationen mellan skolväsendet och konstnärlig verksamhet undersöks också i rapporten *Unga på operan – konstnärlig verksamhet i skola* där Margareta Aspán poängterar att konstens egenvärde eller hur konst relaterar till måluppfyllelse i skolan inte behöver besvara frågan om varför kultur i skolan behövs. Hon menar att konst snarare kan ses som ett verktyg för barn och unga att förstå och kommunicera med sin omvärld, vilket är starkt förknippat med ett flertal av rättighetsartiklarna i Barnkonventionen.

Förutsättningar för samverkan

Strategin innebär ett långsiktigt samarbete mellan Kalmar läns kommuner, de regionala kulturverksamheterna, Region Kalmar län och Linnéuniversitetet kopplat till kultur i skolan. Den främjar ökad måluppfyllelse av läroplanen och gynnar den regionala dialogen, vilket stärker elevers och lärares deltagande i de regionala kulturverksamheternas utbud och säkrar elevers likvärdiga tillgång till de offentligt finansierade professionella regionala kulturverksamheterna. Den bidrar också till ökad forskningsanknytning och utbyte mellan utbildning och samhället.

Strategin binder på ett regionalt plan samman skolan och de regionala kulturverksamheternas styrdokument med ett barnrättsperspektiv, vetenskapsbaserad kunskap och kommunala skolkulturplaner. Förutsättningarna för Relevant är den omfattande skolkulturverksamhet som redan bedrivs i länet, genom de nätverk som finns mellan kommuner och de regionala kulturverksamheterna; mellan regionala kulturverksamheternas olika aktörer samt det samordningsansvar för de regionala kulturverksamheterna som finns hos Region Kalmar län. Via Linnéuniversitetet finns engagemang och kunskap inom kultur-, kulturarv- och lärandefrågor.

Strategin omfattar i första hand befintliga resurser så som kommunernas ordinarie skolkulturbudget, regionala och statliga kulturanslag via Kultursamverkansmodellen samt regionala kulturanslag till verksamheter med regionala uppdrag. I Kalmar län regleras den regionalt finansierade kulturen i överenskommelser för alla kulturområden. Dessa överenskommelser tecknas mellan Region Kalmar län och respektive ansvarig kulturverksamhet.

De regionala uppdragen för ett enskilt kulturområde omfattar allt från egen produktion till förmedling av det lokala, nationella och internationella kulturutbudet samt främjande, stöttning och samordning av lokala aktörer. Alla överenskommelser prioriterar verksamhet som vänder sig till barn och unga.

Genom strategin stärks och utvecklas samarbetet med skolan i de regionala uppdragen och via strategins barnrättsperspektiv kan all den kultur som skolan samverkar med lyftas så att den också tydliggörs i statistik och planer, för att generera en bättre regional samordning.

Strategin förutsätter att kommunerna i första hand använder sig av de regionala kulturverksamheterna som förmedlingsinstans, producent och utvecklare av pedagogiska resurser i genomförandet av sina skolkulturplaner. Den förutsätter också att de regionala kulturverksamheterna prioriterar uppdrag i kommuner i Kalmar län. I detta arbete utgör de regionala kulturverksamheterna navet för hela kulturlivets möte med skolorna i länet genom bland annat samordning, samproduktion och kompetensutveckling.

Förankring

Strategins regionala förankring sker i Regionfullmäktige. Förankringen i kommunerna kan ske genom att Relevant och en kommunal skolkulturplan antas av kommunstyrelse och skolhuvudman. Linnéuniversitetets förankring av strategin kan ske via fakulteten för Konst och Humaniora samt via Nämnden för lärarutbildningen.

Modell för samverkan

Samverkan mellan skola och kultur tar avstamp i en dialog för att skapa en gemensam process som främjar elevers förmåga att "läsa", "samtala" och själva uttrycka sig "skriftligt" i kulturens olika språk. En sådan process omfattar gemensam planering, reflektion och uppföljning för att synkronisera verksamheten med skolans lärandemål och för att öka elevens delaktighet och möjlighet att synliggöra och gestalta sin kunskap.

Elever som:

- Konsument - får uppleva och möta, det vill säga "läsa" för att få perspektiv
- Deltagare - får pröva och reflektera, det vill säga "samtala" för att bearbeta
- Producent - får använda och skapa, det vill säga "skriva" utifrån sin nya kunskap och förståelse

De regionala kulturverksamheternas profession i samverkan med skolan omfattar företrädevis tre perspektiv:

- Producera och förmedla upplevelser
- Bidra till elevernas delaktighet i upplevelser
- Medverka vid elevproduktion/eget skapande

Skolans profession i samverkan med kulturen innebär bland annat att:

- Arbeta med elevers eget skapande
- Koppla deltagande till kursplaner
- Inlemma upplevelser i lärandet

Planering och uppföljning av verksamhet

För att utveckla det generella samarbetet mellan skola och kultur är det viktigt att all den gemensamma verksamheten planeras, genomförs och följs upp i samverkan. Dessa steg bör följa på varandra i cykler så att erfarenheter från ett projekt bidrar till utvecklandet av nya projekt.

- Planering
- Verksamhet
- Uppföljning

Planering och uppföljning bör ske på alla nivåer och inte minst i dialog mellan de olika nivåerna. I alla led bör särskild hänsyn tas till lärares och elevers erfarenheter.

- Mellan den enskilda skolan och kulturaktören
- Mellan ansvarig/a från kommunen och respektive ansvarig från kulturaktörerna
- På regional nivå med representanter från de olika parterna

Mötesarenor

För de regionala kulturverksamheternas samordning i relation till skolan och Linnéuniversitetet finns nätverket *Kulturarenan Kalmar län* bestående av tjänstepersoner med regionala kulturuppdrag kopplade till kultur i skolan. I *Kulturarenan Kalmar län* ingår även två representanter från Region Kalmar läns regionala utvecklingsförvaltning; kulturutvecklaren från basenheten Näringsliv och kultur samt en biblioteksutvecklare, med särskilt fokus på kulturutbud riktat mot barn och unga på länets folkbibliotek, från basenheten Regional biblioteksutveckling.

Respektive kommun ansvarar för den kommunala samordningen av skolkulturfrågor och utbyte mellan skola och regionala kulturaktörer. Här läggs grunden för skolans inflytande i strategin genom representation av elever, lärare och rektorer. På samma sätt bör en regional samverkansgrupp skapas för kommunernas skolkulturgrupper/samordnare och kulturförvaltningar för erfarenhetsutbyte, samarbete och fortbildning. Förutom dessa grupper, med fokus på skolkulturfrågor, kan en rad befintliga arenor i länet identifieras där samarbetet mellan skola och kultur kan få ytterligare utrymme, så som de regionala mötena för skolchefer, regionala kulturnätverk och Linnéuniversitetets regionala utvecklingscentrum (RUC).

Mätinstrument för uppföljning och utveckling

Underlag för gemensam uppföljning är läroplanen, kommunala skolkulturplaner och de regionala kulturverksamheternas verksamhetsplaner. De regionala kulturverksamheterna rapporterar även varje år in statistik för barn och ungas deltagande i Kulturdatabasen och Region Kalmar län ansvarar för en kontinuerlig uppföljning av kommunernas arbete med kultur i skolan.

Parternas uppdrag i samverkan

Region Kalmar läns roll

Region Kalmar län ska:

- aktualisera och följa upp strategin
- samordna utbildningsfrågor och kulturfrågor i Kalmar län, med nätverk, fortbildning och kunskapsöverföring
- bevaka att de regionala uppdragen binder samman ett lokalt, regionalt och nationellt perspektiv
- betona vikten av samverkan med skolan i sina överenskommelser med de regionala kulturverksamheterna
- ett system som erbjuder resor i kollektivtrafiken, i mån av, plats till kulturresmål

Region Kalmar län ansvarar därmed för:

- ett samordnaruppdrag (del av tjänst)
- uppföljning av kommunernas arbete med kultur i skolan samt de regionala kulturverksamheternas arbete med barn och unga
- ett kompletterande länsövergripande system för resor till kulturresmål, i mån av plats, i den ordinarie linjetrafiken

De regionala kulturverksamheterna

De regionala kulturverksamheternas roll i samverkan med skolan innebär att:

- ha kunskap om skolans läroplan och styrdokument samt kännedom om de olika kommunala skolkulturplanerna
- producera/förmedla åldersanpassad professionell kultur för skolkontexten, såväl uppsökande som platsbunden
- erbjuda och finnas tillgängliga för fortbildning för pedagoger som arbetar inom de ämnen som kan kopplas till läsuppdraget
- medverka i och driva metodutveckling
- förmedla kvalitetssäkrad expertis vid elevers eget skapande (t ex filmklippare, koreografer, regissörer, konstnärer, konsulenter, pedagoger osv)
- delta i och ha en ansvarig för regionalt samverkansarbete mellan skola och kultur i Kulturarenan Kalmar län

De regionala kulturverksamheterna har som verktyg för att utveckla sin verksamhet i mötet med skolan:

- produktion/förmedling som samplaneras närmare med skolan
- metoder som stärker lärandeperspektivet
- bemanning i form av tillgång till utövare, konsulenter och pedagoger

I möjligaste mån skall ovanstående ske i samarbete mellan aktörer inom de regionala kulturverksamheterna och särskild hänsyn tas till och samverkan ske med lokala professionella kulturaktörer som är verksamma inom länet. De regionala kulturverksamheterna står också för ett nationellt och internationellt kontaktnät inom sina respektive kulturområden.

De regionala kulturverksamheternas uppdrag bör genomföras med två ekonomiska förhållningssätt:

- konsulentverksamhet (rådgivning, förmedling och nätverkande) bör vara kostnadsfritt
- produktion/program/utbud (att planera och genomföra aktiviteter och fortbildning med skolor och elever) bör vara förknippat med en kostnad

Budgeteringen av resurser skall samordnas med behoven/efterfrågan i de lokala skolkulturplanerna så att efterfrågan och utbud matchas på bästa sätt. De regionala kulturverksamheterna kan utifrån detta förhållningssätt budgetera för vilken konsulentverksamhet och hur många subventionerade aktiviteter de har möjlighet att erbjuda under ett år. Vilken typ av aktiviteter, hur många och till vilket pris beror på innehåll och produktionskostnad.

Kommunens roll

En grundläggande förutsättning för kommunens medverkan i den regionala skolkulturstrategin Relevant är en lokal, politiskt förankrad skolkulturplan med tillhörande resurser.

En skolkulturgaranti/plan anger vilka slags kulturaktiviteter som eleverna har rätt att ta del av under sin skolgång och kan omfatta elever i förskola, grundskola, gymnasium och anpassad grundskola. Det långsiktiga syftet med en skolkulturgaranti/plan är att säkerställa att alla elever får en likvärdig tillgång till ett varierat professionellt kulturutbud under hela sin skolgång.

I den lokala skolkulturgarantin/planen tas hänsyn till den unika kommunens specifika förutsättningar men gemensamt är att planerna omfattar och definierar:

- en garanti/plan för alla elevers likvärdiga tillgång till all kultur som konsumenter, deltagare och producenter inom ramen för läroplanen
- en ordinarie skolkulturbudget
- en ansvarig skolkultursamordnare
- en organisation för kultur i skolan och hur den samordnas med sökande av externa medel
- hur pedagoger och elever har inflytande i den kommunala skolkulturorganisationen
- mål för tillfälliga projekt och hur de samordnas med ordinarie verksamhet
- en plan för systematiskt kvalitetsarbete, så som fortbildning av lärare etc.

Kommunerna ansvarar för:

- ändamålsenliga lokaler samt kostnader för gage/arrangemangskostnader
- resor till kulturevenemang

Skolans roll i samverkan med kulturen är, i enlighet med läroplanen, att möjliggöra:

- elevernas möte med kulturen på såväl sin skola som på kulturarenor och i kulturarvsmiljöer
- användandet av kultur som kunskapsform och verktyg i undervisningen
- för elever att gestalta sin erfarenhet med många olika språk och kunna bedöma detta för att öka måluppfyllelsen

För att underlätta ovanstående samverkan kan skolan bland annat utveckla följande verktyg:

- organisation för att bereda plats för samverkan med kulturen
- planering av lektioner och scheman som främjar användandet av kultur i undervisningen
- former för bedömning av elevernas skapande och utveckling inom de olika gestaltungsformerna

Vid bedömning bör man skilja på vad eleven lärt sig om den specifika kulturformens språk och/eller vad eleven lärt sig om ett ämne via det språket.

Samverkan runt skolkulturfrågor bör eftersträvas med andra förvaltningar i kommunen, som till exempel kulturförvaltningar och verksamheter som kulturskola och bibliotek.

Universitetets roll

Linnéuniversitetet ingår i Relevant via såväl sin lärarutbildning som sin Fakultet för Konst och Humaniora vilket möjliggör samverkan runt utbildningsfrågor men också runt kulturfrågor. Universitetet kan därför i samverkan med skolan och de regionala kulturverksamheterna:

- ge utrymme för konst-, kultur- och kulturarvsfrågor i lärar- och rektorsutbildning
- ge utrymme för skolsamverkansfrågor i utbildningar inom konst, kultur och kulturarv
- bidra med sin kunskap inom didaktik, konst, kultur och kulturarv
- bistå med aktuell didaktisk forskning
- möjliggöra för studenter som gör examensarbete att välja skola och kultur som ämnesområde
- samverka runt fortbildningsfrågor rörande konst, kultur, kulturarv och didaktik

Utbildningsnämnden

Svar på revisorernas granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar i enighet med förvaltningskontorets föreslagna åtgärder och överlämnar därmed svaret till Kalmar kommuns revisorer.

Bakgrund

Under hösten 2023 genomförde EY på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kalmar kommun en granskning av kommunkoncernens hantering och kontroller av anställdas bisysslor. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder och bolag hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

På flertalet punkter konstaterar kontrollen att kommunstyrelsen sköter hanteringen runt bisysslor på ett tillfredställande sätt.

För kommunstyrelsen har följande åtgärder rekommenderats, vilka ska besvaras genom att beskriva vilka åtgärder som kommer vidtas.

- Säkerställa att anställdas anmälda bisysslor dokumenteras och diarieförs. Detta kan med fördel ske genom ett digitalt system.*
- Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade riktlinjer och rutiner.*
- Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunkoncernen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltnings- eller bolagsledningen i förväg.*

Åtgärder

Med utgångspunkt från granskningens rekommendationer och för att ytterligare stärka kontrollen och hanteringen av anställdas bisysslor föreslås följande åtgärder:

- Implementering av digitalt system för registrering av bisysslor:**
Det digitala systemet Winlas, införs som systemverktyg för att underlätta registrering och uppföljning av anställdas bisysslor. Detta system ska vara lättillgängligt för chefer och bidra till ökad transparens och effektivitet i hanteringen.

2. **Komplettering av kommunens policy för bisysslor med exempel-lista:** För att undanröja eventuella osäkerheter kring vad som utgör en bisyssla kompletteras den befintliga policyn med en exempellista. Denna lista ska inkludera exempel på vanliga bisysslor, såsom styrelseuppdrag i samfälligheter där anställda bor, för att tydliggöra vilka typer av uppdrag som behöver rapporteras.
3. **Utbildning för chefer kring hantering av bisysslor:** För att säkerställa att chefer har de kunskaper som krävs för att effektivt hantera frågor relaterade till anställdas bisysslor, initieras en utbildningsåtgärning. Denna utbildning ska fokusera på gällande riktlinjer, registreringsprocessen samt hur man identifierar och hanterar potentiella intressekonflikter.
4. **Internkontroller:** Hantering av bisysslor som en del av vår internkontroll. Det innebär en regelbunden granskning av efterlevnaden av kommunens riktlinjer och rutiner gällande bisysslor. Detta syftar till att säkerställa en konsekvent tillämpning av riktlinjerna över hela organisationen.

Mats Linde
Förvaltningschef

Adam Andersson
HR-specialist

**Kommunstyrelsen
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Servicenämnden
Kalmar Vatten AB**

**För kännedom
Kommunfullmäktiges
presidium**

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

På uppdrag av revisorerna i Kalmar kommun har EY genomfört en granskning avseende kommunkoncernens hantering och kontroller av anställdas bisysslor. Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder och bolag hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen visar att det finns skriftliga rutiner för att återkommande lämna information till medarbetare om deras skyldighet att rapportera bisyssla. Samtidigt visar genomförd stickprovsundersökning att det saknas efterfrågad dokumentation gällande 26 av 30 medarbetares bisysslor. Därmed görs bedömningen att efterlevnaden av riktlinjer och rutiner inte fungerar i praktiken och att cheferna därmed behöver stärka kännedomen om hur bisysslor ska rapporteras och hanteras.

Vi beslutade vid vårt sammanträde den 25 januari 2024 att överlämna upprättad rapport till kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, socialnämnden servicenämnden och Kalmar Vatten AB. Rapporten överlämnas även för kännedom till kommunfullmäktiges presidium, som svarar för vidare spridning till fullmäktiges ledamöter.

Av rapporten framgår gjorda iakttagelser, registeranalys, stickprovsundersökning, revisionell bedömning och rekommendationer. Utöver rekommendationerna som framgår av rapporten rekommenderar revisorerna kommunstyrelsen:

- Att säkerställa att chefer och medarbetare har tillräcklig kännedom om hur bisysslor ska anmälas och hanteras
- Att berörda nämnder och styrelser ska säkerställa att det finns ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller av hantering av bisysslor på sådant sätt som hanteras i granskningen

Kommunstyrelsen samt berörda nämnder och bolag svarar för att följa upp att de beslut som fattas med anledning av granskningen också verkställs.

Vi önskar få separata svar från kommunstyrelsen samt berörda nämnder och bolag senast den 30 april 2024 med redogörelse av åtgärder utifrån påpekanden och rekommendationer som framkommer i rapporten och i detta missiv.

För kommunens revisorer

Per Dahl
Ordförande

Kristina Podolak-Andersson
Vice ordförande

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

Kalmar kommunkoncern

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Genomförande och avgränsning	4
2.4. Revisionskriterier	5
3. Rutiner och riktlinjer	6
3.1. Kommunövergripande styrdokument	6
3.2. Ansvarsfördelning och information	6
3.3. Uppföljning	7
3.4. Dokumentation	8
3.5. Bedömning av otillåten bisyssla	9
3.6. Bedömning	10
4. Stickprov och analys	11
4.1. Bisysslor bland anställda	11
4.2. Bisysslor och inköp	13
4.3. Stickprov	13
4.4. Bedömning	14
5. Sammanfattande bedömning	15
6. Källförteckning	18
7. Revisionskriterium	19
7.1. Kommunallagen (2017:725)	19
7.2. Lag (1994:260) om offentlig anställning	19
7.3. Kollektivavtalet, AB 20	19

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kalmar kommun genomfört en granskning av kommunkoncernens hantering och kontroller av anställdas bisysslor. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder och bolag hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Den sammanfattade bedömningen är att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder och bolag delvis hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig i att det finns riktlinjer som är tillgängliga för medarbetare och chefer som kan fungera som vägledning kring vilka bisysslor som bör förbjudas. Därtill finns rutiner för att återkommande lämna information till medarbetare om deras skyldighet att rapportera bisyssla.

Trots dessa riktlinjer och rutiner visar stickprovskontroll att det saknas efterfrågad dokumentation gällande 26 av 30 medarbetares bisysslor. Detta innebär enligt vår bedömning att efterlevnaden av riktlinjer och rutiner inte fungerar i praktiken.

Totalt antal förekommande bisysslor i företag och/eller föreningar som bedriver näringsverksamhet och som ingår i Bolagsverkets aktiebolags-, handels- och föreningsregister uppgår till 373 stycken i granskade nämnder och bolag. För att ytterligare bedöma i vilken omfattning hantering av anställdas bisysslor brister krävs en djupare uppföljning av området inom respektive nämnd/bolag, lämpligen som en del av internkontrollarbetet. Det krävs även djupare uppföljning för att avgöra vilken del av rutinerna som brister; information till medarbetare om skyldigheten att rapportera bisyssla, att frågan om bisysslor de facto ställs vid medarbetarsamtal eller att inkommen uppgift om bisyssla dokumenteras och sparas.

I granskningen framkom att samtliga granskade förvaltningar/nämnder och bolag har gjort inköp från leverantörer där anställda inom den egna förvaltningen haft funktionärspost. Sammantaget berör dessa inköp 16 olika företag och inköpen uppgår till 19 739 387 kr. Merparten av dessa engagemang bedöms vara en del av medarbetares tjänsteutövning.

Granskningen besvarar fyra revisionsfrågor. Av tabellen nedan framgår huruvida frågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda.

Helt uppfyllt

Delvis uppfyllt

Ej uppfyllt

	GRÖNT
	GULT
	RÖTT

Revisionsfråga	Svar
Har styrelse, nämnder och bolag fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?	
Finns ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?	
Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor? Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?	
Stödjer kommunens och bolagets riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna? <ul style="list-style-type: none"> ○ Har kommunen definierat begreppet bisyssla? ○ Finns utbildning av chefer inom området? ○ Finns tydlig påföljd för anställd med otillåten bisyssla? 	

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att anställdas anmälda bisysslor dokumenteras och diarieförs. Detta kan med fördel ske genom ett digitalt system.
- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade riktlinjer och rutiner.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunkoncernen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltnings- eller bolagsledningen i förväg.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning gäller att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för densammes opartiskhet i arbetet eller som kan skada kommunens anseende. Därutöver finns i kollektivavtalet vissa regleringar avseende otillåtna bisysslor för arbetstagare.

Arbetsgivare har även en skyldighet att informera de anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej tillåts. Den anställda ska också på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma bisysslans beskaffenhet. Arbetsgivaren ska därefter besluta om bisysslan är att betrakta som otillåten och skriftligt motivera sitt beslut. Med otillåtna avses förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande bisysslor.

Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att en granskning avseende kommunens hantering och kontroller av anställdas bisysslor ska genomföras.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder och bolag hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

I granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- ▶ Har styrelse, nämnder och bolag fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?
- ▶ Finns ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?
- ▶ Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor?
 - Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?
- ▶ Stödjer kommunens och bolagets riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?
 - Har kommunen definierat begreppet bisyssla?
 - Finns utbildning av chefer inom området?
 - Finns tydlig påföljd för anställd med otillåten bisyssla?

2.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts under perioden september 2023-januari 2024. Granskningen är kommunövergripande avseende styrande dokument. Avseende rutiner och genomförande har utbildningsnämnden, socialnämnden, servicenämnden och Kalmar Vatten AB granskats särskilt.

Granskningen har inledningsvis genomförts genom en dokumentstudie avseende gällande regelverk, rutiner och policy gällande hantering av anställdas bisysslor. Intervjuer har därefter skett med ansvariga för hanteringen av bisysslor inom de utvalda nämnderna och bolaget samt centralt genom kommunens HR avdelning.

Inom ramen för granskningen har en kartläggning gjorts av de anställdas bisysslor i förhållande till Bolagsverkets offentliga register avseende åtaganden eller intressen i föreningar eller handels- och aktiebolag. Kartläggningen berör samtliga medarbetare som är registrerade som tillsvidareanställda i granskade nämnder och bolag den 30 september 2023. Statistik över hur bisysslor fördelar sig presenteras i rapporten. Vidare har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/föreningar där anställda har åtaganden.

Underlaget från bolagsverket, dvs de anställda i granskade nämnder/bolag som har en bisyssla registrerad hos bolagsverket, har sedan utgjort populationen för genomförd stickprovsgranskning. Det innebär att för samtliga 30 stickprov ska det finnas åtminstone en bisyssla.

Stickprovsgranskningen har genomförts för att verifiera efterlevnaden av riktlinjerna och de administrativa rutinerna inom de granskade nämnderna och bolaget. I denna del har vi genom stickprov kontrollerat huruvida information om de anställdas bisysslor samlas in, godkänns eller förbjuds och förvaras i enlighet med rutinerna. I detta skede har vi även tagit del av ansvarig nämnds egen bedömning av om bisysslan har en inverkan på anställningen i kommunen genom till exempel bisysslans art och omfattning.

Syftet med stickprovet var inte att upparbeta ett statistiskt säkerställt underlag utan att få en uppfattning om huruvida de interna rutinerna efterlevs.

2.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier, för att läsa mer om revisionskriterierna se avsnitt 7

- ▶ Lagen (1994:260) om offentlig anställning
- ▶ Kollektivavtalet, AB 20
- ▶ Kommunala riktlinjer
- ▶ Kommunala rutinbeskrivningar

3. Rutiner och riktlinjer

3.1. Kommunövergripande styrdokument

I Kalmar kommuns verksamhetshandbok beskrivs kommunens policy för anställdas bisysslor. Policyn är fastställd av kommunens HR-direktör den 10 januari 2023. I policyn definieras en bisyssla som att en arbetstagare vid sidan av sin anställning har en annan anställning, har ett uppdrag eller utövar verksamhet i förvärvssyfte. Begreppet omfattar alla sysslor som arbetstagaren utför vid sidan av sin huvudanställning. Verksamhet som anses ligga inom arbetstagarens privatliv, exempelvis förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer, räknas inte som bisyssla. Däremot kan denna fortfarande utgöra en otillåten bisyssla om den rubbar förtroendet för opartiskheten i arbetet eller skadar kommunens anseende. Kommunen som arbetsgivare är också begränsad enligt GDPR att dokumentera sådant som utgör känsliga personuppgifter. Med känsliga personuppgifter menas bland annat uppgifter som avslöjar en anställds politiska, religiösa eller filosofiska övertygelser, medlemskap i fackförening eller uppgifter om hälsa.

Av policyn framgår att arbetsgivarens utgångspunkt är att bisysslor är tillåtna om de inte kommer i konflikt med arbetsuppgifterna i anställningen eller grundar sig i förbud som anges i lag eller avtal. Det finns tre typer av bisysslor som anses otillåtna:

- ▶ Arbetshindrande bisysslor
- ▶ Förtroendeskadliga bisysslor
- ▶ Konkurrerande bisysslor

Enligt lagen om offentlig anställning ska arbetsgivaren informera sina anställda om vilka slags förhållanden som kan anses som otillåtna bisysslor. Av kommunens policy framgår att denna information alltid ska lämnas vid nyanställning och ska vara en del av nyanställdas introduktion. Vidare ska varje förvaltningschef/VD tillse att anställda är medvetna om kommunens policy för bisysslor. Intervjuade anser att policyn är bra och att det tydligt framgår vad en bisyssla är, vad som styr huruvida en bisyssla är tillåten eller inte, samt hur processen ser ut ifall en otillåten bisyssla identifieras.

Vid intervju framkom att kommunen inte har några ytterligare styrdokument, rutiner eller liknande avseende hantering av anställdas bisysslor. I intervju med Kalmar Vatten AB hänvisades även till den kommunövergripande riktlinjen mot mutor och jäv. Riktlinjerna redovisar de huvudsakliga reglerna, begreppen och bedömningsgrunderna på området.

3.2. Ansvarsfördelning och information

I intervjuerna framkommer att det är den anställdes skyldighet att berätta för sin närmaste chef huruvida man har en bisyssla. Detta ska ske i samband med att

anställningen inleds, vid medarbetarsamtal samt ifall det sker förändringar kopplat till bisysslan under tiden mellan medarbetarsamtalen. Intervjuade bedömer att medarbetare är medvetna om sin skyldighet att informera om eventuella bisysslor.

Av dokumentet Introduktion av nyanställda framgår att närmaste chef ansvarar för att introduktion genomförs enligt rutinerna samt att förvaltningschef övergripande ansvarar för den lokala introduktionen. Dokumentet innehåller en checklista över de moment som ska genomföras i samband med nyanställdas introduktion. Av checklistan framgår att nyanställda ska informeras om regler för bisyssla under sin första arbetsvecka. Intervjuade uppger att det inte går att komma vidare i introduktionsprocessen ifall denna checklista inte är ifylld. Vid intervju framkom att frågan kring eventuell bisyssla ställs redan vid anställningsintervju i vissa av verksamheterna. I Kalmar Vatten AB genomförs, utöver anställningsintervjun, ett säkerhetssamtal. Vid detta samtal ställs frågan kring bisyssla återigen. Därmed noterar vi att det finns skillnader mellan verksamheterna avseende i vilket skede och till vilken omfattning bisysslor tas upp vid nyanställning.

De intervjuade uppger att chefer får utbildning avseende bisysslor vid två olika tillfällen. Kommunen har ett ledarförsörjningsprogram för att internt hitta blivande chefer. Programmet pågår under ett år och består av olika avsnitt. Ett av avsnitten handlar om arbetsrätt, inom vilket bisysslor ingår. Utöver detta ingår bisysslor i utbildningen som alla nya chefer går under sitt första år. I intervju framkom att kommunens HR-specialister kan erbjuda skraddarsydda utbildningar på förekommen anledning eller önskan från verksamheterna. Utöver dessa sker ingen löpande utbildning kopplat till bisysslor.

En intervjuad uppger att det kan finnas ett behov bland cheferna av ett ytterligare fördjupat underlag som stöttar uppföljningen av anställdas bisysslor. Ett sådant underlag skulle enligt intervjuad kunna innehålla stöd kring vilka frågor som ska ställas när bisysslor följs upp för att säkerställa att uppföljningen blir tillräcklig och korrekt.

Av Allmänt reglemente för Kalmar kommuns nämnder framgår att respektive nämnd är utsedd anställningsmyndighet för personal vid sin förvaltning. Undantag gäller för förvaltningschef som är anställd och entledigas av kommunstyrelsen. Det framgår ingen information om delegation för att hantera bisysslor från kommunstyrelsens, socialnämndens, servicenämndens, eller utbildningsnämndens delegationsordningar.

3.3. Uppföljning

Intervjuade lyfter genomgående vikten av att frågan kring bisysslor hanteras och tas upp i medarbetarsamtalen. Kommunen har en gemensam mall för medarbetarsamtal och löne- och resultatsamtal. I medarbetarsamtalet ska frågan om bisyssla alltid ställas. I mallen ska ansvarig chef dokumentera huruvida medarbetaren har en bisyssla, vilken typ av bisyssla det gäller samt huruvida bisysslan blivit godkänd.

I intervjuerna framkom att det inte sker någon uppföljning av hur många anställda som har bisysslor. Den uppföljning som sker är på individuell nivå vid de årliga medarbetarsamtalen. Av intervju med Kalmar Vatten AB framgår att bolaget följer upp att samtliga medarbetare genomfört sitt medarbetarsamtal i samband med bokslutet. Enligt de intervjuade är det respektive förvaltning, nämnd och bolag som arbetar med, och ansvarar för uppföljningen. Intervjuade uppger även att det förekommer att kommunen får in tips kring anställdas bisysslor utifrån.

I intervjuerna framkom att det finns möjlighet att göra kontroller och uppföljning kring anställdas bisysslor då dokumentation från anställningsprocessen och medarbetarsamtalet sparas. Därmed kan chefer gå tillbaka och se att det har informerats om bisysslor vid anställning samt att det tagits upp vid de årliga medarbetarsamtalen. Detta är dock inget som görs systematiskt. Intervjuade uppger att det måste göras en avvägning mellan nyttan av sådana kontroller kontra arbetstiden det tar. Enligt en intervjuad bör sådana kontroller i så fall göras i de verksamheter där det finns ett behov av det, med hänvisning till att bisysslor är vanligare inom vissa verksamheter än andra.

3.4. Dokumentation

Det framkommer vid intervju att det inte finns någon kommunövergripande rutin kring hur dokumentationen av en anställds bisyssla ska sparas. Utifrån intervjuerna framgår det att huruvida uppgiften om anställdas bisyssla sparas på papper, skannas till systemet eller direkt dokumenteras i systemet skiljer sig åt mellan kommunens verksamheter.

Av kommunens policy för bisysslor framgår att varje nämnd och bolag ska besluta om att hämta in uppgifter om de anställdas bisysslor i den omfattning som verksamheten kräver. Till hjälp har kommunen en blankett, Redovisning av bisyssla, som medarbetare ska fylla i vid nyanställning. Här ska nyanställda bland annat uppge om de för närvarande har en bisyssla eller inte, samt i vilken omfattning angivet i ungefärligt antal timmar i månaden. I blanketten finns möjlighet för medarbetaren att skriva i fritext samt lämna eventuell kommentar. Av blanketten framgår att denna ska lämnas in till närmaste chef som förvarar den på arbetsplatsen. Vi noterar att det i blanketten inte finns möjlighet för chef att dokumentera sin bedömning av om bisysslan är godkänd eller inte.

Vid intervju framgår att Kalmar Vatten AB har tagit fram en egen blankett för dokumentation av anställdas bisysslor. I blanketten ska den anställda, utöver personuppgifter, fylla i eventuell pågående bisyssla, bisysslans art och omfattning samt eventuell planerad bisyssla inom det närmaste året och dess art och omfattning. Av blanketten framgår även beslut kring huruvida bisysslan godkänns eller inte, eventuell motivering till varför bisysslan avslås samt kvittering från närmaste chef och anställd. Därtill finns en bilaga till blanketten som ska fungera som stöd vid bedömning av bisyssla. Bilagan innehåller kompletterande frågor som ska vägleda vid bedömningen. Vi noterar att den blankett Kalmar Vatten AB

använder för redovisning av bisyssla är mer omfattande än blanketten som används av kommunens verksamheter.

Vid intervjuerna framgår att bisysslan kan dokumenteras direkt i blanketten alternativt kan ansvarig chef dokumentera bisysslan digitalt i systemet Winlas. Detta sätt att dokumentera bisysslor är enligt uppgift från intervju en ganska ny funktion i kommunen. Det är ansvarig chef som väljer hur bisysslan ska dokumenteras. I de fall bisysslor dokumenteras i blanketten är det ansvarig chef som ansvarar för och förvarar den fysiska dokumentationen.

Medarbetaren kan, förutom vid medarbetarsamtalet, själv uppges bisyssla genom att fylla i blanketten Redovisning av bisyssla eller använda kommunens e-tjänst. Om e-tjänst används får ansvarig chef en notis i Winlas. Här sparas också uppgiften. Vid sakgranskning framgår att Kalmar Vatten AB inte har tillgång till Winlas liksom kommunen har. Istället sparas dokumentation kring bisysslor i respektive anställds personakt.

3.5. Bedömning av otillåten bisyssla

Av kommunens policy gällande bisysslor framgår information om förbud mot bisyssla. Om arbetsgivaren finner att bisysslan är otillåten enligt lag eller kollektivavtal är det första steget att försöka komma överens med medarbetaren om avveckling av bisysslan inom en skälig tidsrymd. Hur stor denna tidsrymd ska vara är en bedömningsfråga beroende på bisysslan. Om arbetsgivare och medarbetare inte når en överenskommelse ska arbetsgivaren fatta beslut om att medarbetaren ska upphöra med bisysslan inom senast tre månader.

Vid intervju framgår att kommunen har som utgångspunkt att bisysslor är tillåtna och att närmaste chef gör en bedömning i respektive fall. I de fall närmaste chef är osäker på sin bedömning kan HR-specialister tillfrågas för ytterligare stöd. I fall bedömningen fortfarande är osäker kan fallet tas vidare till HR-chef och/eller förhandlingschef vid behov. En intervjuad lyfter särskilt att deras HR-stöd finns på plats fysiskt vilket uppskattas då det underlättar för en nära dialog och stöd. Intervjuade uppger att det oftast är enkla bedömningar samt att de känner att det finns tillräckligt stöd att tillgå ifall bedömningen är mer komplicerad.

Enligt kommunens policy ska arbetsgivaren, i de fall en bisyssla bedöms otillåten, besluta om att arbetstagaren ska upphöra med bisysslan. Beslutet ska vara skriftligt och gå till överklaga. Detta beslut ska enligt policyn fattas av förvaltningschef/VD. Gäller ärendet en förvaltningschef/VD ska kommunstyrelsen fatta beslutet. Hur man går tillväga för att överklaga förbud mot bisyssla framgår av policyn. Påföljden vid otillåten bisyssla är således att den anställde skall upphöra med bisysslan. Någon ytterligare påföljd vid otillåten bisyssla framkommer inte.

Intervjuade uppger att det inte har förekommit några fall där det uppstått en rättslig tvist mellan anställd och kommunen avseende otillåten bisyssla. Enligt uppgift har det förekommit att anställda valt att avsluta sin huvudanställning vid kommunen

efter att deras bisyssla bedömts som otillåten, men det har inte lett till en arbetsrättslig tvist vid något tillfälle.

Vid intervju framkom att bisysslor inom vissa områden är mer olämpliga än andra men att detta beror på vad personen är anställd för att göra. För anställda som har myndighetsutövning i sin arbetsbeskrivning är vissa bisysslor mer känsliga än andra. Intervjuade pekar på vikten av att alltid sträva efter att upprätthålla allmänhetens förtroende för kommunen. Därmed är bisysslor som kan skada förtroende extra viktiga att ha kunskap om enligt de intervjuade.

3.6. Bedömning

Vi bedömer att kommunens och bolagets riktlinjer och rutiner till stor del är tillfredställande. Utifrån lag och kollektivavtal saknas tydlig vägledning för vilka bisysslor som bör tillåtas och inte. Vi ser därför positivt på att kommunen i sin policy beskriver de olika grunderna för förbud mot bisysslor. I intervjuer framkommer att policyn är känd bland ansvariga chefer som också tycker den ger ett bra stöd i hanteringen av anställdas bisysslor. Vi bedömer att policyn ger tillräcklig vägledning om vilka överväganden som bör göras i samband med bedömning av en anställds bisyssla.

Vi bedömer att det finns ändamålsenliga rutiner för att ge information till anställda om deras skyldighet att anmäla bisysslor. Vi noterar att detta ingår i checklisten för introduktion vid nyanställning samt att information finns tillgängligt på kommunens intranät. Därutöver ges information årligen vid det återkommande medarbetarsamtalet. Med anledning av stickprovsresultatet (avsnitt 4.3) ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs i tillräcklig utsträckning.

Vad gäller dokumentation av anställds bisyssla ser vi att det skiljer sig i hanteringen i de olika nämnderna och bolaget. Av vad som framkommer i intervjuer finns systemstöd som möjliggör enhetlig dokumentation av anställdas bisysslor. Möjligheten för den anställde och ansvarig chef att registrera uppgiften digitalt är, utifrån vad som framkommer i intervjuerna, relativt ny och bedöms inte vara känd i organisationen. Även stickprovsresultatet synliggör behov av att rutiner kring hur dokumentationen av anställds bisyssla ska göras, och var denna ska registreras, förtydligas.

4. Stickprov och analys

4.1. Bisysslor bland anställda

Inom ramen för granskningen har vi genomfört en kontroll av anställdas bisysslor i granskade nämnder och bolag. Informationen om anställdas bisysslor är inhämtad från Bolagsverkets aktiebolag-, handels- och föreningsregister och omfattar därmed endast de bisysslor som är *registrerade hos Bolagsverket*.¹

I tabellen nedan framgår antalet anställda i de granskade nämnderna och bolaget som har en eller flera bisysslor. Bisysslor är i detta sammanhang synonymt med att vara registrerade i bolag, föreningar eller i organisationer med annan associationsform. Sammanställningen omfattar samtliga individer med en tillsvidareanställning i granskade nämnder eller bolag den 30 september 2023.

Tabell 1. Bisysslor per anställd i granskade nämnder och bolag

Antal bisysslor	Antal anställda med bisysslor	Totalt antal bisysslor
1	272	272
2	24	48
3	10	30
4	3	12
5	1	5
6	1	6
Summa:	311	373

Av tabellen framgår att 311 anställda delar på sammantaget 373 registrerade bisysslor. Endast en anställd har fem respektive sex bisysslor vid sidan av sin anställning.

Tabell 2. Fördelning av bisysslor inom granskade nämnder och bolag

Antal	Förekommer som
17	Bolagsman
2	Extern firmatecknare (ej tillika styrelsemedlem)
2	Extern verkställande direktör (ej tillika styrelsemedlem)

¹ Bolagsverkets register är på inga vis uteslutande. Exempelvis innehåller de inga engagemang i enskilda firmor.

37	Innehavare
2	Kommanditdelägare
1	Komplementär
2	Prokurist
116	Styrelseledamot. Av dessa är 18 ordförande, 3 Vice VD och 8 VD.
192	Styrelsesuppleant. Av dessa är 1 Vice VD.
2	Verkställande direktör

I ovan tabell framgår vilken befattning de anställda i granskade nämnder och bolag har inom respektive bisyssla. Av identifierade bisysslor omfattar 54 engagemang *bostadsrättsföreningar* (sökning på ordet). Mest förekommande som bisyssla är engagemang i ett bolag, 249 (sökning på AB och aktiebolag). I tabellen nedan presenteras fördelningen av anställdas bisysslor per granskad förvaltning/bolag.

Tabell 3. Bisysslor per granskad förvaltning/bolag

	Antal bisysslor	Antal anställda med bisysslor	Antal anställda per förvaltning	Personer med bisysslor i förhållande till anställda per förvaltning
Servicenämnden	69	55	543	10,1 %
Utbildningsnämnden	199	162	1733	9,3 %
Socialnämnden	84	77	986	7,8 %
Kalmar Vatten AB	21	17	108	15,7 %
Summa	373	311	3 370	9,2 %

Sammantaget har knappt en av tio anställda i granskade nämnder och bolag en bisyssla enligt registeranalys med utgångspunkt i Bolagsverkets register.

Likt tidigare granskningar finns märkbara skillnader i andelen anställda med bisysslor mellan kommunens förvaltningar. Socialförvaltningen har lägst andel anställda med bisysslor, 7,8 % procent. Högst andel anställda med bisysslor i förhållande till antal anställda återfinns i det kommunala bolaget Kalmar Vatten AB, 15,7 %. Servicenämnden och utbildningsförvaltningen ligger båda runt 10 %.

Det måste också påtalas att vid dylika registerkörningar registreras också uppdrag som ingår i tjänsteutövningen för vissa medarbetare såsom bisysslor. Hit räknas främst engagemang i kommunalt ägda bolag. Det är därmed sannolikt att ett antal tjänstepersoner som ingår i denna granskning har uppdrag i sådana bolag inom ramen för sin kommunala tjänst.

4.2. Bisysslor och inköp

I tabellen nedan framgår inköp per granskad nämnd/bolag där det har genomförts inköp från leverantörer där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang i form av en bisyssla. Avseende de granskade nämndernas verksamheter är inköpen registrerade från den 1 juli 2022 till och med den 31 oktober 2023. För Kalmar Vatten AB är inköpen registrerade från den 1 juli 2022 till och med den 11 november 2023.

Tabell 4. Inköp där anställda inom den egna förvaltningen/bolaget har engagemang

2022-2023	Antal leverantörer	Antal fakturor	Belopp
Service nämnden	5	271	789 285,8
Utbildningsnämnden	7	74	789 878,5
Socialnämnden	2	39	2 669 748,8
Kalmar Vatten AB	2	312	15 490 474,0
Summa	16	696	19 739 387,1

För 2022 och 2023² har vi identifierat inköp från 16 leverantörer där anställda inom den förvaltning eller det bolag som genomfört inköpet har engagemang i form av en bisyssla. Flest återfinns inom utbildningsnämnden med sju träffar för antal leverantörer. För servicenämnden återfinns fem leverantörer medan det för socialnämnden och Kalmar Vatten AB återfinns två för respektive nämnd/bolag. Sammantaget för granskade nämnder och bolag är dessa inköp på knappt 20 miljoner kronor där inköp från en leverantör avser drygt 15 miljoner kronor. Tre av leverantörerna är kommunala bolag eller bolag som finansieras av Kalmar kommun, dessa transaktioner (Växtplats Kalmar AB, Kalmar City Samverkan AB och Rockneby Vind AB) svarar för motsvarande 2 685 944 kronor. En ekonomisk förening där Kalmar Vatten AB är en av medlemsorganisationerna svarar för 15 454 536 kronor.

4.3. Stickprov

För att närmare granska befintliga rutiner avseende dokumentation av bisysslor har en stickprovskontroll genomförts. Inom ramen för granskningen har vi efterfrågat dokumentation om bisyssla för 30 anställda i granskade nämnder och bolag där vi identifierat en bisyssla i genomförd dataanalys av informationen från Bolagsverket. Syftet var att identifiera vilken dokumentation som finns gällande den anställdes bisyssla och om rutinerna är fungerande i praktiken.

Stickprovskontrollen innefattande 18 medarbetare från utbildningsnämnden, 4 medarbetare från socialnämnden, 6 medarbetare från servicenämnden samt 2

² Fram till och med 2023-10-31 för kommunen och 2023-11-16 för det kommunala bolaget.

medarbetare från Kalmar Vatten AB. Av samtliga 30 efterfrågade stickprov fanns dokumentation om bisyssla i fyra fall. I två av fallen framgår av dokumentationen att bisyslan är godkänd av chef. Vi observerar att dokumentationen har gjorts på olika sätt i samtliga fyra fall.

4.4. Bedömning

Kommunen har en policy som kan fungera som stöd vid hantering och bedömning av anställds bisyssla. Dessa riktlinjer bedöms till stor del vara tillfredställande. Dock är inte beskrivet i policyn hur uppgifter om anställdas bisysslor ska sparas annat än att blanketten Redovisning av bisyssla ska användas. Med bakgrund av stickprovskontrollen där endast fyra av 30 fastställda bisysslor fanns anmälda och dokumenterade för granskade nämnder/bolag kan det konstateras att arbetet kring bisysslor inte fungerar enligt rutin i praktiken.

Av genomförd kontroll gällande anställdas bisysslor och engagemang i granskade nämnder och bolag framkommer att 16 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den anställdes förvaltning. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen då förhållandet i sig kan innebära betydande förtroendeskada och i värsta oegentligt beteende.

5. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder och bolag delvis hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas i att det finns riktlinjer som är tillgängliga för medarbetare och chefer som kan fungera som vägledning kring vilka bisysslor som bör förbjudas och vad som gäller vid beslut om förbud mot otillåten bisyssla. Det finns vidare rutiner för att återkommande lämna information till medarbetare om deras skyldighet att rapportera bisyssla; vid nyanställning och därefter vid de årligen återkommande medarbetarsamtalen.

Däremot visar stickprovskontroll att det trots dessa riktlinjer och rutiner saknas dokumentation gällande 26 av 30 efterfrågade medarbetares bisysslor. Detta innebär enligt vår bedömning att efterlevnaden av riktlinjer och rutiner inte fungerar i praktiken. För att med säkerhet kunna fastställa efterlevnad av riktlinjer och rutiner bör således information om anställdas bisysslor dokumenteras och sparas på ett enhetligt sätt.

Totalt antal förekommande bisysslor i företag och/eller föreningar som bedriver näringsverksamhet och som ingår i Bolagsverkets aktiebolags-, handels- och föreningsregister uppgår till 373 i granskade nämnder/bolag. För att ytterligare bedöma i vilken omfattning dokumentation av bisysslor brister krävs en djupare uppföljning av området inom respektive nämnd/bolag, lämpligen som en del av internkontrollarbetet.

Det krävs även djupare uppföljning för att avgöra vilken del av rutinerna som brister; information till medarbetare om skyldigheten att rapportera bisyssla, att frågan om bisyssla de facto ställs vid medarbetarsamtal eller att inkommen uppgift om bisyssla dokumenteras och sparas.

I granskningen framkom att samtliga granskade förvaltningar/nämnder och bolag har gjort inköp från leverantörer där anställda inom den egna förvaltningen haft funktionärspost. Sammantaget berör dessa inköp 16 olika företag och inköpen uppgår till 19 739 387 kr. Merparten av dessa engagemang bedöms vara en del av medarbetares tjänsteutövning och är därmed oproblematiske, men även mindre transaktioner med associationer där medarbetare har bisysslor kan innebära en väsentlig förtroendeskada och behöver övervakas.

Granskningen besvarar fyra revisionsfrågor. Av tabellen nedan framgår huruvida frågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda.

Revisionsfråga	Svar
Har styrelse, nämnder och bolag fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?	Ja.

Finns ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?	Delvis. Kommunens riktlinjer och rutiner är till stor del är tillfredställande. Däremot visar stickprovsresultat att rutiner inte efterlevs i tillräcklig utsträckning.
Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor? Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?	Nej. Stickprovsresultatet visar att chefer i de flesta fall inte har kännedom om anställdas bisysslor och att dokumentation om bisysslor i de flesta fall inte finns sparade.
Stödjer kommunens och bolagets riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna? <ul style="list-style-type: none"> ○ Har kommunen definierat begreppet bisyssla? ○ Finns utbildning av chefer inom området? ○ Finns tydlig påföljd för anställd med otillåten bisyssla? 	Ja, vi bedömer att kommunens riktlinjer stödjer chefer i bedömningen av bisyssla. <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, begreppet bisyssla är definierat i kommunens policy gällande hantering av bisyssla. ○ Ja, chefer får utbildning inom området vid två tillfällen. ○ Vi bedömer att påföljden vid otillåten bisyssla definierats.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att anställdas anmälda bisysslor dokumenteras och diarieförs. Detta kan med fördel ske genom ett digitalt system.
- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade riktlinjer och rutiner.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunkoncernen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltnings- eller bolagsledningen i förväg.

Kalmar kommun 2024-01-10

Jakob Smith
EY, projektledare

Linnéa Johansson
EY, projektledare

Amanda Abrahamsson
EY, granskare

David Rynér

Malin Lundberg

EY, analysstöd

EY, kvalitetssäkrare

6. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ HR-chef
- ▶ Förhandlingschef
- ▶ HR- och stabschef, Kalmar Vatten AB
- ▶ Förvaltningschef socialförvaltningen
- ▶ Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
- ▶ HR-specialist, utbildningsförvaltningen
- ▶ Förvaltningschef, serviceförvaltningen
- ▶ Stabschef, serviceförvaltningen

Analyserade dokument

- ▶ Allmänt reglemente Kalmar kommuns nämnder
- ▶ Delegationsordning utbildningsnämnden
- ▶ Delegationsordning socialnämnden
- ▶ Delegationsordning servicenämnden
- ▶ Delegationsordning kommunstyrelsen
- ▶ Anställdas bisysslor- policy
- ▶ Introduktion av nyanställda inklusive checklista
- ▶ Medarbetarsamtal- löne- och resultatsamtal
- ▶ Redovisning av bisyssla
- ▶ Blankett- bisyssla (ID 135965)
- ▶ Bilaga rutin bisyssla (ID 137269)
- ▶ Riktlinjer mot mutor och jäv (ID135657)
- ▶ Internutbildning Nanoutb. Bisyssla
- ▶ PP chefsutbildning

7. Revisionskriterium

7.1. Kommunallagen (2017:725)

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

7.2. Lag (1994:260) om offentlig anställning

I 7 § lagen om offentlig anställning (LOA) klargörs att en offentliganställd arbetstagare inte får ha någon anställning, uppdrag eller utöva sådan verksamhet som kan rubba förtroendet för personens opartiskhet i arbetet eller kan skada myndighetens anseende. Lagen klargör också att arbetsgivaren på ett lämpligt sätt skall informera de anställda om vilka förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten.

Utöver detta ska den anställde på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som anses nödvändiga för att en bedömning av bisysslan ska vara möjlig. Därefter ska arbetsgivaren besluta huruvida bisysslan är att betrakta som otillåten och skriftligen motivera detta beslut.

7.3. Kollektivavtalet, AB 20

I Allmänna bestämmelser (AB) regleras hanteringen av bisysslor ytterligare. Bland annat klargörs i 8 § Mom. 1 AB 20 att arbetstagare som har en bisyssla ska anmäla denna och lämna de uppgifter som arbetsgivaren behöver för att kunna göra en bedömning av bisysslan. Arbetsgivaren ansvarar i sin tur för att medvetandegöra arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisyssla. Vidare klargörs att arbetsgivaren kan förbjuda en bisyssla i de fall denna bedöms:

- a) Verka hindrande för arbetsuppgifterna
- b) Innebära verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens
- c) Påverka arbetstagarens handläggning av ärenden i sitt arbete hos arbetsgivaren

I Mom. 2 anges att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer inte är att räkna som bisyssla.

Anmälningssärenden utbildningsnämnden mars 2024

1. Skolinspektionens beslut efter tillsyn av grundskolan Thoren Framtid Kalmar.
2. Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll 2024-01-29, § 18 - Motion från Fredrik Sjömar (KD) om att minska barngrupperna på kommunens förskolor (dnr 2022/1213).
3. Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll 2024-01-29, § 19 - Motion från Jonathan Sager (SD) och Lillemor Marcus Jonsson (SD) om att införa en gemensam kommunal skoluniform (dnr 2023/1008).
4. Centrala samverkansgruppens protokoll 2024-02-12.
5. Skolinspektionens beslut efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan.
6. Inkomna anmälningar om kränkande behandling från förskolor och skolor.

Huvudman

Thoren Framtid AB
Org. nr. 556749-7051
info@thorenframtid.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Thoren Framtid Kalmar i Kalmar kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Thoren Framtid AB att senast den **onsdag den 15 maj 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att ge särskilt stöd och att undervisningen ska ges av behöriga och legitimerade lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Thoren Framtid AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Thoren Framtid AB ska vidta följande åtgärder

Ge elever särskilt stöd

1. Se till att samtliga elever som är i behov av särskilt stöd, ges det stöd som framgår av åtgärdsprogrammet. Huvudmannen ska inkomma med skolans samtliga åtgärdsprogram inklusive tillhörande utredningar om särskilt stöd, samt en redogörelse för hur, när och av vem eleven ges det särskilda stödet. (3 kap. 7, 9–10 §§ skollagen)

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

1. Se till att undervisningen i samtliga ämnen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. De personer som bedriver undervisning ska vara anställda som lärare. Inkom med en redogörelse för vilka lärare som ansvarar för undervisningen i respektive ämne, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker deras legitimation och behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, deras erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även i förekommande fall redogöra för skälen till varför huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser studiehandledning på modersmålet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:9225) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 inlett en tillsyn av grundskolan Thoren Framtid Kalmar belägen i Kalmar kommun med huvudman Thoren Framtid AB.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Thoren Framtid Kalmar följer gällande bestämmelser om att ge elever särskilt stöd, att undervisningen ges av behöriga och legitimerade lärare samt studiehandledning på modersmålet.

Tillsynen har genomförts genom ett besök på skolan den 28–30 november 2023. Vid besöket gjordes intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt lektionsobservationer. Den 11 december 2023 genomfördes en digital intervju med rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och personalförteckning. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter

anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt elevförteckning (aktbilaga 12).

Föreläggande

Ge elever särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram, ansökningar om tilläggsbelopp och scheman. Av dokumentation och intervjuer framgår bland annat följande om elever i behov av särskilt stöd.

För en elev (elev 37) har Thoren Framtid Kalmar ansökt om tilläggsbelopp från elevens hemkommun under våren 2023. Enligt ansökan om tilläggsbelopp har eleven behov av enskilda genomgångar i enskilt rum samt assistent på 100 procent. Enligt åtgärdsprogrammet daterat en vecka senare ska eleven ges en resurspedagog under de lektioner det behövs samt en lugn och avskild arbetsplats. Rektorn uppger att eleven har en resurs under en förmiddag i veckan. Anledningen till minskningen från 100 procent till "de lektioner det behövs" är enligt rektorn att de inte fick tilläggsbelopp och därför fick ställa om. Specialpedagogen uppger att eleven inte ges det särskilda stöd som åtgärdsprogrammet anger.

En annan elev (elev 20) ska enligt åtgärdsprogram från maj 2023 ha resurs för enskild undervisning eller mindre undervisningsgrupp med resurspedagog. Rektorn uppger att eleven inte har haft enskild undervisning, men att två i personalen har varit med eleven under delar av lektionerna. Enligt elevens åtgärdsprogram från november 2023 ska eleven ha resurs på samtliga SO-lektioner, vilket enligt rektorn delvis har kommit igång.

En tredje elev (elev 25) hade våren 2023 en resurs på heltid. I en ansökan om tilläggsbelopp inför höstterminen 2023 angavs i åtgärdsprogram att eleven hade 100 procent behov av resurspedagog och åtgärden var att rektorn ska tillsätta resurs. Rektorn uppger att eleven nu delar en resurs på 50 procent med en annan elev, vilket räcker då det är specialpedagogen som bedriver elevens undervisning. Det är dock specialpedagogen som i åtgärdsprogrammet skrivit fram behovet av resurs på 100 procent. Specialpedagogen uppger att eleven inte har tillgång till resurspedagog i den utsträckning som eleven behöver.

En fjärde elev (elev 26) ska enligt åtgärdsprogram bland annat ha resurspedagog i klassrum, på raster och i matsalen. Rektorn uppger att eleven delar en resurs på 50

procent med en annan elev i klassrummet. Den personal som enligt rektorn är resurs på 50 procent för de två ovanstående eleverna (elev 25 och elev 26) uppger att hen är i denna klass i två dagar per vecka. Av personalens schema framgår att hen är mindre än 50 procent i elevernas klass. Rektorn uppger dock att det är mer än två dagar i veckan. Specialpedagogen uppger att eleven inte har tillgång till resurspedagog i den utsträckning hen behöver.

Specialpedagogen uppger att skolan inte har tillräckligt med resurspedagoger. Schemaläggning och fritids gör att det är svårt att få resurspedagoger på eftermiddagar, vilket till exempel gör att de två senast nämnda eleverna (elev 25 och elev 26) med åtgärdsprogram blir utan resurspedagog i den omfattning de behöver.

Rektorn uppger att det finns tre personal som kan vara resurspedagoger, samt att lärare kan vara det om de hittar luckor i schemat. Det händer att lärare säger att de kan ta en läsgrupp i 20 minuter.

Enligt de ansökningar om tilläggsbelopp som Skolinspektionen begärt in framgår att kommunerna har begärt komplettering, bland annat i form av information om vilket särskilt stöd som skolan redan har satt in. Skolan får sedan avslag på samtliga ansökningar om tilläggsbelopp, enligt specialpedagogen, då skolan inte kan visa att de har prövat olika insatser, på grund av den strama budget som skolan har.

Rektorn uppger att skolchefen vet om att skolan får avslag på ansökningar om tilläggsbelopp och att eleverna då inte har fått det särskilda stöd de har behov av. På frågan om vad huvudmannen gör när skolan får avslag på tilläggsbeloppsansökningar, så uppger rektorn att huvudmannen inte skjutit till pengar och att lärarna är proffsiga nog att lösa det i klassrummen.

Av huvudmannens yttrande framgår bland annat följande. Skolan har mycket god personaltäthet, små undervisningsgrupper och ger extra anpassningar, samt att rektorn behöver ha ekonomisk medvetenhet. Kalmar kommun har blivit mer restriktiv med att bevilja tilläggsbelopp, skolan har detta läsåret inte fått några tilläggsbelopp vilket innebär att planeringen av elevernas stöd behöver omplaneras och att rektorn behöver fatta beslut som möjliggör stöd för eleverna och samtidigt ha en ekonomisk medvetenhet.

Rättslig reglering

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister på Thoren Framtid Kalmar när det gäller att ge elever det särskilda stöd som de har behov av. Skolinspektionens utredning visar att flera elever på Thoren Framtid Kalmar inte ges det särskilda stöd som åtgärdsprogrammet anger. För några elever har dessutom det angivna stödbehovet minskats i åtgärdsprogrammet för att motsvara skolans möjligheter att ge stöd. Detta bekräftas av rektorn som hänvisar till att skolan har nekats tilläggsbelopp från hemkommunen.

Utredningen visar att tillgången till resurspersonal har minskat från våren 2023 till läsåret 2023/24. Vidare anges resursbrist på skolan som skäl till att skolan inte sätter in stödinsatser i form av särskilt stöd. Detta i sin tur har lett till att skolan nekats tilläggsbelopp. Trots att huvudmannen känt till att elever inte ges särskilt stöd i den omfattning de behöver när ansökan om tilläggsbelopp har avslagits, så har det inte lett till någon åtgärd från huvudmannens sida. Vad huvudmannen har anfört om att skolan har små undervisningsgrupper och ger extra anpassningar, samt att rektorn behöver ha ekonomisk medvetenhet, förändrar inte Skolinspektionens bedömning. Det är likafullt en brist att elever inte får särskilt stöd i den omfattning som de behöver. Om en utredning visar att elever har behov av särskilda stödåtgärder, är det inte tillräckligt med extra anpassningar.

Skolinspektionen understryker att huvudmannen behöver förvissa sig om att skolenheten har förutsättningar och tillräckliga resurser för att leva upp till skollagens bestämmelser om särskilt stöd.

Undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens personalförteckning och av inhämtade lärarlegitimationer från Skolverket framkommer följande om vilka som undervisar på skolan.

Undervisningen i ämnet musik i årskurs 5–7 och årskurs 9 bedrivs av en personal som är anställd som pedagogisk resurs. Personalen saknar lärarlegitimation. Av intervju med den pedagogiska resursen framgår att hen inte har någon utbildning som motsvarar en behörighetsgivande utbildning.

I följande ämnen och årskurser bedrivs undervisningen av lärare som inte är behöriga; musik i årskurs 1–4, slöjd i årskurs 3–9, bild årskurs 5–7 och årskurs 9, hem- och konsumentkunskap i årskurs 6 och årskurs 9 samt religionskunskap i årskurs 9.

I följande ämnen och årskurser bedrivs undervisningen av lärare som inte är behöriga, trots att det finns behöriga lärare på skolan; teknik i årskurs 2–4,

engelska i årskurs 5–7, religionskunskap årskurs 5–7, matematik, kemi, fysik, biologi och teknik i årskurs 7 och årskurs 9.

I ämnet svenska som andraspråk i årskurs 5–6 bedrivs undervisningen av en obehörig lärare som däremot är behörig i andra årskurser.

I engelska i årskurs 9 bedrivs undervisningen av obehörig lärare. Det finns lärare på skolan som är behörig i ämnet engelska men inte i årskurs 9.

Rektorn uppger bland annat följande. Skolan har, liksom alla skolor i Sverige, hårda budgetramar och då får man slimma organisationen. Skolan har tappat elever vilket är en stor anledning till att skolan inte har rekryterat personal. Skolan hade en större personalstyrka tidigare, bland annat med tvålärarsystem, men personalstyrkan minskade våren 2023. Rektorn har fått fördela de legitimerade lärarna utifrån elevbehovet. Rektorn uppger att huvudmannens intention är att ha så hög behörighet som möjligt. Huvudmannen har inte använt sig av undantagsregler för att ha obehörig personal. All behörig personal på skolan används i undervisningen.

Av begärd information från huvudmannen framgår att huvudmannen inte har försökt att rekrytera lärare till Thoren Framtid Kalmar sedan november 2022.

Av huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete framgår att andelen behöriga lärare på skolan var 53 procent för läsåret 2021/22 och 55 procent för läsåret 2022/23.

Rättslig reglering

Lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 och 15 §§ skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i grundskolan utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål. Det gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen (2 kap. 20 § skollagen).

I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller, utöver bestämmelserna i lagen (1982:80) om

anställningsskydd, att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder (2 kap. 21 § skollagen).

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen (prop. 2010/11:20 s. 84 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Thoren Framtid Kalmar när det gäller att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare.

Undervisningen i ämnet musik på Thoren Framtid Kalmar bedrivs av personal som inte är anställd som lärare. Skolinspektionen bedömer att detta är en brist då endast den som är anställd som lärare får bedriva undervisning.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att undervisningen i flera ämnen bedrivs av lärare som saknar behörighet i ämnena, trots att det på skolan finns ämnesbehöriga lärare att tillgå. Av utredningen framgår att undervisningen, i vissa årskurser, i ämnena teknik, engelska, religionskunskap, matematik, kemi, fysik, biologi och teknik bedrivs av obehöriga lärare trots att det på skolan finns ämnesbehöriga lärare.

Skolinspektionen konstaterar slutligen att det är en brist att huvudmannen inte har försökt att rekrytera lärare till läsåret 2023/24, trots att det saknas behöriga och legitimerade lärare i ett antal ämnen. Det framgår av utredningen att lärarbehörigheten på skolan varit låg under läsåren 2021/22 och 2022/23 och att huvudmannen minskade personalstyrkan under våren 2023. Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet ska endast ske undantagsvis och under en begränsad tid. Huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser. Huvudmannen har inte använt sig av undantagsregler för att ha obehörig personal. Skolinspektionen bedömer sammantaget att författningarnas krav att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning inte är uppfyllt i verksamheten.

Skolinspektionen understryker också att huvudmannen behöver förvissa sig om att skolenheten har förutsättningar och tillräckliga resurser för att leva upp till skollagens bestämmelser.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Thoren Framtid AB:s verksamhet vid Thoren Framtid Kalmar uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att ge elever särskilt stöd samt att undervisningen ges av behöriga och legitimerade lärare. Det finns därför skäl att förelägga Thoren Framtid AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med rektor och personal framgår att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som är i behov av det.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Stina Linder.

Utredare Lars-Henrik Bergström har varit föredragande.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Terje Holand och utredare Caroline Rönnegård medverkat.

§ 18

Motion från Fredrik Sjömar (KD) om att minska barngrupperna på kommunens förskolor

Dnr KS 2022/0969

Handlingar

Utdrag ur utbildningsnämndens protokoll den 14 november 2023, § 83.

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 24 oktober 2023.

Motion.

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 9 december 2022.

Beräkning per förskola.

Kommunstyrelsens protokoll 9 januari 2024, § 14.

Bakgrund

Fredrik Sjömar (KD) har föreslagit i en motion att kommunfullmäktige beslutar:

Sammanträdesdatum
2024-01-29

- att kommunfullmäktige antar som mål att barngrupperna på kommunens förskolor ska följa Skolverkets riktlinjer om max 12 barn i småbarnsgrupper och max 15 barn i barngrupper för åldrarna 4-5 år.
- att ge utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda hur dessa mål kan uppnås.

Utbildningsnämnden behandlade motionen den 15 mars 2023 och föreslog, med hänvisning till genomförd utredning, kommunfullmäktige att avslå motionen om att minska barngrupperna på kommunens förskolor.

Kommunfullmäktige beslutade här efter den 29 maj 2023 att återremittera ärendet till utbildningsnämnden med motiveringen att ta fram en långsiktig kommunövergripande plan med syfte att nå Skolverkets riktlinjer gällande storleken på barngrupper.

Utbildningsnämnden har den 14 november 2023, efter återremitteringen, föreslagit att kommunfullmäktige, med hänvisning till förvaltningskontorets utredningar, att avslå motionen om att minska barngrupperna på kommunens förskolor.

Kommunstyrelsen har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med utbildningsnämndens förslag att avslå motionen.

Överläggning

Under överläggningen lämnas följande förslag:

1. Christopher Dywik (KD) yrkar – med instämmande av Fredrik Sjömar (KD), Lillemor Marcus Jonsson (SD), Alexander Krasnov (KD) och Susanne Eliasson (M) – att kommunfullmäktige ska bifalla motionen.
2. Marie Simonsson (S) yrkar att kommunfullmäktige ska bifalla kommunstyrelsens förslag.

Efter att överläggningen avslutats konstaterar ordförande att det finns två förslag, bifall till kommunstyrelsens förslag och bifall till motionen. Ordförande ställer dessa två mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsproposition: ”Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja, den som vill bifalla motionen röstar nej”. Vid omröstningen avges 32 ja-röster, 25 nej-röster och 4 ledamöter är frånvarande (hur var och en av ledamöterna röstar framgår av bilaga B). Det betyder att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Sammanträdesdatum
2024-01-29

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar med hänvisning till utbildningsförvaltningens utredningar att avslå motionen från Fredrik Sjömar (KD) om att minska barngrupperna på kommunens förskolor.

Reservationer

Christopher Dywik (KD), Liselotte Ammert (KD), Fredrik Sjömar (KD) och Alexander Krasnov (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Petra Gustafsson (SD), Curt Gustafsson (SD), Micael Foghagen (SD), Lillemor Marcus Jonsson (SD), Staffan Gundberg (SD), Johnny Svedin (SD) och Mia Luäng (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Protokollsanteckning

Annika Carlsson Wistedt (MP) och Martin Arvidsson (MP) lämnar en protokollsanteckning enligt följande:

”Miljöpartiet i Kalmar gick till val 2022 med löftet att minska storleken på barngrupperna i de lägre åldrarna. Vi uppskattar därför att Kristdemokraterna lyft frågan genom denna motion. Frågan har länge varit aktuell om storleken på förskolans barngrupper, och huruvida det bör finnas ett tak avseende antal barn (bindande eller rådgivande). Hos oss i Kalmar är frågan extra viktig att lyfta, då kommunen har en hög andel barngrupper som är större än rekommendationerna från Skolverket (59 procent jämfört med 48 procent i riket).

Alla partier i Utbildningsnämnden vet hur svårt det är att frigöra pengar för såväl stora som små ambitionshöjningar i dagens ekonomiska läge. Men även om vi inte just nu kan ta steg för att minska storleken på barngrupperna, så är intentionen att stäva efter att minska barngruppernas storlek riktig. Miljöpartiet stödjer därför motionen.”

§ 19

**Motion från Jonathan Sager (SD) och Lillemor Marcus
Jonsson (SD) om att införa en gemensam kommunal
skoluniform**

Dnr KS 2023/0657

Handlingar

Utdrag från utbildningsnämndens sammanträden den 14 november 2023, § 85.

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 26 september 2023.

Motion.

Kommunstyrelsens protokoll 9 januari 2024, § 15.

Bakgrund

Lillemor Marcus Jonsson (SD) och Jonathan Sager (SD) föreslår i en motion att kommunen utreder möjligheten att inrätta en kommunal skoluniform. Motionärerna menar att implementering av skoluniform minskar segregation och utanförskap. Ett införande av gemensam kommunal skoluniform skulle enligt motionärerna vara ett nödvändigt steg för att återupprätta den svenska kunskapskolan.

Utbildningsnämnden har föreslagit att kommunfullmäktige avslår motionen. Kommunstyrelsen har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med utbildningsnämndens förslag att avslå motionen.

Överläggning

Under överläggningen lämnas följande förslag:

- Lillemor Marcus Jonsson (SD) yrkar att kommunfullmäktige ska bifalla motionen.
- Marie Simonsson (S) yrkar – med instämmande av Annika Carlsson Wistedt (MP) och Lotta Wahlmino (L) – att kommunfullmäktige ska bifalla kommunstyrelsens förslag.

Efter att överläggningen avslutats konstaterar ordförande att det finns två förslag, bifall till kommunstyrelsens förslag och bifall till motionen. Ordförande ställer dessa två mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen från Lillemor Marcus Jonsson (SD) och Jonathan Sager (SD) om att införa en gemensam kommunal skoluniform.

Reservationer

Petra Gustafsson (SD), Curt Gustafsson (SD), Micael Foghagen (SD), Lillemor Marcus Jonsson (SD), Staffan Gundberg (SD), Johnny Svedin (SD) och Mia Lüäng (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Protokollsanteckning

Hanne Lindqvist (M), Lena Mattsson (M), Kajsa Hedin (M), Olle Olson (M), Ole Torffvit (M), Patrik Olsen (M), Susanne Eliasson (M), Charlotte Carlgren (M), Annica Portland Bengtsson (M), Ellinor Troli (M), Barbro Andersson (M) och Cajsa Olsson (M) lämnar redovisar en protokollsanteckning enligt följande: ”Det är inte helt enkelt att utläsa intentionen med motionen. I reservationen från utbildningsnämnden kan det tolkas som att det handlar om att skoluniform skulle införas i alla kommunala skolor. Detta är vi helt emot.

Sammanträdesdatum
2024-01-29

Själva att-satsen handlar dock om en utredning som vi delvis kan ställa oss bakom. Det är och ska vara upp till varje rektor och det kan inte heller ges disciplinära konsekvenser till de som väljer att inte följa denna ev klädkod. Däremot tycker vi att kommunen kan ta fram en enkel layout, kostnad och för de skolor inom kommunen som de vill införa detta. Därför är vi egentligen inte emot en mindre utredning kring detta men osäkerheten kring intentionen i motionen gör ändå att vi väljer att avslå.”

Christopher Dywik (KD), Fredrik Sjömar (KD), Liselotte Ammert (KD) och Alexander Krasnov (KD) redovisar en protokollsanteckning enligt följande: ”Kristdemokraterna är i grunden positiva till skoluniform och har sedan lång tid velat göra det möjligt för skolor som så vill att i samråd med elever och föräldrar kunna införa en gemensam skolklädsel.

En skoluniform eller en gemensam klädkod har visat sig ha positiva effekter för att komma bort från märkeshetsen och sexualiseringen i skolan, bringa ordning, öka studieron och stärka samanhållningen. Vill någon av Kalmars skolor därför införa skoluniform så är vi positiva till det.

Men det är till syvende och sist en fråga för de enskilda skolorna och dess rektorerna att hantera – inte politiker. Vi ser inte heller poängen med att lägga skattebetalarnas pengar på att låta Utbildningsnämnden ta fram en gemensam skoluniform för hela Kalmar. En viktig del i att stärka gemenskapen och skapa en skolidentitet är just möjligheten att särskilja sig från andra skolor.”

Kalmar kommun

Utbildningsförvaltningen
Centrala samverkansgruppen

PROTOKOLL

1 (7)

Sammanträdesdatum
2024-02-12

Tid

Måndagen den 12 februari 2024 kl.13:00-16:15

Plats

Utbildningsförvaltningens konferenslokal

Närvarande

Mats Linde, förvaltningschef
Emad Soukiyh, verksamhetschef
Jeanette Wahlgren, Sveriges Lärare
Malin Komstedt, Sveriges Lärare
Yvonne Håkansson, Sveriges Skolledare
Anders Hagman, Sveriges Skolledare
Sofie Andersson, Vision
Sofie Holmér, Kommunal

Underskrifter

.....
Irène Jonsson, sekreterare

.....
Mats Linde, ordförande

.....
Sofie Andersson, justerare

§ 1

Godkännande av dagordning

Utsänd kallelse, jämte en övrig fråga, godkänns som dagordning för sammanträdet.

§ 2

Föregående protokoll

Centrala samverkansgruppen har inga synpunkter på protokollet från den 22 januari 2024.

§ 3

Summering av Arbetsmiljöverkets inspektioner på skolor gällande arbetsmiljön för arbetstagarna

Våren 2023 påbörjade Arbetsmiljöverket inspektioner av grund- och gymnasieskolor gällande arbetsmiljön för arbetstagarna. Fokus för inspektionerna var skolornas förebyggande arbete för att minska riskerna för hot och våld. Detta mot bakgrund av att antalet anmälningar på grund av hot och våld i skolan har fördubblats på tio år.

I utbildningsförvaltningen omfattades åtta slumpmässigt utvalda grundskolor av inspektionen. Arbetsmiljöinspektör Monica Gullberg Wiklund informerar om resultatet av dessa inspektioner. Sammanfattningsvis konstaterades framförallt brist vad gäller att skolorna inte genomfört riskbedömningar för hot och våld eller där alla risker inte identifierats eller bedömts.

Arbetsmiljöverket har meddelat att de inte kommer att genomföra någon uppföljning på förvaltningsnivå eftersom Kalmar kommuns sammanvägda resultatet inte nådde upp till uppsatt nivå för det.

§ 4

Frisknärvaro- och sjukfrånvarostatistik

December månads frisknärvaro- och sjukfrånvarostatistik är utskickad till centrala samverkansgruppens representanter.

- Sjukfrånvaro i % av arbetad tid för december: 6,9 %.
- Ackumulerad sjukfrånvaro t.o.m. december: 5,9 %.
- Tillsvidadareanställda utan sjukfrånvaro januari-december: 28,5 %.

§ 5

Årsrapport utbildningsnämnden 2023

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till årsrapport för verksamheten 2023. Väsentliga händelser och ändrade förutsättningar belyses för de olika verksamheterna.

Det ekonomiska resultatet redovisas och analyseras.

Totalt sett för utbildningsnämndens verksamheter blev underskottet -21 mnkr. Av detta avser -13,3 mnkr före detta Södermöre kommunaldelsnämnds pedagogisk verksamhetsområde, vilket utbildningsnämnden ska kompenseras för. I samband med årsrapporten har omdisponering av resultatutjämningsfonderna gjorts.

Årsrapporten sammanfattar också utfallet av de nämndsmål, aktiviteter och uppdrag som förvaltningen har arbetat med under året för att stödja kommunfullmäktiges övergripande mål i Verksamhetsplan med internbudget 2023. Måluppfyllelsen uppgick till 7 %. 72 % av målen är delvis uppfyllda eller pågående.

Årsrapporten sammanfattar också utfallet av de utförda kontrollmomenten utifrån den beslutade interna kontrollplanen 2023. Slutsatsen är att den interna kontrollen är god men några förbättringsområden har identifierats.

Förvaltningskontorets förslag till beslut i utbildningsnämnden:

Utbildningsnämnden godkänner årsrapport 2023 med uppföljning av verksamhetsplan och överlämnar den till kommunstyrelsen för kännedom.

Protokollsanteckningar

Sveriges Lärare lämnar följande protokollsanteckning:

”Sveriges Lärare anser att arbetsgivaren har svårt att leva upp till sitt arbetsmiljöansvar utifrån de otillräckliga resurser som tilldelas våra verksamheter.

Enligt Kalmar kommuns personalprogram ska arbetsgivaren ansvara för och erbjuda en god fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö.

Sveriges Lärare uppmanar arbetsgivaren att tillföra de resurser som krävs för att kunna leva upp till sitt arbetsmiljöansvar.”

Sveriges Skolledare lämnar följande protokollsanteckning:

”Kalmar kommuns personalpolitiska program betonar att huvudmannen har ansvaret för att erbjuda en god fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö.

Sveriges Skolledare verkar i en komplex miljö och vi ser med stor oro på skolledares arbetsmiljö, särskilt utifrån de nuvarande resurser som tilldelas verksamheten. Sveriges Skolledare anser att resurser måste stå i proportion till verksamhetens mål och förutsättningar och uppmanar huvudmannen att tillföra ytterligare resurser för att undvika en avsevärd försämring av arbetsmiljön.”

§ 6

Lägesrapport Projekt skolbibliotek

Projekt Skolbibliotek har skapats för att säkerställa att elever har tillgång till skolbibliotek och skolbibliotekarie under hela sin skolgång.

Effektmål:

Likvärdigheten på kommunens grundskolor ska öka vad det gäller skolbiblioteksverksamheten.

Projektmål:

Projektet ska analysera olika organisationsmodeller för skolbibliotek, för att slutligen förorda ett förslag till den mest lämpliga organisationen från och med läsåret 2025/2026.

Verksamhetsutvecklare Josefin Danielsson ger en lägesrapport om projektgruppens arbete så här långt. Bland annat har SWOT-analys hittills genomförts i projektgruppen och med lärarna.

§ 7

Lägesrapport Digitala nationella prov samt Nationella prov

Årets nationella prov genomförs vecka 11-20 i enlighet med Skolverkets tidsplan. Rättning genomförs vecka 15-22 av behöriga lärare. Rektor utser rättare på sin skola och antal rättare grundar sig på elevantal i årskurs 3, 6 och 9. Gruppledare är utvecklingslärare, ämnesgruppsledare samt vana rättare. Analys av resultat görs på kommunnivå och skolnivå av rättarna.

De första digitala nationella proven i utbildningsförvaltningen kommer att genomföras under vårterminen 2025. I syfte att säkerställa att utbildningsförvaltningen står väl förberedd att genomföra de digitala proven har en projektgrupp tillsatts. Projektets mål är att digitala nationella prov ska genomföras med så god användarupplevelse som möjligt ur elevers och lärares perspektiv.

Verksamhetsutvecklare Josefin Danielsson informerar om tidsplan och aktiviteter samt avgränsningar och risker för införandet.

§ 8

Organisering av utbildningsförvaltningens IT-organisation

Projektet startade april 2023 med följande mål:

- Utredda hur vår framtida IT-organisation ska vara organiserad för att vi ska få bäst effekt av satsade resurser utifrån att satsningen ska nå barn/elever, pedagogisk personal och rektorer.
- Redogöra för olika alternativ för hur framtida organisation kan formeras och samtidigt även redogöra för ekonomiska konsekvenser för dessa alternativ.

Projektet ska ta hänsyn till samtliga grupperingar som arbetar med IT-frågor (det vill säga IT-pedagoggruppen, IT-arbetsgruppen samt berörda tjänstepersoner på förvaltningskontoret). De alternativ som förs fram ska vara kostnadsneutrala vid jämförelse med dagens organisation. Projektet ska föreslå och motivera ett av alternativen.

Beställare var förvaltningschef Mats Linde. Styrgruppen har bestått av Mats Linde och Emad Soukiyh. Projektgruppen har bestått av Annika Wirefeldt, Marie Alexandersson, Anders Hagman, Johannes Landtreter, Anna-Stina Örnerstig (projektledare). Projektets referensgrupp har bestått av Johan Söderblom, Tina Lundin, Marie Horn, Pär Burvall.

Projektledare Anna-Stina Örnerstig redogör för projektets arbetsgång samt förslag till framtida IT-organisation.

Ärendet återkommer på centrala samverkansgruppens sammanträde den 18 mars 2024.

§ 9

Betygprognos

Samtliga betygsdialoger är ännu inte genomförda varför någon betygprognos inte är möjlig att göra i nuläget.

§ 10

Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling samt statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan

Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling

Statsbidraget ska användas till utökade insatser för att stärka likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Med utökade insatser avses insatser som är helt nya eller en utökning av redan befintliga insatser. Det handlar i första hand om att inte ersätta kostnader för ordinarie verksamhet. Med ordinarie verksamhet menas sådan verksamhet som huvudmannen har skyldighet att genomföra enligt skollagen (2010:800) eller annan relevant lagstiftning.

För att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan har huvudmannen identifierat följande plan som efter dagens samverkan kommer att finansieras via statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling 2024:

- Mobilt elevhälsoteam
- Fler kuratorer i grundskolan
- Utvecklingstjänster
- Ambulerande matematiklärare på 7-9 samt ambulerande fritidspedagog – Läsa-skriva-räkna
- Heltidsmentor
- Fokustid
- Lågstadiesatsning
- IT-pedagoger (från tillfällig till permanent)
- Mentor/samordnande kurator
- Kompetensutveckling och underhåll av lyft
- Satsningar inom deluxe

- Inläsningstjänst
- Bättre förutsättningar för särskilda undervisningsgrupper
- Riktade insatser för 7-9 för maximering av behörighet
- Hörselgrupp

Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan

Statsbidrag lämnas till kommuner för insatser som syftar till kvalitetshöjande åtgärder i förskolan som genomförs under perioden 1 januari - 31 december 2024 (enligt gällande förordning). Statsbidraget ska användas till:

- att sträva efter att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan
- att bibehålla eller rekrytera personal i förskolan
- kompetensutveckling för förskollärare och annan personal som arbetar i barngrupper i förskolan

Utifrån huvudmannens analys har följande plan för insatser identifierats och som bedöms bidra till kvalitetshöjande åtgärder i förskolan:

- Ambulerande förskollärare
- Utvecklingslärare förskolan
- Kuratorer i förskolan
- Förtätning av IT-pedagoger i förskolan
- Medel för utvecklingsinsatser på enheten
- Processledare inom lyft
- Kompetensutvecklingspaket
- Förstärkningsgruppen
- Inläsningstjänst förskola - Polyglutt

§ 11

Projekt - Användning av AI i lärares administration och för- och efterarbete

Verksamhetschef Emad Soukiyh informerar om pilotstudien ”Användning av AI i lärares administration och för- och efterarbete”. Pilotstudien syftar till att utforska potentialen hos AI för att underlätta och effektivisera lärarnas för- och efterarbete samt administration. Pilotstudien riktas mot grundskolan och kommer pågå läsåret 2024/2025.

Förslagsvis koncentreras pilotstudien till två enheter med tre lärare från respektive enhet. Deltagande lärare kommer få avsatt tid, 10 % var, för att experimentera med och dokumentera användningen av AI. Meningen är på så sätt samla in information för att bedöma potentialen för AI och samla in konkreta exempel att lära av.

Senast den 8 mars ska rektor anmäla om skolan är intresserad av att delta i projektet till Emad Soukiyh. Huvudmannen väljer härefter deltagande skolor. Deltagande lärare utses av rektor i samråd med projektledare. Samtliga lärare på deltagande skola ska få möjlighet att anmäla sitt intresse för att delta i pilotprojektet.

Deltagande lärare kommer få stöd och utbildning via kommunens digitaliseringsenhet. Möjligheten till samverkan med Linnéuniversitetet kommer att undersökas. Så småningom ska deltagande lärare handleda övriga lärare.

Centrala samverkansgruppen kommer få återrapportering om pilotprojektet kvartalsvis från och med andra kvartalet 2024.

§ 12

Verksamhetsuppdrag

Förvaltningsledningen genomför årligen en verksamhetsdialog med samtliga rektorer. I verksamhetsdialogen diskuteras vilka mål från nämnd/kommunfullmäktige som är relevanta för enheten, hur dessa mål ska prioriteras och vilka åtgärder som ska kopplas till målen. Dialogen är ett stöd för rektor samt ett led i det systematiska kvalitetsarbetet. Dialogen dokumenteras i form av ett verksamhetsuppdrag per enhet.

Verksamhetsuppdragen delges utbildningsnämnden i syfte att vara underlag inför politikernas verksamhetsbesök på enheterna.

§ 13

Personalnytt, organisations- och lokalförändringar

- Rekryteringen av rektor för Åbyskolan har avslutats. Anders Vilander tillträder tjänsten den 9 maj 2024.
- Rekryteringen av rektor för Smedbyskolan har avslutats. Ny rektor tillträder den 1 augusti 2024. Interimrektor Lena Thor vikarierar fram till dess.
- Rekryteringsprocessen av rektor för Förskolan Oxhagen-Malmen har påbörjats. Sista ansökningsdag är den 25 februari 2024.

§ 14

Övriga frågor

Kalmar kommunkoncern drabbades den 6 februari 2024 av ett IT-angrepp. Kommunens nätverk och den egna IT-miljön har stängts ner vilket innebär att alla interna system är påverkade. Det går inte heller att komma åt G: eller använda nätverksskrivare. Externa system fungerar om man sitter utanför kommunens nätverk eller använder mobilt internet.

Återställning pågår och går enligt plan. Vi måste dock räkna med att fortsatt vara begränsade en tid framöver och vara beredda på att vissa uppgifter gått förlorade i och med angreppet och därmed behöver återskapas.

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan i
Kalmar kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Södermöreskolan i Kalmar kommun avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att det blir en balans och variation av aktiviteter och uppgifter.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetsätt utifrån varje elev förutsättningar och behov.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder och strategier för att kontinuerligt involvera eleverna i undervisningens utformning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **6 september 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Nedan redovisas Skolinspektionens övergripande bedömning samt Skolinspektionens närmare motivering för respektive delområde.

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att personalen i den särskilda undervisningsgruppen visserligen ger ett aktivt stöd till eleverna, men att stödet endast delvis är individanpassat. Av intervjuer med gruppens lärare och resursperson, samt speciallärare framgår att lärarna har god kännedom om elevernas behov av stöd i undervisningen. Lärarna och resurspersonen i den särskilda undervisningsgruppen får bland annat information om elevers stödbehov av skolledningen. Vidare får personalen en överlämning av tidigare lärare i samband med att elever ska börja i den särskilda undervisningsgruppen och lärarna tar del av elevers åtgärdsprogram. Det framgår vidare att lärarna och resurspersonen arbetar för att lära känna eleverna, och skapa goda relationer till eleverna samt ta reda på deras intressen, i syfte att kunna ge ett individanpassat stöd. Enligt eleverna vet lärarna vad de har svårt för i skolarbetet och ger dem hjälp. Samtidigt framgår av intervjuerna med personal och elever att lärarna endast använder några enstaka strategier för att eleverna ska förstå, komma igång med sitt skolarbete och bibehålla sitt engagemang. Exempelvis ger lärarna individuella instruktioner med alternativa begrepp, delar upp texter i mindre delar samt skriver och visar på papper eller whiteboard. Däremot planerar inte lärarna för hur stödet behöver utformas utifrån elevernas behov, och i förhållande till de uppgifter som eleverna får från olika ämneslärare. Detta beror delvis

på att lärarna i vissa fall får tillgång till elevernas ämnesplanering samtidigt som eleverna, vilket leder till en avsaknad av framförhållning. Detta beror även på, enligt lärare, speciallärare och resursperson, att det inte finns regelbunden tid avsatt för samverkan dem emellan. Av intervju med rektorn framgår dock att rektorn, under tiden för Skolinspektionens besök, har fattat ett beslut om att införa veckovis samverkanstid mellan undervisande lärare i särskild undervisningsgrupp och speciallärare, där rektorn kan delta, samt avsatt tid varje dag mellan resursperson och undervisande lärare för informationsutbyte. Av intervju med lärare, speciallärare och rektorn framgår att personalen som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen arbetar med att skapa trygghet och bemöter eleverna på ett sätt som gör att eleverna kommer till skolan.

Förutsägbarhet, flexibilitet, struktur och variation

Granskningen visar att undervisningen inte har en tydlig struktur, men att lärarna skapar en viss förutsägbarhet och flexibilitet utifrån elevernas behov. Av intervju med lärare och speciallärare framgår att undervisningen inte omfattar en struktur där det ingår en tydlig lektionsstart eller lektionsavslutning för eleverna, eftersom utgångspunkten för lektionerna är elevernas olika klassscheman. Detta innebär att eleverna undervisas i den särskilda undervisningsgruppen vid olika tidpunkter och att elever kommer och går i lektionssalen samt har raster vid olika tillfällen. Det framgår dock att lärarna skapar viss förutsägbarhet genom att lärare vid enstaka tillfällen i slutet av skoldagen går igenom med enskilda elever vad de ska börja arbeta med för skoluppgifter nästkommande dag eller placerar en liten whiteboardtavla vid enskilda elevers arbetsplats med instruktioner om vad eleven ska börja med. Vidare framkommer i intervjuer med lärare, resursperson och rektorn att eleverna har individuella scheman, digitala lektionsplaneringar och att övervägande del av eleverna har sitt material på sin arbetsplats nära till hand vilket skapar en övergripande struktur. De elever som har övervägande del av sin undervisningstid i gruppen har gemensam lunch och rast. Eleverna beskriver att de ofta vet vad de ska arbeta med för skoluppgifter, exempelvis genom sorteringsfack för stenciler i olika ämnen och genom ett lektionsupplägg som finns digitalt. Av intervjuer med lärare och resursperson framgår att lärarna skapar en viss flexibilitet genom att anpassa skoldagen utifrån elevernas dagsaktuella behov. Exempelvis märker lärarna om de behöver förändra lektionens innehåll och material utifrån en elevs dagsform.

Granskningen visar vidare att undervisningen endast till liten del är utformad på ett sätt så att den innehåller olika typer av aktiviteter och uppgifter. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare och rektorn framgår att det i huvudsak är respektive ämneslärare som planerar för och utformar de uppgifter som eleverna ska arbeta med i den särskilda

undervisningsgruppen, liksom eventuella redovisningsformer. Skolans organisering av den särskilda undervisningsgruppen innebär att eleverna vid samma tidpunkt arbetar med olika ämnen och har sina individuella arbetsuppgifter. Uppgifterna består till övervägande del av läs- och skrivuppgifter på papper eller digitala uppgifter, vilket leder till att eleverna nästan uteslutande arbetar enskilt. Vid enstaka tillfällen genomförs genomgångar och gemensamt arbete, inom exempelvis ämnet svenska, om eleverna går i samma årskurs och studerar samma arbetsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att det blir en balans och variation av aktiviteter och uppgifter.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen saknar variation och balans sett till aktiviteter och uppgifter och att eleverna främst blir hänvisade till enskilt skolarbete. En mer varierad och balanserad undervisning kan stärka elevernas motivation till skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn och i samverkan med speciallärare, kartlägger vilka aktiviteter och arbetsuppgifter eleverna möter under en skoldag. Detta för att i högre utsträckning kunna planera för och genomföra undervisningen så att den innehåller en väl avvägd variation av aktiviteter och uppgifter. I kartläggningen kan det med fördel också ingå att i samverkan med ämneslärare se över vilka eventuella arbetsområden, inom olika ämnen, som eleverna i den särskilda undervisningsgruppen kan samarbeta kring trots att de går i olika årskurser. Skolinspektionen föreslår vidare att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen både sinsemellan och i samråd med skolans speciallärare diskuterar utformningen av en varierad undervisning i fråga om olika arbetsätt, arbetsformer och redovisningsformer, utifrån den kunskap de har om varje elevs behov och förutsättningar.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att lärarna inte förmedlar vad som är syftet med olika arbetsmoment och lektioner på ett tydliggörande sätt. Av intervjuer med lärare, elever och lektionsobservationer framgår att lärarna inte förklarar för eleverna varför de ska arbeta med valt undervisningsinnehåll och arbetsätt. Lärarnas förklaringar är att de inte ser att det hjälper eleverna och att det faktum att eleverna arbetar med olika ämnen under samma tidpunkt gör att lärarna inte tycker sig ha förutsättningar att kunna förmedla syfte och mål till varje elev. Av intervju med lärare framgår att eleverna för det mesta uppfattar att skoluppgifter är något som bara ska göras. Samtidigt framgår av intervju med elever att de sällan får reda på varför de ska arbeta med en uppgift och om de frågar lärarna får de till svar att man måste lära sig det. Däremot framgår att lärarna sporadiskt förankrar undervisningens syfte och mål i elevernas vardag, genom att konkretisera vad eleverna kan ha för nytta av kunskapen inför gymnasiet men även i framtiden. Det framgår av inkommen dokumentation och av intervju med rektorn att ämneslärarna ska lämna planeringar av arbetsområdena med dess syfte och mål till undervisande lärare i den särskilda undervisningsgruppen.

Anpassning av innehåll och arbetsätt

Granskningen visar att lärarna delvis anpassar undervisningens innehåll och arbetsätt till elevers olika förutsättningar men att anpassningarna inte möter elevers behov i alla delar. Av intervjuer med gruppens lärare och resursperson samt speciallärare framgår att lärarna utgår från sin kännedom om elevernas kunskapsnivå och förutsättningar för att på vissa sätt anpassa material och uppgifter. Det framgår att speciallärare stödjer lärarna i detta arbete, genom att ta fram nivåanpassat material till vissa elever och genom att utforma tydligare instruktioner inom ett par ämnen. Lärare anpassar också uppgifter genom att dela upp dem i mindre, avgränsade moment. Av intervju med gruppens lärare och resursperson framgår dock att lärarna inte planerar för alternativa uppgifter, material och arbetsätt i den utsträckning som behövs utifrån elevernas individuella behov. Bristen på framförhållning när det gäller ämnesplaneringar leder till att lärarna inte har tid att planera för alternativa arbetsätt. Vidare framgår att lärarna anser att de inte kan göra de anpassningar som eleverna har haft under tidigare skolår, som en följd av ett ökat antal elever. Av intervju med elever och resursperson framgår att eleverna kan få svårare uppgifter om eleverna säger ifrån eller om personalen upptäcker att elever blir fort klara. Det framgår dock av intervju med rektorn att samarbetet mellan lärare och

speciallärare inte omfattar att lärarna även får stöd anpassa undervisningen för elever som är i behov av större utmaningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt utifrån varje elev förutsättningar och behov.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna delvis anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt inom vissa ämnen och utifrån vissa elevers förutsättningar, men att anpassningarna inte möter alla elevers behov i alla delar. Skolinspektionen ser därmed en risk att eleverna inte får möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna inventerar vilka behov av anpassningar som de i nuläget har svårt att möta utifrån varje elevs behov och förutsättningar. I arbetet behöver lärarna i samarbete med rektorn och speciallärare kartlägga vad som föranleder dessa svårigheter, exempelvis i relation till verksamhetens organisation och personalens kompetens. Vidare föreslår Skolinspektionen att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen, under ledning av rektorn, diskuterar identifierade förändringsbehov tillsammans med speciallärare och skolans ämneslärare. Detta i syfte att tillsammans kunna utveckla det arbete som genomförs i den särskilda undervisningsgruppen och det redan påbörjade arbetet med ämnesplaneringar, för att ytterligare kunna anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt till elevernas olika behov.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Höga förväntningar, självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna i flera avseenden arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare och elever framgår att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att skapa goda relationer till eleverna. Det relationsskapande arbetet ligger sedan till grund för lärarnas arbete med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Exempelvis tar lärarna reda på vilka framtidsmål eleverna har och utgår sedan bland annat från dessa för att nå en ökad motivation till skolarbetet. Likaså tar lärarna reda på elevernas intressen och lärarna har nyligen också börjat använda den

kunskapen som utgångspunkt i vissa delar av undervisningen. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna förmedlar höga förväntningar på eleverna, genom att ge positiv återkoppling. I de fall en elev tvivlar på sig själv uttrycker lärare att eleverna kan. Lärarna lyfter också framgångar i skolarbetet med eleverna samt återkopplar regelbundet framsteg till elevers vårdnadshavare, i syfte att elever även ska få beröm hemifrån. Dock framgår av lektionsobservationer samt intervjuer med lärare och elever att lärare oftare använder sig av strategier som utgörs av att skapa en yttre motivation i form av belöningar, snarare än att stärka elevernas inre motivation. Detta gör de exempelvis genom att erbjuda täta pauser alternativt låta elever göra enstaka sidor i en bok för att därefter spela ett sällskapsspel.

Medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att lärarna ger elever ett begränsat stöd att bli medvetna om sitt lärande och sina förmågor. Av intervjuer med lärare, speciallärare och elever framgår att lärarna samtalar med elever i vardagen om vad som krävs i de olika ämnena kopplat till betyg. I samtalen ingår delvis även vad eleverna är bra på och vad de behöver repetera och utveckla vidare. Dock är det främst under utvecklingssamtal som lärarna förmedlar vad eleverna är bra på, var eleverna befinner sig i sin kunskapsutveckling och vad som är nästa steg i elevens progression. Av personalintervjuer framgår även att lärarna inte har några andra strategier utöver samtal, för att på ett tydligt sätt förmedla och medvetandegöra eleverna om deras styrkor, som utgångspunkt för deras fortsatta lärande. Det framgår emellertid att undervisningen vid enstaka tillfällen innehåller moment där lärarna visar olika strategier för lärande. Exempelvis får eleverna prova att använda olika sinnen för att ta till sig kunskap genom att ta del av undervisningens innehåll visuellt eller auditivt.

Reflektion och elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att undervisningen sällan innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera över och tillsammans diskutera olika frågeställningar. Av intervjuer med lärare och resursperson framgår att eleverna ges begränsade möjligheter att gemensamt diskutera olika frågor under lektionerna, och träna sig i att pröva sina åsikter mot andra. Lärarna beskriver att denna möjlighet begränsas av att undervisningen är upplagd på så sätt att eleverna nästan uteslutande arbetar enskilt med sina uppgifter. Det framgår dock att viss reflektion och spontana diskussioner kan förekomma mellan personal och elever och även mellan enstaka elever, till exempel utifrån en elevs aktuella arbetsområde. Lärarna berättar även att de en gång i veckan har en gemensam fikastund och att det i det

sammanhanget kan uppstå diskussioner utifrån elevers funderingar om till exempel människovärde, etik och moral.

Granskningen visar vidare att eleverna endast till en liten del har inflytande över undervisningens utformning. Av intervjuer med lärare och resursperson framgår att eleverna sällan blir tillfrågade om sina synpunkter på undervisningens innehåll och arbetsätt och att lärarna inte använder olika metoder för att inhämta alla elevers synpunkter. Emellertid beskriver såväl elever som personal att lärare i den särskilda undervisningsgruppen lyssnar på elevernas synpunkter, om eleverna ger uttryck för en åsikt. Lärarna kan således i stunden förändra en uppgift som ämneslärare har planerat. Det görs dock i begränsad omfattning eftersom eleverna förväntas arbeta med de uppgifter som eleverna får av ämneslärare och lärarna inte har tid att exempelvis förändra material för att möta elevernas synpunkter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder och strategier för att kontinuerligt involvera eleverna i undervisningens utformning.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen sällan omfattas av tillfällen för eleverna att ha inflytande över undervisningens utformning. Visserligen händer det att lärarna anpassar undervisningens innehåll och aktiviteter om eleverna framför synpunkter, men däremot använder inte lärarna olika strategier för att stimulera alla elever att uttrycka sina åsikter och synpunkter på undervisningen. Att involveras i undervisningens utformning kan stärka elevernas insikt i att deras synpunkter är viktiga och att de har möjlighet att påverka den egna situationen. Detta kan i sin tur leda till ett ökat engagemang för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen initialt tar reda på elevernas inställning till att vara delaktiga i undervisningens utformning sett till innehåll och arbetsformer. Därtill bör lärarna inventera vilka strategier som kan vara framgångsrika utifrån elevernas förutsättningar, behov och mognad. Under ledning av rektorn behöver lärarna gemensamt och tillsammans med eleverna därefter diskutera hur elevernas inflytande kan öka och med vilka metoder. Detta relaterat till de förändringar av undervisningen i fråga om variation samt anpassat innehåll och arbetsätt, som Skolinspektionen rekommenderat tidigare i detta beslut. Vidare föreslår Skolinspektionen att

lärare i den särskilda undervisningsgruppen samverkar med ämneslärare om hur elevernas inflytande över undervisningens utformning kan utövas inom respektive ämne. De gemensamma samtalen och diskussionerna behöver slutligen utmynna i att lärarna utvecklar flera olika metoder för att öka alla elevers vilja och förmåga att ha inflytande, i syfte att förbereda eleverna inför ett aktivt deltagande i samhällslivet.

På Skolinspektionens vägnar

2024-03-07

2024-03-07

X Kerstin Martinsson

Kerstin Martinsson
Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Sandra Andersson

Sandra Andersson
Föredragande
Signerat av: Sandra Andersson

I handläggningen av ärendet har även utredare Therése Mineur och Anna Sundman Marnäs deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFÖR 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetsätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med fyra elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt två lärare som undervisar i gruppen och en resursperson. Vidare har skolans specialpedagogiska personal och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer i ämnena bild, biologi, svenska och matematik, genomförts under sammantaget 80 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Södermöreskolans särskilda undervisningsgrupp den 16 januari 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 22 januari 2024. Besöket genomfördes av utredarna Sandra Andersson och Therése Mineur.

Södermöreskolan som ligger i Kalmar kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 7-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 13 elever som får delar av eller hela sin undervisning i en särskild undervisningsgrupp. I gruppen undervisar två lärare.

Inkomna anmälningar om kränkande behandling

Information till utbildningsnämnd och presidium mars 2024

Utredning påbörjats/ anmälan inkommen till huvudmannen	Enhet	Typ av kränkning	Utsättarens roll	ID	Datum för händelsen	Datum då ären- det avslutats/ arkiverats
2024-01-31 09:51	Förskolan Ögonstenen		Personal	500599	2024-01-18	
2024-01-31 10:22	Funkaboskolan		Elev	500631	2024-01-30	
2024-01-31 11:25	Ljungbyholmsskolan	Fysisk	Elev	500676	2024-01-18	
2024-01-31 14:18	Rinkabyholmsskolan		Elev	500866	2024-01-31	
2024-01-31 16:59	Falkenbergsskolan	Verbal	Elev	501048	2024-01-31	2024-03-06 12:33
2024-02-01 08:31	Funkaboskolan	Fysisk	Elev	501134	2024-01-31	2024-02-26 09:04
2024-02-01 09:36	Funkaboskolan		Elev	501186	2024-01-31	
2024-02-01 09:41	Funkaboskolan		Elev	501187	2024-01-31	
2024-02-01 10:35	Smedbyskolan	Fysisk	Elev	501228	2024-02-01	2024-02-16 08:53
2024-02-01 11:30	Funkaboskolan		Elev	501277	2024-01-31	
2024-02-01 13:03	Åbyskolan		Elev	501355	2024-01-31	
2024-02-01 15:09	Falkenbergsskolan	Psykosocial, Verbal	Elev	501562	2024-02-01	2024-03-06 12:33
2024-02-02 12:04	Smedbyskolan	Fysisk	Elev	501925	2024-02-01	
2024-02-02 12:45	Lindöskolan	Verbal	Elev	501977	2024-02-01	2024-02-13 13:42
2024-02-02 13:12	Åbyskolan		Elev	502014	2024-02-02	
2024-02-02 13:22	Funkaboskolan		Elev	502027	2024-02-02	
2024-02-02 14:52	Esplanadskolan	Verbal	Elev	502221	2024-02-01	2024-02-13 08:08
2024-02-04 20:34	Lindsdalsskolorna 7-9	Verbal	Elev	502360	2024-02-02	2024-02-26 13:37
2024-02-05 11:22	Södermöreskolan		Personal	502481		
2024-02-05 12:37	Lindsdalsskolorna 7-9	Ingen kränkning	Elev	502531	2024-01-29	
2024-02-05 14:44	Lindsdalsskolorna 7-9	Fysisk	Elev	502677	2024-02-05	
2024-02-05 16:01	Tallhagsskolan	Ingen kränkning	Elev	502786	2024-02-05	2024-02-09 08:07
2024-02-07 21:51	Trekantensskolan	Fysisk	Elev	504103	2024-02-07	2024-03-05 08:59
2024-02-08 15:51	Falkenbergsskolan	Ingen kränkning	Elev	504647	2024-02-08	2024-03-06 12:33
2024-02-09 14:50	Södermöreskolan	Fysisk	Elev	505320	2024-02-09	2024-03-05 16:14

2024-02-09 15:18	Djurängsskolan	Fysisk	Elev	505355	2024-02-09	
2024-02-12 09:03	Södermöreskolan		Elev	505503	2024-02-08	
2024-02-13 08:34	Tallhagsskolan	Ingen kränkning	Övrig	505936	2024-02-12	2024-03-01 12:33
2024-02-15 12:20	Esplanadskolan	Diskriminering; Verbal	Elev	507069	2024-02-15	
2024-02-15 14:49	Esplanadskolan		Elev	507262	2024-02-15	
2024-02-15 15:03	Smedbyskolan	Fysisk	Elev	507281	2024-02-15	
2024-02-16 08:43	Smedbyskolan		Elev	507460	2024-02-14	
2024-02-16 09:06	Lindsdalsskolorna 7-9	Verbal; Fysisk	Elev	507476	2024-02-12	
2024-02-16 09:46	Lindsdalsskolorna 7-9	Fysisk	Elev	507508	2024-02-15	
2024-02-16 10:10	Rocknebyskolan		Elev	507526	2024-02-15	
2024-02-16 10:19	Vasaskolan F-6	Verbal	Elev	507533	2024-02-15	2024-02-26 13:37
2024-02-16 13:32	Funkaboskolan		Elev	507746	2024-02-16	
2024-02-19 12:58	Kalmarsundsskolan 4-6	Verbal	Elev	508393	2024-02-13	2024-03-01 08:23
2024-02-19 14:08	Kalmarsundsskolan 4-6	Fysisk	Elev	508461	2024-02-13	2024-03-01 08:52
2024-02-19 15:36	Smedbyskolan		Personal	508561		
2024-02-21 12:00	Smedbyskolan		Elev	509151	2024-02-15	
2024-02-26 16:24	Funkaboskolan		Elev	510410	2024-02-26	
2024-02-27 08:58	Trekantensskolan	Text/bild	Elev	510490	2024-02-20	2024-03-05 08:59
2024-02-27 14:57	Lindsdalsskolorna 7-9	Fysisk	Elev	510717	2024-02-27	
2024-02-28 09:41	Falkenbergsskolan	Fysisk, Verbal	Elev	510916	2024-02-28	
2024-02-28 10:45	Trekantensskolan	Verbal	Elev	510960	2024-02-26	
2024-02-29 13:57	Trekantensskolan	Verbal	Elev	512350	2024-02-26	
2024-02-29 15:07	Ljungbyholmsskolan	Fysisk	Elev	512427	2024-02-14	
2024-02-29 15:11	Ljungbyholmsskolan	Fysisk	Elev	512432	2024-02-14	
2024-03-01 08:21	Funkaboskolan		Elev	512567	2024-02-28	
2024-03-04 15:17	Förskolan Pulpeten-Smedjan	Ingen kränkning	Elev	513313	2024-02-13	2024-03-05 09:00
2024-03-05 08:49	Falkenbergsskolan		Elev	513416	2024-03-04	
2024-03-05 12:42	Falkenbergsskolan		Elev	513540	2024-03-04	
2024-03-05 13:20	Funkaboskolan		Elev	513575	2024-03-04	
2024-03-05 16:22	Vasaskolan F-6		Elev	513790	2024-03-04	
2024-03-06 09:46	Funkaboskolan		Elev	513906		

2024-03-06 10:42	Förskolan Trekanten	Fysisk	Elev	513937	2024-03-05	
2024-03-06 15:55	Funkaboskolan		Elev	514255	2024-03-05	
2024-03-06 15:58	Funkaboskolan		Elev	514261	2024-03-05	
2024-03-06 16:03	Funkaboskolan		Elev	514264	2024-03-05	
2024-03-06 16:11	Tallhagsskolan		Elev	514270	2024-03-06	

Delegationsbeslut utbildningsnämnden mars 2024

1. Förvaltningschefens beslut januari-februari: A 3 Huvudmannens utredning av ”Anmälan om skolsituation vid Smedbyskolan” (dnr 2023/1519), A 3 Huvudmannens utredning av ”Anmälan gällande skolsituation för elev vid Lindsdalsskolorna”, A 3 Huvudmannens yttrande med anledning av anmälan gällande elev vid Lindsdalsskolorna (dnr 2024/0121), A 3 Huvudmannens yttrande med anledning av anmälan gällande elev vid Lindsdalsskolorna (dnr 2024/0122), B 5 Förordnande av vik rektor för tiden 12-19 februari 2024, B 1 Anställning rektor Smedbyskolan, B 1 Anställning rektor Åbyskolan.
2. Skolmottagningsenhetens enhetschef, beslut januari: B 4 Anställning.
3. D11, E 24 Rektors beslut om att utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling (se anmälnings- och kännedomsärendet ”Inkomna anmälningar om kränkande behandling från förskolor och skolor”).

